
لبزانی گویاک

چندن ساچ

بلوچی اکیڈمی

عدالت روڈ کویٹ

www.balochiacademy.org

(c) All rights are reserved.

اے کتاب ۽ درائیں حق گوں بلوچی اکیڈمی ۽ انت۔
بید ۽ اکیڈمی ۽ رضاء کس ایشی ۽ مواداں چاپ گت نہ کنت۔

لسزانی گویاک

(نیشٹانک)

چندن ساج

اولی چھاپ: 2021

ISBN # 978-969-680-085-9

نہاد: = /200

بلوچی اکیڈمی ۽ اے کتاب ذکی پرنٹنگ پریس کراچی ۽ چھاپ کنائیننگ ۽ شنگ کتگ۔

نامدات

کریم دشتی ء عطاشاد ء نام ء

لڑ

- ۱۔ جتائی ۽ یات ۽ نو آبادیاتی نظام ۽ عکس 1
- ۲۔ ہارو کی موراکامی ۽ آزما نکانی دنیا 6
- ۳۔ ماہیچو گرہیں 11
- ۴۔ دروازگ یک یک ۽ بند بُوہان بوت آنت 15
- ۵۔ ناگمان ۽ آزمانک ”چیسوک“ (اسٹیکر) ۽ تہانگی عکس 20
- ۶۔ ضیاء بلوچ ۽ کتاب بلوچی ریشگ زانتی گال گنج ۽ ارزشت 25
- ۷۔ بادینی ۽ کتاب ”منی نمدا یاں بُن دے“ ۽ سمراتزانے 30
- ۸۔ نبشتہ کاری 35
- ۹۔ اے کاگد ۽ آس دے ہم پروانہست 39
- ۱۰۔ ”کسہ ناسرجم آنت“ 43
- ۱۱۔ رجانک ۽ ارزشت 48
- ۱۲۔ لاطینی امریکہ ۽ آزمانک 52
- ۱۳۔ مالبز انک ماپرچاوانیس؟؟؟ 55
- ۱۴۔ عبد اللہ جان جمال دینی ۽ زندگی نامک 61
- ۱۵۔ مئے لبزانک ۽ لیکہ ۽ سفر 67

- 75..... ۱۶۔ کتاب ء زندگی
- 80..... ۱۷۔ بیگل ء صبا ء لبز انکی لیکہ
- 87..... ۱۸۔ حوان رلفو
- 91..... ۱۹۔ رائز ماریہ رکے
- 95..... ۲۰۔ ایڈورڈ سعید
- 98..... ۲۱۔ نزار قبانی
- 101..... ۲۲۔ طاہر بن جلون ء گدار "کرپشن" ء زوالیس چا گرد
- 106..... ۲۳۔ مارکیز ء ناول، کرنل ء کس کا گد نبشتہ نہ کنت
- 110..... ۲۴۔ ارنستو سباتو ء گدار۔۔۔ دی ٹنل
- 114..... ۲۵۔ طیب صالح ء گدار موسم الحجرة الی الشمال
- 121..... ۲۶۔ ٹھنکسٹنگس اپریل ء بلوچ ء روایتی دنیا
- 125..... ۲۷۔ حسن بلاسم۔۔۔۔۔ جنگ آماجیں چا گردے ء کسہ کار
- 128..... ۲۸۔ مارگریٹ ایٹ ووڈ ء کسہ
- 132..... ۲۹۔ جاتک کسہاں گول تہنائی ء پاسے
- 135..... ۳۰۔ اسماعیل کادرے ء ناولٹ 'کور پرمان'
- 142..... ۳۱۔ یاسوناری کاو اباتا
- 145..... ۳۲۔ محمد مرابط۔۔۔۔۔ مراکشی کسہ کار
- 150..... ۳۳۔ ایٹل عدنان ء گدار ست میری روز
- 152..... ۳۴۔ لیلہ العلمی ء گدار
- 155..... ۳۵۔ مارگریٹ ایٹ ووڈ ء گدار دی ایڈیبل وومن

مز نہیں ساچشت ہمانت کہ وہدء ہمراہی ء وتی معناء ہم بدل کنان
کنت ء تو آئی ء یک زمانگے ء عہدے ء گوں بندوک گت نہ کن
ئے۔ ہما ساچشت کہ وہدء ہمراہی ء گار بیت گڑ ابرانکہ آساچشتے
نہ بوتگ۔

ہر انسان ء زندگی ء حالی میں جاہ ہست آنت کہ آ، ہجر پُر نہ بنت۔
 اگاں انسانے اے بہ گوشتیت کہ منی زندگی ء حالی میں جاہ نیست گڑا
 بزآنکہ آمرتگ۔ ہر زندگیں انسان ء زندگی ء انچیں جاہ ہست آنت
 کہ اودا چیزے ء کمی آنت۔ لبزآنک اصل ء ہمے حالی میں جاہاں
 دست ایر مرزیت ء اے جاہاں دست ایر مرزگ مردم ء و شیں
 تاہیرے دنت کہ آ بازیں درد ء دوراں پر اموش کنت۔

جتائی ۽ یات ۽ نو آبادیاتی نظام ۽ عکس

جتائی ۽ یات ۽ عبد الرزاق گرناہ ۽ گدار انت۔ گرناہ 1948ء ماں متزانیہ ۽ دمگ زنجبار ۽ ودی بوتگ۔ اے گدار کہ جتائی ۽ یات ۽ نام ۽ زانگ بیت، اے رودراتکی افریقہ ۽ عکس ۽ مئے چمانی دیماکاریت کہ اودانو آبادیاتی نظام ۽ چونیں جاور ودی کتگ انت۔ گدار ۽ سراگپ جنگ ۽ پیش اے زانگی انت کہ نو آبادیاتی نظام چی ۽ چوں دیماکتگ؟

نو آبادیاتی گالبند کدی دیما آرگ بوتگ؟ اے بابت ۽ ہیچ گوشتگ نہ بیت، بلے راجد پتر ۽ ماچاریں گڑا ایشی ۽ بابت ۽ ماچہ یونانی، مصری ۽ آریینا گندیں کہ آیاں چوں اے نظام دیما برتگ ۽ نزور تریں راجانی جاہ ۽ دیار وتی قبضہ ۽ کتگ انت۔ یک زمانگ انجیں بوتگ کہ دنیا ۽ سئے مز نیں نو آبادیاتی زوراک بوتگ انت۔ چریشاں روس، عثمانیہ ۽ آسٹریلیائی ہوار بوتگ انت۔ چہ ایشاں پد فرانس، برطانیہ، اٹلی ۽ ڈیج دیماکتگ انت (۽ مروچی نیں دؤر ۽ ما پد نو آبادیات ۽ نام ۽ دئیں، اے دؤر ۽ ماں نظام بزاں سسٹم ۽ بدلی ۽ سدلی آرگ بوتگ)۔ مانو آبادیاتی نظام ۽ بندات ۽ اے وڑا گندیں کہ وہدے مز نیں ملک ۽ بادشاہانی گورا آیانی لوٹ ۽ واہگانی سرجم کنگ ۽ چیز ہلاس بوتگ انت گڑا آیاں نزور تریں ملکانی سرا ارش کتگ ۽ وتی زیر دست کتگ انت۔ چہ ہمے ارشاں نو آبادیاتی نظام ۽ بن حشت ایر کنگ بوتگ۔ نو آبادیاتی نظام قدرتی نظام ۽ نہ انت۔ بز انکہ چہ قدرت ۽ نیمگ ۽ دیمانئیت۔ (چشکہ نادر، ہی، زمین چند ۽ ہار ۽ توپانانی سبب ۽ اے نظام دیمانئیت) بلکیں اے یہ زوریک مول ۽ مرادے ۽ پشت ۽ دیما آرگ بیت۔

نو آبادیات دودنیادیماکاریت، یکے نو آبادکارے دنیا انت ءدومی نو آبادیاتی
 یاہامدگ ء مردمانی دنیا انت کہ اودانشنگ ء آباد انت۔ اے دوئیں دنیا یکے دومی ء
 چپ انت۔ نو آبادکار چش کنت کہ دگ ء نشنگیں مردماں کم مارشتی ء نجیں زر ء
 نیمگ ء تیلانک دنت۔ چریشی ء دگ ء جہہ مندیں مردم ہے سر پد بنت کہ مانسان
 نہیں بلکیں حیوانیں۔ نو آبادکار انسان انت ء آچ ماشتر تر انت۔ چہد نو آبادیاتی دگ
 ء مردم وتی ہر چیز ء گستا بوبان بنت ء نو آبادکار ء وڑ ء پیمان وتی تہاجاہ دینت۔

البرٹ میسی گو شیت کہ نو آبادکار دگ ء مردمانی یک انچیں اساطیری
 پیکرے سازیت کہ مردم حیران بیت۔ بز انکہ دگ ء نشنگیں مردماں آجان بڈ، بے
 حیاء سستی ء دروشم ء پیش داریت۔

فرانز فینن گو شیت کہ نو آبادکار دگ ء مردمانی واستا انچیں گال بند ء نام کار
 مرز کنت کہ آرستر ء حیوانانی واستاکار مرز بنت۔

نو آبادیاتی نظام ء آماج بوتگیں دمگاں نیز گاری بیت، گندہ کاری بیت، اودا
 نشنگیں مردین نشہ ء سلیں کارانی تہہ ء وت ء جاہ دینت۔ وتی دل ء آعیش ء دہش
 کنگ ء بنت، بلے چش نہ زان انت کہ مارا آؤکیں پد رتچے ہم ہست۔ نو آبادیاتی
 نظام ء آماچیں چاگرد ء مردم بس وتی مروچی نہیں روج ء پگر ء کنت ء باندات ء بابت ء
 آیانی ذہن ء ہیج وڑیں خیال نیت۔ پر چا کہ آاے گپ ء سرا بھیسہ کن انت کہ
 باندات کئے ء دیستگ۔ بلے چش نہ زان انت کہ باندات ء آیانی چک ء نماسگ و
 گندیت۔ نو آبادیاتی نظام ء آماج بوتگیں مردمانی گیشتریں بہر چو حرانی وڑا سز مہاں
 چار انت۔ اشتر ء وڑا دور چارگ ء سنج آیانی تہانہ بیت۔ نو آبادیاتی نظام ء آماج بوتگیں
 چاگردانی مردم ذہنی حساب ء غلام بنت۔ آوتی زبان، وتی دودمان ء ہزاراں سال
 گو شنگیں راجد پتر ء یلہ کن انت ء رُنگر ہاں کپ انت۔ ’جتائی ء یات‘ انچیں چاگردے

ء عكس ء مئے ديمكاريت۔ اے گدار ء بنجاہي كارست حسن ناميس ورناہے کہ رودراتکی افریقہ ء تياب دپي دگ 'کينگی' ء جہہ مندانت۔

”اے کينگی ات، کہ اوداپوريات گرء بے مراديس مردم نشنگ ات انت۔ اودا کہبگ ء بگاہانی نہادی ات۔ اودا شرابی ارزان نہاديس شراب ء شوہاز ء اتلگ ات انت۔ اودء دمکاں تہاری ات ء پر شتنگيس دگ ء بے مني کش ء گوست۔۔۔۔ ہوز ء پد اے زمين سبز ء آباد بيت بلے اٹوں ماڈ کال ء آماج اتيس۔۔۔۔ کينگی درياء ء دپ ء انت۔ ادانو دبيت ء سہبانی بندات گوں درياء سار تيس سمين ء بيت۔ اے سمين کہ کشيت گوشے دل بودكاريت۔ گوشنگيس زمانگ ء اداگلامانی سوداگر گوشنگ انت۔ ہے سوداگرانی دل چہ کينگ ء چكار بوتگ ء آيانی پشت ء آيانی دولت ء رگ گونات کہ آياں درياء بڑتگ ات انت۔“

گدار ء کينگی ء عكس ہے وڑپيش دارگ بوتگ کہ مردم اے دانکاں وانيت آزانٹ کہ کينگی چونين دمگے ء اودا نشنگيس مردمانی جاور چون انت۔ بے مراديس پوريات گر، کہبگ ء بگاہانی نہادی، شرابيانی شراب ء شوہاز، دمکانی تہاری، سوداگرانی آيگ ء گلامانی بہازورگ، اے دزست ہے نو آبادياتی نظام ء داتگيس دادانت۔

کينگی ء نشنگيس مردانی گيشتريس بہر بچک بازانت ء مدام نشہ انت۔ حسن ء پت شرابی ء لوگ ء مدام کيت وتي زہگ ء لوگی ء لٹ ء کٹ کنت۔ يک روچے حسن ء پت حسن ء مستريں برات ء کہ آئی ء نام سعيد انت، سک جنت۔ سعيد مرگ ء کنڈگ ء کيت گڑا آيانی مات توکا دور کنت۔ سعيد ء پھيلت ء واری پچ گيپت۔ مات سعيد ء جان ء شوديت ء آئی ء لوگ ء واپسينيت۔ تہاری بيت لوگ ء تہا چراگ ء روک کنت ء حسن ء پانگ کنت، وت پھ کارے ء درکيت۔ چراغ ء آس اناگہ ء لوگ

ء پر دہاں گپیت ء لوگ بُن کنت۔ سعید کو کار کنت ء حسن ء نیمگ ء اشارہ کنت کہ
 آس ء بہ گُش۔ سعیدوت و بازیں لٹاں ہلاس کنگ ء پاد اتک نہ کنت۔ حسن گونڈوے،
 وس کنت آس ء کُشت نہ کنت۔ آس سعید ء سوچیت ء سعید بیٹیت ء مریت۔ سعید
 ء مرگ ء پد ہم حسن ء پت انگہ راہ ء نئیت ء شراب ء یلہ نہ کنت۔ انچو انچو وہد
 گوزان کنت گڑا حسن وانیت۔ بلے آئی ء گوہار ذکیہ کہ ورنائی ء سیمسراں رسیت
 کہبگی ء بندات کنت۔ اے دُست ہمے نو آبادیاتی نظام ء ودی کتگیں انت۔ گدار ء
 کہے چُش انت کہ حسن ء پت ء مات حسن ء یک روچے نیروبی ء راہ دینت، اودا حسن
 ء ناکو احمد ء لوگ انت۔ حسن نیروبی ء ناکو ء لوگ ء روت۔ بلے ناکو شریں مردے نہ
 بیت۔ ناکو ء جنکے ہست کہ آئی ء نام سلمی انت۔ حسن آئی ء سر اشید ابیت۔

ناکو حسن ء سر اشک کنت ء حسن ء چہ لوگ ء در کنت۔ اے شپ ء وہد
 بیت۔ حسن وتی گداں زوریت ء ریل ء اسٹیشن ء روت۔ اودا شپ ء گوازینیت۔
 دومی روچ ء پداوتی میتگ کینگی ء کیت۔ بلے گوں سلمی ء وعدہ کنت کہ من تئی گوما
 سور ء سانگ کنگ ء یک روچے الم کایاں۔ گدار ء گڈسرا حسن وتی دوست دار ء
 نمدی ء نبشتہ کنت۔

”من تئی بارو اداب گنداں، من مدام ترا جیڑان ء یات کناں۔ من اے بہہ نہ
 جیڑینگ کہ چش بیت۔ انچوزیبا بلے دردناک۔۔۔۔۔ من پہ تو آیک ء سر بونگ ء
 روچانی ودار ء یاں“

اے حسن ء نمدی ء گڈی دانک انت کہ آئی ء وتی دوستدار ء بنشتہ
 کنگ انت۔ عبدالرزاق گرناہ ء گدار ء وانگ ء پد وانوک یک زمانگے ء عکس ء
 گندیت۔ اے دردناکیں چاگردنو آبادیاتی نظام ء داتگیں سوگات انت۔ ادا
 سعید ء مرگ بہ بیت یا حسن ء گوہار ذکیہ ء کہبگی ء نہادی ء روگ ء کہبگ جاہ ء

ندگ ۽ ٲه وت يار ۽ شوهازگ ، اے درست هے نظام ۽ برورد آنت۔ اسل ۽ کسه
انچیں چاگردی تهہ ۽ ووی بیت۔

زوال آماچیں چاگردنبشته کار ۽ جیڑگ پرمانیت ۽ نبشته کارنبشته کنگ ۽ لاچار
بیت ۽ گرناہ ۽ پمشکا اے وڑیں جو انیں گدارے نبشته کنگ پر چاکه آوت انچیں
چاگردے ۽ رُستگ ۽ مزن بوتگ۔

ہاروکی موراکامی ءِ آزمانکانی دنیا

ہاروکی موراکامی جاپان ءِ آزمانکار ءِ گدار نیسے۔ مروچی میں وهد ءِ ہاروکی موراکامی ہمانبشہ کارانی لڑ ءِ ہوار انت کہ سر جمیں دنیا ءِ وانگ بونگ ءِ انت۔ سال 2017 ءِ نوبل داد گروکانی لڑ ءِ ہم آئی ءِ نام ہوار بونگ۔ ہاروکی موراکامی جاپان ءِ ہمانبشہ کار انت کہ آئی ءِ بابت ءِ اے گوشگ بیت کہ آچہ روبرکتی لبزانک ءِ اثر مند انت۔ اے بابت ءِ ہاروکی موراکامی ءِ 2016 ءِ ڈنمارک ءِ ہانز کر سچین اینڈ سن لبزانکی داد ءِ وهد ءِ گوشٹانکے ءِ گوشگ ات کہ

”ماہر وڈا برزیں دیوال یک بہ کنیں کہ دری مردم میانیت، ماہر وڈیں ترندیں راہبند بہ ٹائمنیں۔ ماہر وهد وتی راجد پتر ءِ نوک بہ کنیں کہ آمئے دل ءِ وڈا بہ بیت۔ اے وڈا مابس وت ءِ تاوان دات کنیں دگہ ہچ گت نہ کنیں۔ ماہرچی بہ کنیں، بلے چہ دری اثر ءِ وت ءِ رکھینت نہ کنیں۔“

ہاروکی موراکامی ءِ اے گپ ءِ اگاں مردم بہ چاریت تہ اے گپ راست انت۔ ماہر وڈ بہ کنیں ماوت ءِ چہ دری اثر ءِ رکھینت نہ کنیں۔ اے اثر ہر وڈیں اثرے بوت کنت۔ پرچا کہ مروچی مایک انچیں زمانگے ءِ اتلگ ءِ سر بوتگیں کہ اے زمانگ ءِ دراہیں مزنیں دودمان یکے دومی ءِ سان (اثر) زورگ ءِ انت یا دومی نیمگ ءِ کسانیں دودمان پہ وتی زندگ دارگ ءِ دست ءِ پاد جنگ ءِ انت۔ ماہر ہچ وڈا بایکاٹ بہ کنیں،

ہرچی بہ کنیں اے اثر دارگ نہ بیت۔

ہاروکی موراکامی 12 جنوری 1949ء جاپانء دگ کیوٹو ء و دی بوتگ۔
 آئی ء پت ء مات لبزانک ء استاد بوتگ انت۔ پیشکا آئی ء انگریزی لبزانک ء وانگ
 ہائی اسکول ء زمانگ ء بندات کتگ۔ ہے زمانگ ء آئی ء روسی لبزانک ہم و نتگ۔
 آئی ء بنداتی آزمانکاں کہ مردم وانیت تہ زانت کہ آیور پین ء روسی لبزانک ء مز نیں
 وانو کہ بوتگ کہ آئی ء آزمانکاں ہمانبشتہ کارانی نام کاینت کہ آروسی ء یورپی انت۔
 آئی ء فلشن ء سرا امریکاء ادیبانی اثر ہم ہست انت۔ شرگدارانی گوشگ انت کہ آ
 سرا رچرڈ برائیگن، کرٹ ونیگٹ ء ریمینڈ شینڈلر ء اثر مند (Inspire) انت۔ پرچا کہ
 آئی ء امریکاء ادیبانی چیز ہم وتی زبان ء رجانک کتگ انت۔ ہاروکی موراکامی ء وت ء
 پہ زانت جاپان ء لبزانک ء دُور داشتگ کہ منی سرا آیانی اثر مہ کپیت۔ آئی ء ٹو کیو ء
 ویسڈ ایونیورسٹی ء کسمانک ء وانگ در برتگ ء 29 سال ء عمر ء لبزانک ء دنیا ء وتی پاد
 مہہ کتگ انت۔

ہاروکی موراکامی ء اولی گدار گدار Hear The Wind Sing انت کہ سال
 1979 ء چھاپ ء شنگ بوتگ۔ آئی ء گدار Kafka on the Shore سک باز
 نامدار بوتگ۔ ہاروکی موراکامی ء 14 گدار دیما تلگ کہ چرہاں pinball, dance
 dance, sputink sweetheart ء اے دگہ ہوار انت۔

جاپان ء شرگدار آئی ء نبشتگیں چیزاں جاپانی سرپد نہ بنت۔ بلکیں آ
 ہاروکی موراکامی ء چیزاں در جاپانی لیک انت۔ اے گپ ء آوت ہم کنت کہ من
 جاپانی لبزانک ء بہر نیاں۔ آگوشیت کہ 35 سال انت کہ من نبشتہ کنگ ء یاں۔
 چہ بندات ء من ء جاپانی ادیب ء شرگدار دوست نہ دار انت۔ پہ آیاں من چویک
 بدر نگیں بٹے ء چورکانی وڑایاں۔

مورا کامی ۽ آزمانکاں یک انچیں جاتوئی کمالے ہست کہ وانوک و ہدے
 آئی ۽ وانگ ۽ بندات کنت گڑا آے چیز ۽ فراموش بیت کہ من آزمانکے وانگ
 ۽ یاں۔ وانوک ۽ آزمانکانی وانگ ۽ و ہد ۽ انچش گمان بیت کہ من وت اے
 آزمانک ۽ کارستان ۽ ہما جاہ ۽ کہ آزمانک ۽ کارست اوشاتگ من ہم ہمودا
 اوشاتگاں۔ اگاں جاہے آزمانک ۽ کارست شدیگ انت گڑا وانوک ۽ ہم انچش
 گمان بیت کہ من ہم شدیگاں۔

بیکری ۽ سرارث

اے ہما آزمانک انت کہ اودا آئی ۽ سنگت شدیگ بنت۔ آیانی گورا انچو
 زہم نہ بیت کہ چیزے بہ گر انت ۽ بہ ورا انت۔ پیشکا آئی ۽ سنگت ارادہ کن انت
 کہ بیا بیکری ۽ سرارث کنیں۔ آو ہدے کہ اودا روانت گڑا بلکے آیانی راہ ۽ سرارث اند
 بیت۔ ہدا آگوشیت کہ دُز ۽ ڈنگانی راہ ۽ سرانگ مدام اژاند بنت۔

بگ کہ نوں عمر ۽ گڈی منزل ۽ رستگ بلے بیکری ۽ چیزانی گچین کنگ ۽
 گار انت۔ آبرے یک چیزے چست کنت ۽ پدا دل جنت کہ من ایشی ۽ بہ زوراں
 یا آئی ۽؟

ہدا آ انسان ۽ نفسیات ۽ پیش داریت کہ انسان گچین ۽ چوں گار انت۔ آئی
 ۽ سنگت ۽ ارادہ بیت کہ من بلک ۽ بہ کشاں۔ بلے آوتی سنگت ۽ گوشیت کہ چشیں
 کارمہ کن۔

اے انچیں جاوراں کہ ماہم باز و ہد ۽ انچو ہیں کہ وتی راہ ۽ اژاندیں مردماں
 دل گوشیت کہ بہ گش، چوناہا اگاں انسانی تاریخ ۽ کو نہیں کسہاں بہ چارات اودا ہم
 دُنگانی راہاں بگ اژاند بنت، بزاں کہ اے لیکہ ہر ہند ۽ دمگاں یک انت۔

بیکریء سرادومی ارش

اے آئی ء دگہ یک آزمائے کہ ایسی ء وانگ ء ہم وانوک
 کارستانی ہمارا ہداری ء کنت، ادا آگوں وتی جنین ء دزی ء رؤت۔ اے آزمائے ہم
 وانوک ء انچوش گمان بیت کہ من دُزی ء آہانی ہمارا ہاں۔

مان دارگ

مان دارگ ہم یک جوانیں آزمائے۔ اے آزمائے یک جنکے ء کہ انت کہ
 آکسی نہ بیت، مدام وتی یاراں بدل کنان انت، آئی ء ترء گردوش بیت، آوہدے
 درملک ء رؤت، پدا کہ واترکیت گڑاگوں وت یارے کاریت۔ جنک ء یار ء جوہانانی
 مان دارگ وش بیت، آگوشیت کہ منی دل لوٹیت بس جوہان مان بہ دار۔

اے دزست چیدگ انت، جوہان ہم چیدگے ء جنک ہم چیدگے، جوہانانی
 مان داروک کہ جنک ء یار انت آجاپانی ء نہ انت۔ آدر آمدے ء آئی ء جوہانانی مان
 دارگ ہم یک چیدگے۔

ہاروکی موراکامی ء آزمائے وانگ ء پد مردم زانت کہ اے زمانگ ء ما
 زندگیں، بزاں کہ پد نوکی ء زمانگ، اے زمانگ جی ءے؟ اے زمانگ ء مردم چے
 جیڑ انت، چوں زندگوا زین انت؟ باز جاہ ء مردم موراکامی ء آزمائے تہا وجودی
 فلسفہ ء عکس ء ہم گندیت، پرچا کہ آودا انچیں جاورانی تہا انت۔

ہاروکی موراکامی ء وانگ ء پد گمان بوت کہ آزمائے جی ءے ء آکجام چیز
 انت کہ آزمائے ء مزن کنت۔ ہاروکی موراکامی پرچا مزین گدار نبیس ء
 آزمائے؟ انڈیپینڈنٹ ء ردا

”لہتے شرگدار موراکامیء انچیں سر بیسٹے سر پد بنت کہ آ بے کاریں پشد رانی ہمرائیء
انچیں کارست ء دیما کاریت کہ درآمد انت بلے راستی ء انچوش نہ انت۔ بلکیں آ
جاپان ء ندر گال پیش داریت۔“

موراکامی انسانی ایوکی ء انچیں رنگے ء دیما کاریت ء وتی آزمانکاں
پیشداریت کہ وانوک وتی لنگک ء گٹ پاچگ ء لاچار بیت۔ لے لے چوش ہم بیت
؟ ہمے چوش ہم بیت، وانوک ء شدیک کنت، وانوک درستی چیزاں پر اموش بیت
ء وانان کنت ء روان بیت۔ وهدے آ آزمانک ء آسر ء سر بیت آنہ زانت کہ چے
بوتگ، پرچاکہ آحیالانی دنیا ء بیگواہ بیت، آ بے سما بیت کہ اے آزمانک من چون
آسر کتگ۔

ہاروکی موراکامی وتی وانوک ء جاپان ء ہم بہ بارت اوداوانوک ء سامانہ بیت
کہ من درآمداں، پرچاکہ انسان ء جیڑہ، درد ء غم، کندگ ء گریوگ انچیں چیز انت
کہ ایشاں ملک نیست۔

ما اینچو گریس

(حوان رلفوہ آزمائک ۽ سراچشانکے)

ما اینچو گریس، لاطینی امریکا ۽ نامداریں نبشته کار حوان رلفوہ آزمائک انت۔ حوان رلفوہ 1918ء میکسیکو ۽ صوبہ خلیسکو ۽ دگ ساپولاء و دی بوتگ۔ حوان رلفوہ کہ وتی چم تچ کتگ انت آئی ۽ دری ۽ بے وسی ۽ ابید دگہ بچ نہ دیستگ۔ آئی ۽ عمر ۽ ہیپت سالانی سفر نوکی سرجم کتگ ات کہ آئی ۽ کماش جنگ ۽ جنگ بوت۔ کماش ۽ سارتیں ساہگ ۽ لڈگ ۽ پد آئی ۽ عمر سینزده سال ۽ رس ات گڑا آئی ۽ مات ہم بیران بوت۔ اے وڑا حوان رلفوہ زندگی ۽ گرانیں سفر بندات بوت۔ پدا آئی ۽ یتیم خانہ ۽ وانگ بندات گت۔ پانزده سال ۽ عمر ۽ میکسیکو ۽ شت۔ اودا حوان رلفوہ میکسیکو ۽ انقلاب دیست۔ اے ہمے جاورات انت کہ آیاں میکسیکو ۽ جنگ ۽ فسادانی ہمرائی ۽ مزنیں چاگردی بدلی ۽ سدلی ۽ ہم آورت۔

1940ء رلفوہ وتی اولی گدار نبشته کت بلے پدا یرت ۽ چگل ۽ دات۔ 1946ء ۽ 1950ء آئی ۽ وتی آزمائکانی کتاب چھاپ ۽ شنگ کت انت۔ ایٹی پدا آئی ۽ وتی یکیں ۽ نامداریں گدار پیڈروپرامو نبشته گت۔ پیڈروپرامو، لاطینی امریکا ۽ جوانیں گدارانی رم ۽ یک گدارے زانگ بیت۔ اے ہمے گدار انت لاطینی امریکا ۽ نامداریں نبشته کار گابریئل گارسیامارکیز ۽ ایٹی ۽ بارواگو شنگ ات کہ آئی ۽ اے گدار ہمنچو دوست بوتگ کہ گڈ سرا اے گدار آئی ۽ پہ دل یات بوتگ۔ پیڈروپرامو، اصل ۽ یک ورنائے ۽ سفر ۽ کسہ انت کہ آوتی پت ۽ شوہاز ۽ کومالائنا میں شہرے ۽

رؤت۔ آوداکہ سر بیت آئی ء معلوم بیت کہ آئی ء کماش بیران بوتگ ء ہما شہر کہ
اودا آئی ء کماش چہہ مند بوتگ آشہر نوں ویران انت۔

بلے ادا من ء حوان رلفو ء گدار ء سرا گپ جنگی نہ انت، بلکیں آئی ء
آزمانک ”ما انچو گریبیں“ ء سرا چشٹانکے دیاں کہ اے آزمانک ء وانگ ء پد من
چے ماریتگ۔

مردم چش و ہزاراں آزمانک ء کسہ وانیت، بلے برے برے انچیں آزمانک
ء کسہے مردم ء دیما گوزیت کہ آچ بر شمو شگ نہ بیت۔ پر چاکہ ہمے وڑیں آزمانک ء
کسہانی تہا مردم وتی چا گردیا زندگی ء عکس ء گندیت۔ حوان رلفو ء اے آزمانک ء
لہتیں انچیں ندرگ گندگ کیت کہ اودا من ء یک تر سے ہمازیت ء اندر ء ابینکی
ء مانسانیت۔ اصل ء اے آزمانک ہما چا گرد ء عکس کشی ء کنت کہ چا گرد سامراجی
طاققانی لگت مال بوتگ۔ بز انکہ لاطینی امریکاء چا گرد انت کہ اودا شانزدہمی صدی ء
بازیں ہند ء دگ یورویپاں وتی قبضہ ء کتگ انت۔ نو آبادیانی نظام ء برجم دارگ ء
ہمنچو مکر ء حیلہ کار گرگ بیت کنت، آیاں کار گپتگ ء لاطینی امریکاء اصلی دروشم
بدل کتگ۔ یورویپانی آیک ء پیسر لاطینی امریکاء لہتیں مز نیں دودمان بوتگ کہ
آمایا، ایزٹک ء انکاء نام ء زانگ بوتگ انت۔ بلے پد سامراجی طاقتاں اے دودمانانی
کلات انچو ڈورینتگ انت گوشے زاناں ایشانی نام ء نشان ہم نہ بوتگ انت۔ لاطینی
امریکاء گیشتریں دگ پر تگال ء اسپین ء قبضہ ء بوتگ انت ء لہتیں جاہاں فرانس ء
نیدر لینڈ ء ہم پادا ایر کتگ۔

سامراجی طاقتانی لگت مالی ء پد اودا چہہ مندیں مردمانی جاور چون بوتگ
انت ہمے عکس لاطینی امریکاء لبزانک ء پد ر انت۔ حوان رلفو ء اے آزمانک ہم
سامراجی زوراکانی لگت مالی ء آماچ بوتگیں کہول ء کسہ انت کہ آیانی گزر کشت ء

کشماری ۽ سرائنت، سکین گریبیں کہولے۔ کہه چوش انت کہ آیانی زندء جیڑه روج په روج گیش بوهان انت۔ آیانی جوء فصل کہ تیار بیت اناگه ۽ هوڑ بیت ۽ هوڑ بسی ۽ نام ۽ نه زانت۔ جوء تیارں فصل ۽ هوڑ وتی هر جان جنت۔ شپ کہ بیت کور ہار کنت ۽ آیانی مادگ ۽ ہم آپ بارت۔ (مادگ ۽ نام ناگن انت) اے ہامادگ انت کہ پت ۽ وتی کستریں جنک تاجا ۽ آئی ۽ ودی بونگ ۽ روج ۽ په مرادے داتگ۔

آزمانک ۽ دیماچوش نشتہ انت۔

”نون منی گوہار تاجا ۽ گوراچ چیز نیست۔ مطلب الیش انت کہ پت ۽ باز محنت کنتگ ات ۽ ناگن گپتگ ات۔ دانکہ آہے مادگ ۽ تاجا ۽ بہ دنت ۽ تاجا مزن بیت کہبگہ مہ بیت۔ چش وتی مستریں گوہارانی وڑا کہ آ کہبگ بوتگ انت۔ کماش ۽ گوشگ انت کہ آئی ۽ آدوئیں جنک پیشکا کہبگ بوتگ انت کہ ماگر بییں۔ آکسانی ۽ حراب بوتگ انت ۽ وہدے کہ شکر ورنائی ۽ سیمسراں سر بوتگ انت گڑا آیاں مردانی گورا وگ بندات کنتگ۔ باز رندا آگوں مردماں روج ۽ رحمانی گرگ ہم بوتگ انت۔ گڈ سراپت ۽ زہر اتلگ ۽ آدوئیں چه لوگ ۽ کشیتگ انت۔ پدا آباریں کجاشنگ انت۔ بس ہمنچو معلوم انت کہ حراب بوتگ انت۔ پیشکاپت په تاجا ۽ پریشان انت پرچا کہ آنہ لوٹیت تاجا ہم وتی آدوئیں گوہارانی وڑا کہبگ بہ بیت۔ مادگ و ہار برتگ بلے گڈی اُمیت گوسک انت اگاں گوسک ۽ ہم ہار بہ بارت گڑا تاجا ۽ په کہبگی ۽ کس داشت نہ کنت۔“

”تاجا گریوگ ۽ انت پرچا کہ آزانت ناگن ہار ۽ برتگ۔ آ منی کش ۽ اوشتاتگ ۽ گلانی نیں گڈے گورا انت۔ کور ۽ چارگ ۽ انت ۽ وتی گوک ۽ وستا گریوگ ۽ انت۔ کور ۽ گج ۽ کپ آئی ۽ نازر کیں دیم ۽ لگگ ۽ انت۔ اگاں کسے سر پد بیت بزاں کور آئی ۽ جان ۽ انت۔ من وتی دست ۽ آئی ۽ گردن ۽ سرایر کناں ۽ آئی ۽ دلہڈی دیاں بلے آمنگ ۽ نہ انت۔ آئی ۽ بیسکار گانی ہمراہی ۽ انچیں توارے در کیت گوشے زاناں

کورتی لمب ۽ کرودگاں ڈورینان انت۔ نون ہار گیشتر بُوہان انت ۽ کور ۽ گج ۽ کپاں
آئی ۽ دیم ترکتگ۔ ہیسکار گانی ہماہی ۽ آئی ۽ دوین کسا تکیں گور جہل ۽ برز بُوہان
انت۔ انچو گمان بُوٹگ ۽ انت کہ دوین گور مزن بُوٹگ ۽ انت پہ آئی ۽ بربادی ۽۔

اے آزمانگ ۽ ہوور ۽ گووارگ ۽ فصلانی تباہی، کور ۽ ہار کنگ ۽ مادگ ۽
برگ، دوین گوہارانی کہبگ بُوٹگ، کہول ۽ گر بی ۽ جاور، پت ۽ پہ وتی کستریں جنک
۽ تکانسری، کور ۽ گج ۽ کپانی تاچا ۽ دیم ۽ سرا کپگ ۽ آئی ۽ گورانی مزن بُوٹگ، اے
دزست عکس انت۔ اے عکسانی گروک حوان رلفوانت ۽ چاگردلا طینی امریکا انت کہ
اوداہر چیز ۽ ذمہ وار سامراجی طاقت انت۔ اے ہما عکس انت کہ ہر جاہ روانت گپ
جن انت۔ اے عکساں گنگ نہ بُوٹگ ۽ سوگند وارنگ۔ اے عکسانی چارگ تہنائی ۽
وش انت، بلے بے ہمیش انت کہ اے عکسانی چاروک ۽ اندر ۽ مردم زندگ بہ بیت،
پرچا کہ اے عکسانی زبان ۽ اندر ۽ مردم سرپد بوت کنت۔

اصل ۽ سامراجی طاقتانی آماج بوتگیں چاگرداں ہر وہدہ سے وڑ بیت۔ اے
و یک تاچاے نوکی کہبگ ۽ کنڈگ ۽ بالا بُوٹگ ۽ انت۔ چوشیں چاگرداں باریں چنچو
تاچا کہبگی ۽ کنڈگاں آدم بوتگ۔ اے وڑیں کسہاں کہ من واناں منی دل ۽ تر سے
پادکیت ۽ ہمے ترس منی چمانی و اباں بارت۔

دروازگ یک یک ء بند بُوہان بوت انت

چُش یات نہ کنت کہ کدی ات، گوشتے زاناں واپے ات کہ گوں وتی کماش
 ء گاڈی ءے ء سوار ات ء دیم پہ گوادر ء روگ ء اتاں۔ مئے گاڈی ء، لہتیں سندھی فقیر
 ہم سوار ات۔ اے فقیر من ء پیشکایات انت کہ ایشانی کر امن ء ترسنگ ات۔
 (انسان ہر ہما چیز ء یات کنت کہ آئی ء کر ابہ ترسیت، گنت ءے بہ بیت یادوست ءے
 بہ بیت) ہو ر بوتگ ات۔ آوہد ء پکائیں روڈ نیست ات۔ ماجا ہے اتکلیں تہ کورے ء
 آپ گون انت۔ کماش ء گوشت کہ اے کارواٹ ء کور انت۔ ماجنان ء کپان
 جہلکلیں بیگاہ ء گوادر ء رستیں۔ شپ گوست، سہب ء مہلہ مادیکی زر ء نیمگ ء
 درا تکیں۔ تہ دیست بچک انت۔ لہتیں کر کٹ لیب ء ات، لہتیں فُبال ء، لہتیں
 مچک ء ات۔ ما پدانیمروچ ء کہ وائرگت تہ دریادیماتگک ات ء ہما جاہ ء کہ بچک لیب ء
 ات انت، آجاہ ء نون دریات۔

پدا دراجیں مدتے ء من گوادر نہ دیست۔۔۔ اگاں دیست گڑانوں گوادر
 ء دیکی زر ء ندرگ یکپارگی بدل بوتگ ات انت۔ آورناہ صباہاں لیب ء اتگک ات
 انت، باریں چون بوت انت۔ چونہا زندگی ء سفر ء مردم وڑے ناں وڑے ءوت ء
 جاہے ٹاہینیت۔ بہ گندے آورناہاں ہموت ء جاہے ٹاہینیت، یا آیانی اندر ء موسم
 بدل بوت انت۔ بلے نون دیکی زر ء کہ من شتاں تہ دیست بلاہ بلاہیں سنگ آرگ ء
 ایرکنگ بوتگ انت۔ دیکی زر ء زیبائی لڈیتگ۔ نون اے سنگانی سراتہارگ ء وہد ء
 ورنہ کاینٹ ء چرس کش انت، شراب ورنٹ ء پدا پادا کاینٹ ء راہ گر انت۔ بلے
 چرسانی پُر ء شرابانی شیشگک پیش کپ انت۔

”شد یکیں مردم ء بس نانے لوٹیت۔ سر تگینے بیت کہ شترک بستگینے آیشی ء پرواہ نہ کنت مردم ء زیبائی ء خیال ہمود ء کیت کہ سیر بہ بیت، پچن ء کور ء کانٹی، جنوزام ء جنین چک دراہ یک حساب ات انت۔“

عطاشاد ء ہم وتی شعرے ء ہمے چیز پیشد اشتگ کہ

۔ پہ ماہوشامی آل ہر شے کہ جرٹ شکیت آپ ات

قادر ء نمدی اصل ء ایوک ء یک مردمے ء زندگی ء عکس نہ انت بلکیں

یک چاگردے ء سر جمیں عکس انت۔ اے ہماچاگرد انت کہ نو آبادیانی ء سامراجی

قوتانی لگتھمال بوتگ۔ اے ہماچاگرد انت کہ ایشی ء زنجار ء نبشتہ کار عبدالرزاق گرنہ

گندیت گڑاوتی گدار ”جتائی ء یات“ ء نبشتہ کنت۔ جتائی ء یات ء تہا کینگی نامیں مینگے ء

عکس انت کہ اودانو آبادیاتی نظام ء پد مردم چوں وتی زند ء گوازینگ ء انت۔ چوناہا

ہماچاگرد کہ زوال ء دیمپان بہ بیت گڑا انچیں کسہانی راہ ء دراں پچ کن انت۔

قادر ء چاگردے چونیں چونیں کارست انت کہ بے زبانی ء بے مہری ء

کھینتگ انت۔ قادر و ہدے کراچی ء کیت ء گوں آشاء دوچار کپیت، تہ آدامہرنہ

گندیت، ادا شد ء گڑنگی انت۔ آشاء مہرنہ لوٹیت بلکیں چار کلدار لوٹیت پرچا کہ

شدیگ انت۔ آئی ء مہر ء چہ گیش کلدار ء لوٹ انت۔ گوش انت کہ کہبگ کسی یار نہ

بیت آبس ہماوہد ء تنگ انت کہ تئی بگل ء انت۔ قادر نوکی ء پد نوکی ء چاگردے مردم

انت۔ اے چاگردے تب ء ہم جوانیں وڑے ء زانت، سر پد انت۔ آگوشیت کہ

جنکاں گوں سنگینیں گپ نہ بیت اگاں جنکاں گوں سنگینیں گپ جن ء گڑا تئی یلہ

دیگ ء دیر نہ کن انت۔

قادر اے گپ ء ہم زانت کہ ہماجنک پابندیانی دیمپان انت۔ آسک

شدیگ بنت آیاں اگاں کمو موہ بہ رسیت گڑا شینگ ء سیر نہ کن انت۔ بگندے قادر

ء نمڈیاں نبشته کتگیں بازیں گپ مردماں دوست مه بنت بلے راستی ہمیش انت۔
 راستی داں کدیں چیر بیت، اے راستی ء دیما آئیگی انت۔ اگاں قادرے دیما میریت
 دگہ یکے کیت ء راستی ء دیما کاریت۔

داد ء اے راستی ء نبشته کنگ ء کمال کتگ۔ اے گدارک ء باز جاہ ء من
 وتی جند ہم چو قادر ء رنگ ء دیستگ گڑا چنچو دور شنگاں۔۔

منی سنگتے کہ گڈ سرا گنوک بوت۔ آئی ء مدام وتی گوست گیر آؤرتگ ات
 ء کسہ کنگ ات۔ بیادا ہمانی ء کسہ ء کاراں کہ آئی ء کسہ ہم چو قادر ء کسہ ء انت۔

”یات انت کہ یک جینے منی سنگت ات گڑا من ء گوں آئی ء مدام بند ء گلانش
 بوٹگ ء موہ رتگ ات چنچو شدیگ ات۔ یک شپے ما بند ء گلانش اتیں آئی ء من
 گوشت منی مرد بہ مرتیں چوں شرآت، پدا تو منی مرد بوتگ ات ء۔ گڑا مدام تئی
 بگل ء وپنگ اتوں بچ ترس نہ بوتگ ات۔ من گوشت تو چیا چوش گوشتگ ء ء؟
 آئی ء من ء پسہ دات منی مرد نہ زانت کہ مہرچی ء۔ آبس کیت وتی اندر ء آس ء
 سارت کنت ء رؤت آچونہ زانت کہ منی اندر ء ہم آسے روک انت سارت کنگ
 لوٹیت۔ پدا آئی ء من ء امباز ء زرتگ ء گوشتگ ات تو من ء چہ منی مرد ء لکھ درجہ
 دوستر بے پرچاکہ تو منی اندر ء آس ء سارت کنے۔ آ منی واستہ چنچو مہروان ات کہ
 آئی ء منی ہر لوٹ ء واہگے سرجم کتگ ات وانند ہیں جینے ات آئی ء منی اسکول ء
 ہوم ورک ہم کتگ ء داتگ ات انت۔ آئی ء مرد کہ جاہے شتگ ات گڑا آئی ء عید
 بوتگ ات۔ من آئی ء گوں وپت ء واب ء بس یک چیزے مارینگ ات کہ انسان ء
 جنسی واہشت سرجم مه بنت، انسان چنچو بے تاہیری ء وس ء وس ء آماج بیت۔ آئی ء
 یک روپے من ء اے ہم گوشتگ ات کہ تئی آئیگ ء پد زند سک وش بوتگ اگاں
 منی زند ء میا تکمین ءے باریں منی پے حال بوتگ ات۔“

گڈ سرء بس ہے گوشاں۔۔۔ داد۔۔۔ اے شہرء دمکاں بازیں کارست
ہست انت کہ چو قادرء وڑاء یاں، کسی نہ باں۔ تئی گدارک ء وانگ ء منی دراہیں
کو نہیں یات نوک بوت انت۔ دل ء منیل کت کہ پداہما دمکاں بہ گوزاں کہ اودا
من بازیں رنگ دیستگ انت۔ بلے نوں پاداں جواب داتگ ء من زاناں آ
دروازگانی کبل نوں دیر انت کہ زنگاں گپتگ انت، ء آدمکانی تہا بس تہنائی
پشکپتگ۔۔۔ اے گدارک یک آدینکے ء وڑا انت بلکیں اے بہ گوشاں شر تر بیت
کہ آدینکے ء چہ ہم دیما تر انت پر چا کہ آدینک انسان ء آئی ء ڈنی شکل ء صورت ء
پیشداریت اے گدارک و انسان ء اندر ء عکس ء ہم پیشداریت، بلے بے ہما انت کہ
وتا چارات بہ کنت۔

ناگمان ۽ آزمانڪ ”چپسوك“ (اسٽيڪر) ۽ تهانگي عڪس

چپسوك يڪ نو دربرے ۽ ڪه انت ڪه اڏاڪڙي وانگ ۽ انت۔ دوروچ پيسرا آئي ۽ سنگتے گاڙي ۽ دام کنگ ۽ ڪشتنگ۔ وتي سنگت ۽ مرگ ۽ پد آنوں هر جي ڪنت بلے آچه وتي سنگت ۽ ترانگاں در نئيءَ زندگي ۽ بابت ۽ جيڙيت ڪه زندگي جي ۽؟ پر چادمان ۽ هليءَ؟ زندءَ منزل مرگ انت، پر چا؟

آئي ۽ مرگ ۽ بابت ۽ بازيں ڪتاب ونگ، بازيں استاداني گپ گوش داشتگ انت بلے آئي ۽ وتي جستاني پسونه رسنگ۔ بازيں جيڙگ ۽ پد آئي ۽ اے جاور دلپروش ڪن انت۔ آئي ۽ دل گوشيت ڪه ڏاڪڙي ۽ يله به دے ڪه زندگي ۽ مرگ هر وڙا پر انت۔ آئي ۽ دل نون دگه دنياے ميئل ڪنت ۽ گوشيت سوچ اے ڪتاب ۽ درماناني دنياے۔۔۔ به رواے زندءَ پيش ۽ وشو شدلي گوازيں۔ جنگل ۽ سبزيں در چڪاني ساڳ ۽ به نند، ماهيڪا نين شپ ۽ ڪوباني ٿل ۽ بوشت ۽ ماه ۽ بچار۔ هے چر تاں هنجو آئي ۽ چم چپسوك (اسٽيڪر) ۽ ڪپ انت ڪه آئي ۽ ڪمره ۽ لماري ۽ سرالگيتنگ۔ چپسوك ۽ زردين ڪاگدے ۽ آئي ۽ سراگون سهرين لبز اڻ نبشته انت

Don't take too seriously. It isn't permanent

اے چپسوك آئي ۽ چه بازار ۽ زرتنگ ۽ آرتنگ، وتي ڪوئي ۽ پرے هاترا جنگ ڪه آوتي زندءَ هے گوشتن ۽ پدا گوازينيت۔ اناگه ۽ يڪ گرانين توارے آئي ۽ گوشاں ڪپيت۔ آهے سر پد بيت ڪه جمبر گرندگ ۽ انت يابالي گرابے گوزگ ۽ انت۔ آڪه پرده ۽ کنز نيت ۽ دريگ ۽ چه ڏن چاريت ته هور انت۔

آنوں اوشنتیت ڈن ۽ ندرگ ۽ چاریت۔ آئی ۽ کوئی برزی تبک ۽ انت۔
 ہمد آگندیت دومردم انت کہ ہور ۽ گپنگ انت۔ آتچان انت ۽ دیم پہ درچک ۽
 روان انت۔ درچک ۽ چیرا پس ۽ پیسرا اوشاتگ۔ آنوں جیرٹیت ۽ گوشتیت
 گندے درچک ہم پہ نوان ۽ بہ تچ انت گڑالیب بیت۔ بلے درچک کدی نہ تچ
 انت۔ ہمد آگوشیت گندے من درچکے بوتیناں، کم چہ کم مرگ ۽ دیم داشتگ
 ات۔ آہے چرتاں بیت کہ آئی ۽ کوئی ۽ دروازگ ۽ کسے چوپچاروکیں مردے ۽ وڑا
 ٹکیت۔ اے مردم کماشیں کنٹین والا انت کہ ادانو کر انت۔۔۔ آئی ۽ چاہ ۽ جست ۽
 کنت۔ آکماشیں کنٹین والا ۽ چاہے ۽ پرمان دنت۔ کنٹین والا چاہ ۽ کاریت۔ آئی ۽
 دل ۽ جستے پادکیت۔ کنٹین والا ۽ اجازت ۽ پد۔۔۔ آکماشیں کنٹین والا ۽ جست
 کنت۔ اے موسم ۽ کہ ہور گوارگ ۽ انت ۽ دراہیں ڈگار آپ انت، گروک انت،
 گزند انت۔ اے وڑیں وہداں تئی دل ۽ چونیں حیال کیت؟ ناکو پسو دنت کہ من
 گوشاں ہور مہ بیت!

آجست کنت پرچا؟

ناکو پسو دنت اگاں ہور بس مہ کنت منی حاک ۽ گل ۽ لوگ کپیت۔
 پدا بے تواری مان شانیت۔ آچاہ ۽ وارت بلے اے وہداں آئی ۽ چم گوں
 چمپسوک ۽ بنت۔

ڈن ۽ ہور یکشلہ گوارگ ۽ انت۔ درچک ۽ باہوٹ انگت اوشاتگ انت ۽

چمپسوک؟

چمپسوک ۽ درتگلیں ٹکر بوج دان ۽ تہا کپتگ انت۔

من ہر وہدے اے آزمانک و ننگ گڑا من ۽ ”چات ۽ تہہ ۽ مرد“ ۽ کسہ یاد

اتلگ کہ لیوٹالستانی ۽ وتی کتابے ۽ چش نبشتہ کتگ۔

”مساپرے گیابان ء درچکانی تہا سر سر جنان ات۔ اناگہ ء یک فیلے (ہاتھی ءے) آئی ء دیماکیت۔ فیل ہنچو آئی ء رندا کپیت۔ مساپر گندیت کہ فیلے منی رندا کپتنگ گڑا تچک ء بندات کنت۔ کمو دیما روت تہ گندیت منی دیما ڈائے اوشاتنگ ء آئی ء سگارے گون انت۔ یک نیمگے فیل ء دومی نیمگ ء ڈائے۔ مساپر بیچارگ وتی ساہ ء زوریت ء روت ہمد ادرچکے ء بالابیت۔ بلے بد بختی ایش انت ادرچک ء چہ شتریت ء درچک ء جہل ء چاتے بیت آہے چات ء دور کنت۔ چات ء چاریں نیمگ ء درچک رستگ انت آ مساپر ہمد ادرچکی روتگے ء گوں وت اڑنیت۔ آچات ء تہا چاریت تہ آپ نیست۔ بلکیں چاریں نیمگاں مار انت کہ سٹ ء کپ ء انت۔ آنیا جھین ء گندیت تہ مزنیں سیاہ مارے کہ گردن ءے چست کتہ ء دپ ءے تچ انت کہ باریں اے مساپر کدی بہ کپیت، من ءے بہ وراں۔ مساپر بڑا چاریت تہ گندیت کہ دو سیاہ ء اسپتتیں مُشک انت کہ ہے درچک ء روتگ ء ورگ ء انت۔ ہمد آفیل ء ہم گندیت کہ چات ء دپ ء حاک ء حاک شانی کنگ ء انت۔ فیل روت درچک ء بُند ء ژانبلینیت۔ درچک ء سراہینگے، بینگ ہنچو کپیت کیت ء ہے درنگیں مساپر ء دیم ء سرا۔ بینہ ملک آئی ء ورگ ء بندات کن انت۔ ہے وہد ء بینگ ء یک تر مپے آئی ء دپ ء روت۔ اناگت ء آئی ء دل ء اے واہگ ودی بیت کہ دریگتے بینگ ء دگہ تر مپے ہم منی دپ ء بہ شتیں۔“

شیخ ایاز وتی سر گوست ء اے کسہ ء بابت ء گوشتیت کہ ”اے کسہ ء ہر ہما ترس ء بیمناکا پدر انت کہ مساپر ہمایانی دیمپان انت۔ ایشی ء تہا بچ وڑیں شک نیست کہ مسافر روح (آتما) انت ء آئی ء گیابان ء سر سر جنگ اے دنیا ء سفر (سنسار) انت۔ فیل (ہاتھی) مرگ ء نشانی انت۔ ڈائے پیری انت۔ درچک رگگ ء (نجات ء) نشانی انت کہ ہر کس آئی ء بالابوت نہ کنت۔ چات انسان ء زندگی انت۔ مار لالچ انت ء سیاہ مار دوزہ (جہنم) انت۔ بُوٹگ ء آیانی روتگ انسان ء امیت انت کہ پہ لہتیں روج ء واتا انت۔ سیاہ ء اسپتتیں مُشک شپ ء روج انت۔ بینگ ء ملک نادراہی انت۔ بینگ زندگی ء وشئی انت کہ انسان اے وشیانی لذتاں کپیت یاناں بلے مُشک یک روچے الم وتی کار ء سر جم کن انت۔“

اگاں ناگمان ءِ آزمائک ءِ اے کسہ ءِ پڑور ءِ مردم بہ چاریت گڑا اے
 آزمائک ءِ ہستائکی (وجودی) فلسفہ ءِ عکس گندگ بیت۔ بلے اصل ءِ اے آزمائک ءِ
 پڑور انگہ دگرے ءِ اداہرچی کہ پیش دارگ بوتہ، اے دزست چیدگی دروشم ءِ پیش
 دارگ بوتگ انت۔

ادا اول مردم کارست ءِ چاریت کہ نودر برے ءِ پدا اورناہ انت، آئی ءِ دل
 لوٹیت کہ من برزیں کوہانی سرا بوشان ءِ ماہ ءِ بہ چاراں۔ ادا ماہ المی نہ انت کہ ماہ بہ
 بیت۔ جنکے ہم بوت کنت۔ پر چاکہ نودر بری ءِ عمر ءِ مردم ءِ دل مدام پہ مہنائیں
 کاڑاں منیل کنت۔ (جنک ءِ نام پوشیکا گپت کہ آزمائک ءِ کارست بچکے) دومی نیمگ
 ءِ آئی ءِ سنگت ءِ مرگ انت۔ بلے آئی ءِ سنگت وتی مرگ ءِ نہ مرگ۔ گاڑی ءِ
 دام کت ءِ کشتگ۔ ادا گاڑی ہم چیدگی بزانت ءِ زورگ بوتہ۔ مرگ ءِ باروا آئی ءِ
 بازیں استادانی گپ گوش داشتگ انت ءِ کتاباں ہم بازونگ بلے آئی ءِ جستانی پسونہ
 رستگ۔ جستانی پسو ءِ نہ رسگ اے شون ءِ دنت کہ آتاہیر ءِ شوہاز ءِ انت بلے آئی ءِ
 تاہیر رسگ ءِ نہ انت۔ (ادا سیاسی مردمانی گپانی نیمگ ءِ اشارہ انت) گرنڈ یا بابلی
 گراب ءِ توار ءِ مردم بمب یا ٹوپ ءِ رنگ ءِ زرت کنت۔ ادا کہ آدریگ ءِ پچ کنت
 آوت ءِ تماشہ چارو کے ءِ دروشم ءِ پیش داریت ءِ آئی ءِ کمرہ پدا برزی تبک ءِ انت۔ ادا
 برزی تبک ہم اشارتے۔ آگندیت کہ ندارگ کپی ءِ چنڈی انت بزانتہ دز ءِ غبار
 انت۔ ہماہور ءِ ترند بوئگ اسل ءِ ہور ءِ بزانت ءِ زورگ نہ بیت، بلکین جنگ ءِ ترند
 بوئگ ءِ بزانت ءِ دنت۔ مردمانی دز چک ءِ چیرا روگ ءِ اودا پیسرا پسے اوشاتگ۔
 اسل ءِ دز چک رکینگ ءِ چیدگ انت۔ اے کوہ ءِ بزانت ءِ ہم زورگ بوت کنت۔
 اے دوئیں مردمانی پہ درچک ءِ روگ، وت جستنی نشانے۔۔۔ پس نابزانتی ءِ
 چیدگ انت۔ (مئے دمگاں کسے کہ کارے چیزے نہ زانت گڑا ماگو شیں برواڈے
 پس تو وچ نہ زانے) پس لس مہلوک انت کہ آانگت نازانت انت۔ اے دوئیں

مردم کہ اوداروگ ء انت ہے پس ء کش ء اوشنت انت ، اے دوئیں مردم پہ پس ء
 واستامیت انت۔ آگوشیت کہ درچک گندے پہ نوان ء بہ تچ انت گڑالیب بیت۔
 بلے درچک نہ تچ انت پرچاکہ آمرگ ء دیم ء دارگ ء لاچار انت۔ کوئی ء کماش ء
 ٹلگ ء پترگ ، کہ آنوکر انت۔ اے پیریں گلای ء چیدگ انت۔ نوں مردم ء ذہن
 ء اے جست پادکیت کہ اے کماش اے عمر ء پرچانو کری کنگ ء انت ؟

ہمد اکارست ناکو ء جست کنت آاے وڑیں موسم ء کہ ہور گواریگ ء انت
 چونیں حیال کنت۔ ناکو گوشیت من گوشاں کہ ہور مہ بات۔ پرچاکہ آئی ء حاک ء گلی
 میں لوگ کپیت۔ اداحاک ء گلی میں لوگ پسما سندی ء غریبی ء پدر کنت۔ آئی ء وتی
 لوگ ء کپگ ء ترس انت پیشکا گوشیت ہور مہ بیت۔ ادا من ء فیوچک ء گپیات کیت
 کہ آئی ء گوشنگ ات ”جنگ ء وہد ء بہادریں مردم سراں ندر کن انت۔ بزدل تچ انت
 ء ہمایاں کہ مچک ء راہ ء در نیست ، نیز گار انت ، جنگ گت نہ کن انت آگوش انت جنگ
 فیصلہ بہ بیت۔“ اے ناکو کہ پیر انت ء نوکر انت۔ نیز گار انت ، پیشکا گوشیت من
 گوشاں ہور مہ بات۔ پد اکارست مز نہیں چرتے ء کپیت۔۔ آڈن ء دارگ ء چاریت
 کہ ہور (جنگ) انگت بر جاہ انت ء درچک (کوہ) ء باہوٹ انگت اوشاتنگ انت۔

آزمانک ء اے پیش دارگ کہ چپسوک (اسٹیکر) نوں چنڈ چنڈ انت ء بوچ
 دان ء تہا کپتنگ۔ بز انکہ کارست اے گوشتن ء پدازند ء گوازیگ نہ لوٹیت۔ پدا
 آزمانک ء چپسوک ء کاگد زردیں رنگ پیش دارگ بوتگ۔ زردیں رنگ نادراہی ء
 نشانی انت (ترس ہم نادراہ کنت) ء آئی ء سرا سہریں لبزاں گوں گوشتن نبشتہ انت۔
 سہریں رنگ ء بزانت ء ہر کس زانت ء سر پد بیت۔۔ نوں کارست دیم پہ کباروگ ء
 جیرگ ء انت ؟ اے جست ء پسو ء چپسوک وت دنت کہ کارست ء زرتگ ء بوچ
 دان ء تہا چگل دانگ۔

ضیاء بلوچ ء کتاب بلوچی ریشگ زانتی گال گنج ء ارزشت

ضیاء بلوچ ء من چه سال 2013 ء زانیں۔ اے ہماز مانگ انت کہ بلوچی لہزانک ء منی حب ء واہگ گیش بُوہان ات۔ مردمانی نزیک ء روان اتوں۔ ضیاء بلوچ ء کتابے توارینکے نام ء اتک۔ اے کتاب پہ مادر آمد ات۔ بگندے مروچی ہم پہ مادر آمد بہ بیت۔

ضیاء بلوچ ء گوں منی درستی راستی بوت۔ ضیاء ء گوں ہر وہد کہ ڈیک وارنگ گڑا انچو گمان بوتگ کہ ضیاء یک انچیں چیزے ء شوہاز ء انت کہ آ چیز مے کش ء گوراں شنگ انت بلے آئی ء نزاروک نیست۔ ضیاء بلوچ ء بلوچ راج ء بلوچی لہزانک ء دنیگہ سے ارزشت داریں کتاب داتگ ء آے پڑا انگت گیشتر کنگ ء واہگ دار انت۔ بلوچی ریشگ زانتی گال گنج ء کہ مردم گندیت گڑا درستاں چه پیسر اے جیڑیت کہ اے گرانیں کار نبشتہ کار ء چوں زرنگ ء سرجم کنگ؟ اے بابت ء من گوں ضیاء بلوچ ء 23 اپریل 2018 ء ملیر ء نند ء نیاد گت۔ مے نند ء نیاد سنگتی دیوانے ات۔ من چه ضیا بلوچ جُست کہ ضیاء اے کار ء خیال تراچوں اتلگ؟

آئی ء پسہ دات کہ یک روچے منا لہتیں لہزانی ریشگ شوہازگی ات گڑا من اے لہزانی شوہازگ ء تکانسر بوتاتاں۔ اے تکانسری ء پد من ء اے خیال اتک کہ من اے لہزانی ریشگانی شوہازگ ء چو تکانسراں اچ من رنداگاں کسے کیت آئی ء حال چه بیت؟ گڑا من ء خیال اتک کہ اے کار ء من بہ کنناں چون انت؟ چه ہما من اے کار بندات گت۔

منی اے جسٹ کہ تر اے کار ۽ کنگ ۽ چنچو و ہد لگتگ؟

ایشی ۽ پپہ ۽ ضیاء ۽ گوشت کہ من پنچ سال پیسراے کار بندات کنگ۔ پیسراے
۽ بازیں چیزے منی دزر س ۽ نہ بو ننگ ۽ سبب ۽ کار اوشت ۽ آماج بوت۔ رند ۽ من
گال گنج نزاورت انت ۽ پدا یک سر جمیں سالے ۽ ایشی ۽ سراروچ ۽ شپ محنت کنگ
۽ نوں سرجم کنگ۔

من اے جسٹ کت کہ اے سر جمیں سال ۽ کہ تو اے کار ۽ کنگ ۽ بوتگ
۽ گڑا تئی جاو رچوں بوتگ انت؟

آئی ۽ پپہ دات کہ اے سر جمیں سال ۽ من، سکیں ارزشت مندیں کار
بے نہ انت، بے مقصد ۽ لوگ ۽ ڈن در نیانگاں ۽ کار کنگ۔ من اے کار اے وڑا
کنگ کہ سہب ۽ ہشت نچ ۽ انگاں۔ ناشتہ ۽ پد من اے کار بنچ کنگ۔ لوگ ۽ من
وتی در ستیں آسراتی ایر کنگ انت کہ اگاں لین روانت گڑا چے کنگی انت ۽ وتی کار
چوں دیما برگی انت۔ سوارگ ۽ و ہد بوتگ گڑا سوارگ کنگ ۽ پدا کار بنچ کنگ۔
برے داں شپ ۽ دو نج ۽ کار کنگ ۽ برے داں سئے ۽ چار ۽ ہم کار برتگ۔ اے
نیامجین ۽ منی واب ۽ حیا لاں مدام ہے لبز بوتگ انت۔

ضیا بلوچ ۽ من ۽ گوشت کہ ما باز و ہد ۽ گوشتیں اے گال زگریں بلوچی
گالے ۽ اے اردو نیگ انت، اے فارسی نیگ انت، ما اے گپ ۽ ہم جنیں کہ کوہ
سلیمانی ۽ گیشتریں گال سندھی ۽ اردو نیگ انت۔ بلے ما اے چیز، پچبر نہ چاریتگ کہ
ہے لبز اں کہ ما زگریں بلوچی لیکیں اے کئی انت؟ بلوچی نیگ انت یا چہ دگہ زباناں
زورگ بوتگ انت؟

اے بلوچی ریشگ زانتی ۽ کتاب مارا ہے حال ۽ دنت کہ اے لبز کئی انت ۽

چہ کجا پیدا ک انت؟

لبزء ارزشت ء بابت ء احمد دین نبشته کنت کہ

”یک لبزء ء تاریخ مار ایک جنگے ء تاریخ ء چہ گیشتر سر پدی دنت“

اے گپ ء چہ شمازانت کن ات کہ لبزانی چچکیس مزین ارزشتے۔ ضیاء بلوچ لبزانی ہے ارزشت ء زانت۔ ضیاء بلوچ ء اے کار یک تاریخی بستارے داریت۔ من اے گپ ء گوشگ ء چک ء پد نہ ہاں کہ بلوچ ء اے شرپ رستگ کہ آئی ء اے دگی زبانوں چہ پیسر ایچکیس مزین ارزشت داریں کارے کتگ۔ راجد پتر ء ماوانیں گڑا گندیں کہ ہما زمانگ ء کہ راج دیمر وی ء راہ ء جنزراں بوتگ انت اود آراج ء مردماں نوک نوکیں چیز دیما آران کتگ۔ بلے و ہدے آیاں رومست (گولاٹ) کنگ بندات کتگ گڑا آیانی زوال ء سفر بندات بوتگ۔

283 پیش عیسیٰ ء ماہندوستان ء چندر گپت موریاء ریاست ء یک زاننکار ء سیاسی مردے گندیں کہ آئی ء نام چانکیہ انت۔ رند ء کوٹلیہ ء نام ء ہم مشہور بیت۔ آسیاست ء سرا یک مزین کتابے ارتھ شاستر ء نام ء نبشته کنت۔ اے کتاب پہ آؤکیں پد رتج ء بادشاہاں یک مزین ارزشتے داریت۔ پداہے کتاب ء راہبندی پداہندوستان ء بادشاہ وتی راہ ء راہ بنداں ٹاہین انت۔ مروچی ہم ارتھ شاستر پہ آیاں چیدگے۔

ہے وڑا کہ مایونان ء راجد پتر ء وانیں اودا فلاطون، ارسطو ء اے دگہ وتی وتی کتاباں نبشته کن انت۔ گڑا اودا چاگردچوں بدل بیت۔ روچ ء مروچی ہم ما علم ء ہر پڑایونان ء مثال ء دینیں۔ ہے رنگ ء کہ و ہدے عرب یونانی کتاباں وتی زبان ء رجانک کن انت گڑا عربانی تھا چنچو مزین فلاسفر ما گندیں۔ اے گپ ء گواہی ء مروچی راجد پتر ہم دنت۔ ہے وڑا یورپ ء بہ چار کہ اودا و ہدے رثناہیں فگرے ء دؤر کیت گڑا دانش ورانی کتاب چاگرد ء مزین بدلی ءے کار انت۔ روسو، والیٹئر،

مارکس ء اے دگرانی کتاب چا گرد ء مردمانی تب ء چوں بدل کن آنت۔ مروچی ہم کتاب ء وتی یک مزین ارزشتے، ء بختاور آنت ہماراج کہ کتاباں ارزشت دینت۔

انگریز کہ اے دگہ ملائی قبضہ کنگ ء روانت گڑا اپراہاں مستریں جیڑھاں چہ یکے زبان ء جیڑہ بیت۔ 1615ء طالس رو کہ جہانگیر ء گوراہندوستان ء سیدپاری چست ء ایرانی بابت ء روئت گڑا آ جیڑہانی دیمپان بیت۔ پیشکا آ کمپنی ء نبشتہ کنت کہ پہ من یک مزین جیڑہے زبان ء رجانک کنوک ء بوگ۔ پرچا کہ مئے نیاجمین ء ہماردم ء منی ء بادشاہ ء گپ یکے دومی ء سرپد کنائینگ آنت، آمردم ء وتی دل ء تب ء اے کارکتگ۔ بازوہد ء آئی ء بادشاہ ء گپ آوڑانہ جتگ آنت کہ بادشاہ ء جتگ آنت۔ پیشکارند ء انگریز ہماردرملکیاں گچین کن آنت کہ فارسی زبان ء زان آنت۔ ہے جیڑہ ء سبب ء رند ء گلکرسٹ ہندوستانی لبزبلد ء دیماکاریت۔ ہر دہمی کرن ء گڈسر ء وہدے کہ انگریز بنگال ء سراقبضہ کن آنت گڑا ہداچہ اے گپ ء پیم آنت کہ ہندوستان ء زبان ہندوستان ء دودمان ء اصل دروشم آنت۔ نوآبادیاتی وہد ء زبانانی دودمانی رنگ چار ء تپاس کنگ کہ بند آت گڑا اے زبان زانٹی ء پڑا نوکیں راہ ء دراں پچ کنت۔ ہے زمانگ ء کہ انگریز سنسکرت ء زبان ء شوہاز آنت گڑا اے درگت ء رے منڈ شوہاب گوشت کہ سنسکرت زبانی امریکا آنت۔ سنسکرت ء درگیجگ پہ آیاں امریکا ء بستار ء داریت۔

نوآبادیاتی دور ء یورپی زبان ء بستار ء سرپد بنت، پیشکا آہندوستان ء فارسی ء جاہ ء انگریزی زبان ء سرکاری زبان کن آنت ء دگہ ء مردماں لاچار کن آنت کہ آ انگریزی زبان ء در بہ بر آنت۔ نوآبادیاتی دور ء لارڈ میکالے گوشت یورپ ء کتاب جاہے ء یک پٹی ءے ء سر ایریں کتاب ہندوستان ء عرب ء سر جمیں علمی ء لبز انکی کتاباں چہ دیما تر آنت۔ گڈسر انگریز ہندوستانیوں اے گوش آنت کہ زانٹ ء زانگ بہ بیت یا لبز انک، اے درست ایوکا انگریزی زبان ء آنت۔ ایشیا ء زبان علمی ء

لبز انکی زبان نہ آنت۔ چہ ہے چیز ء سر سید احمد خان کم مارشتی (احساس کمتری) ء چات ء کپیت ء گوشت اگاں مادیمروی لوٹوکیں گڑا مئے فرض انت کہ ماوتی ماتی زبانان بے حال بہ کنیں۔ مئے زبان ہم یورپی مز نیں زبان فرنج ء انگریزی بہ بیت۔ گوش انت کہ یورپ ء جدیدیت ء کہ راہ ء درانی پچ کنگ ء یورپ ء دیمر وی کنگ ء، اے دگہ زبانانی مواداں رجانک ء اے دگہ راجانی دودمان ء سر پد بوٹگ ء مز نیں دستے ہوار انت۔

اے گپ من پیشکا دیما آورت کہ انگریزاں زبان ء ارزشت چوں زانتگ ء پداچوں وتی زبان اے دگہ راجانی سر الڈیٹگ۔ اے گپ راست انت کہ زبان معصوم بنت بلے ایٹی ء کار مرز کنوک اگاں سیاسی انت گڑا سیاست ء یک مز نیں سلاہے ہے زبان انت۔ جرمنی، روس ء چین ء مردم دگہ زبانانی نبشتگیں بورڈاں ہج بر نہ گندیت، پرچا کہ آزان انت مئے ہستی مئے زبان انت۔

اے گپ راست انت کہ ضیاء بلوچ ء اے کتاب چا گردی بدلی ء سدلیانی سرانہ انت۔ بلے اے کتاب بازیں تہے بدل ہم کت کنت۔ اے کتاب لبزانی بابت ء فکر کنگ ء پھ مانوکیں راہ ء در پچ کنت۔ چشمک پیسر ء مکران ء دگ ء مردمانی گوشگ بوٹگ کہ کوہ سلیمانی گالوار ء بلوچی زگریں بلوچی نہ انت۔ بلکیں اردو، سندھی ء سراینکی زدگ انت، بلے اگاں اے حساب ء بہ چارے گڑا مکران ء دمگانی مردم ہما لبزناں کہ کار مرز کن انت آہم زگریں بلوچی نہ آنت۔

ضیاء بلوچ ء اے راجد پتری کار ء بہ گندے مامروچی اپنچو مز نیں ارزشتے مہ دینیں بلے اچ ماپد مردم کہ کاینٹ آلم اے کارانی بستار ء زان انت۔ پرچا کہ اے وڑیں کارانی اثر زوت مردمانی سرانہ بیت۔ انچو کہ وهد دیماروان کنت اے وڑیں کارانی ارزشت گیش بوہان بیت۔

بادینیء کتاب ”منی نمودیاں بُن دے“ ء سراترانی

(اگاں وتی ہستی ء شوہازگ ء معنادیگ لوٹ ءے گڑاراجدپتر ء بہ وان)

ہر لبزانک ءے چہ شاعری ء دیم پہ ردانک (رم) ء نیمگ ء روگ بندات بہ
کنت گڑابزانکہ آلبزانک دیمروئی کنگ ء انت۔

گوش انت کہ اگاں تراراجے ء راجدپتر، سیاسی جاور، دودمان، تب ء منیل،
زندگی ء کجام ہم تہرے چارگی انت گڑا آئی ء ردانک ء بہ وان۔۔۔ پرچاکہ لبزانک
قول ءے میتھیو آرنلڈ نیگ ء ”زندگی ء نگد انت“ ء ہے نگد مارردانک ء تہاجوانیں
وڑے ء گندگ کیت۔

بلوچی لبزانک یک حسابے ء وش بختیں لبزانکے کہ آئی ء گدار ء پڑے منیر
احمد بادینی ء وڑیں نبشتہ کارے رسیتنگ۔ منیر احمد بادینی ء گدارانی ہزاراں دروشم
انت۔ ہستائکی ء شہزانتی (وجودی فلسفہ) بہ بیت یاپاک سمائی (صوفی ازم) ء بلوچ ء
چاگرد ء راجدپتر بہ بنت۔۔۔ بادینی ء گدارانی کارست ہر داب ء سفر کن انت۔۔۔
شال ء گلیں بازار، کاینت توار چہ غیب ء، بہشت ء دوزحہ، میری ء بُرج در ء انت،
اے زند ترابرازیت، جہی بے جہی ء دگہ بازیں گدار انت کہ ایشانی کارست جتا
جتائیں موسماں سفر کن انت، گوں وت جیڑ انت، واب گند انت، زندگی ء واب،
آگہی ء واب، پداو ابانی دنیائے۔

لبزانک ۽ نبشته کنگ، گوں آئی ۽ مہر کنگ، سنگین بونگ، لبزانک ۽ وہد
دیگ ۽ پدا صبر ۽ اوپار کنگ ارزائیں کارے نہ انت۔ لبزانک ۽ پڑ ۽ چہ درستاں
مستریں چیز گدار ۽ نبشته کنگ انت۔ پرچاکہ گدار چہ وتی نبشته کنوک ۽ وہد ۽ انصاف
ہر دکاں لوٹیت۔

بلے من کہ اے کتاب ۽ سراتران کنگ ۽ یاں گدارے نہ انت، بلکیں
یک پے (پتے) کہ وتی زہگ ۽ نمدی نبشته کنگ ۽ انت۔ اے زہگ کئے انت؟ ہر
کس بوت کنت۔ من بوت کنناں، تو بوت کن ۽، ہر وانوکے بوت کنت۔ بلکیں ہما
مردم ہم بوت کنت کہ انگت ودی نہ بوتگ۔۔۔ بلے آیک وہدے منیر احمد بادی ۽
اے کتاب ۽ وانیت گڑالم بادی ۽ زہگ بیت۔

’منی نمدیاں بن دے‘ ۽ نہ ایوکا بادی وتی شہزانتی (فلسفہ) ۽ بیان کنت بلکیں وتی
چاگرد ۽ آئی ۽ تب ۽ نیل، بلوچ ۽ قبائلی زند ۽ چاگرد چست ۽ ایراں ہوار وتی جند ۽
تب ۽ نفسیات ۽ ہم پدر کنت کہ آزندگی ۽ چی ۽ سرپد بیت۔ آپر چانہشتہ کنت۔
آپر چا زندگ انت۔۔۔ اے کتاب ۽ وانوک یک شہزانتے ۽ زندناگ ۽ دروشم ۽ یا
راجدپتری کتابے ۽ بستار ۽ ہم ونت گت کنت۔ اے کتاب ۽ تہاگل ہشت نمدی
انت اولی نمدی ستمبر 1999 ۽ نبشته بوتگ ۽ گڈی نمدی 15 مارچ 2000 ۽۔

آنبشتہ کنت کہ

’من گوشاں کہ کدی کدی من ۽ مارشت بیت کہ اے دنیا بے معناء بے مطلب
انت گڑا ایشی ۽ مطلب ایش نہ انت کہ من زندگانی ۽ گتتمال کنان پشت ۽ پد دور بہ
دیاں۔۔۔ نہ بلکنا من ۽ ایشی معناء وتی جند ۽ زرد ۽ ذات ۽ تل ۽ توکانی تہا اے راستی ۽
اے معناء شوہاز کنگی انت۔۔۔ اے معنچہ راجدپتر ۽ چیل ۽ چانکاں جتا شوہاز کنگ نہ
بیت، چیا کہ منے دراہیں زند، راجدپتر ۽ تہ ۽ مان انت کہ ہر چیز یک حاصیل وہدے ۽

حاصیں ہندے ءدیم ءکیت، ہنج چیز بے سبب نہ انت، ہنج چیزے چہ راجدپتر ءجتانہ
 انت کہ چہ مئے حداء حیال ء پکراں بگر تانکہ مئے ازم ء رسم ءدود ء زانت ء، دراہ
 راجدپتر ء پیدا اور انت ء راجدپتر ءتہ ءدیم ء ہلان ء روان انت۔۔۔
 (تاکدیم 12 مئی نمودیاں بن دئے)

پیشکا ہیگل ء گوشنگ کہ

”ہر راج وتی دیروی ء پد وتی میراث ء مڈی آل یلہ دنت۔ آیشاں راجدپتر ء
 ٹاپینگ ء وهد ء زور انت۔ پیشکاراج ودی بنت، ء پد امر انت۔ بلے مرگ ء وهد ء وتی
 حیال ء لیہکھاں پیشگیج انت“

اصل ء راجانی راجدپتر آہانی درستیں چیزانی ہور بونگ ء پد جوڑ بیت۔ پیشکا
 منیر گوشیت اگاں وتی جند ء زند ء شوہازگ ء معنادیگ لوٹ ءے گڑاراجدپتر ء نیمگ
 ء برو۔ پرچا کہ راجدپتر تراگار ء بیلواہ بونگ ء نسلیت۔

آدیتر انبشتہ کنت کہ

”من ء کانٹ، لیولسٹائی، ہنری ڈیوڈ تھور ء مہاتما گاندی ء فلسفہ ءتہ ء وتی راجدپتر ء
 زانت اولی وار مارشت بوت کہ آج ایشی ء ساری خلیل جبران ء مونجائی ء ملوری ء
 کافکا ء المیس نہ وشی من ء ہم مونجاء ملور کرتگ ء دور داتگ ات۔۔۔ بلے نوں چہ
 ایمنی ء جنگ ء وانگ ء پد ہنچش تورگ ء ات چشکہ من راجدپتر ء ارواح ء دست
 جنان ات اول۔۔۔ وتی ارواح ء ساہ ء مارشت کنان ات اول۔۔۔! ء من وتی
 ورنائی ء لہرگ ء جو شانی تہ ءوت ء راثا لسٹائی، گاندی ء ہنری ڈیوڈ تھور وگوند ات
 چشکہ آیانی ڈول ء یک روچی من راجدپتر ء اسپ ء مہری ء وتی دیم ء اڑہ جنان ء حجاز
 کنان گندان باں۔۔۔! ء المی ء گنداں باں، دنیا ء ہنج طاقت ء زورے من ء داشت
 نہ کنت کہ من راجدپتر واکبی ء زانت ء چہ زبہر بہ باں۔

اصل ء راجد پتر، الس ء مہلوک ء جمعی جہد ء نام انت کہ ایشی تہ ء چہ سائنس، ازم ء آرٹ، ساز ء زیمیل، دود ء ر بیدگ ء سیاست ء اقتصاد ء بگر تانکہ جنگ ء ایمنی ء دراہیں جستاں ایشی ء تہا ہر چیز پتاؤک ء بندوک انت ء گرین ات کہ یک چیزے چہ دومی چیز ء جتانہ ات ء نیکہ جتا بوت کرت کنت۔۔۔!“

(تا کدیم 22 تہ 23)

گوش انت کہ ”ہر انسانے وتی راجد پتر ء وت جوڑ کنت“ اے بابت ء بادینی چش نبشتہ کنت کہ

”راجد پتر ء نیات لبیڈ و انت۔۔۔ بنی آدم انت، آئی ء واب ء آئی ء واہگ انت۔۔۔ کہ وہدے اجتماعی صورت ء درکانت، تہ راجد پتر جوڑ ہنت۔۔۔ ء ہمے راجد پتر ء تہ ء تنی ء منی ہر دوکانی بلکنایک کار ء کر دے۔۔۔ اگاں ماش بزائیں۔۔۔“

(تا کدیم 35)

بادینی وتی نمودیاں وانوکیں زہگ ء ہمے سر ء سوج ء کنت کہ آوتی راجد پتر ء ہستی ء شوہازگ ء پہازگ ء رند پداوت ء جتا ئیں معنائے بہ دنت۔ پرچا کہ بادینی دیمروی ء لوٹوک انت۔ آئی ء دنزانی تہا بیگواہ ء روایتی زندوش نہ بیت۔

”تنی قوماری ء تنی قبیلہ تنی شناست ء آنکہ یک مزنیں مثل ء دلیلے بلے تنی زند ء المیس مول ء مراد نہ انت کہ ترا آج اے زند ء چشکہ برزروگی انت ء یک دگہ پراہ ء کشادگیں زندے گوازینگی انت۔“ (تا کدیم 41)

”منی نمودیاں بُن دے“ ء بادینی وتی راجی زند، تب ء منیل، آئی ء قبائلی زند، روایت، شرک ء پال، سیاسی ء مذہبی زند ء ہوار بازیں تک ء پہناتانی سرا جوانیں نگد کارے ء وڑاوتی گواچنی گیاں دیما کاریت۔

کتاب ء گڈی نمدی ء نبشتہ کنت۔

”اے زندہ تہا مردم یک آواریں زندے نہ انت بلکنا گام گام ۽ رد۽ بدی گوں ہر
مردم ۽ گوں انت کہ کسے آج ایشاں ہلا س نہ انت ۽ مردم ۽ باز ہنچپشیں حیاں ہست
انت کہ مردم ۽ واب ۽ ہم ننیل انت بلے تاکہ مردم چہ وتی پکراں برزنہ شتگ ۽
وت ۽ را پکری ۽ دنیا ۽ گوں ہوار نہ کرتگ گڑا آوتی چرتانی بندی جوڑ بیت ، ۽ وتی
پکرانی سیاہ تہاریانی تہا زند ۽ گوازینیت ۽ چہ وتی وجود ۽ المیس سرگوستانی سرگوستاں
ز بہرمانیت۔! (تا کدیم 107)

آدیتر انبشتہ کنت کہ مردم درد ۽ رنجانی دیمپان پر چابنت ؟ پر چا مردم
گنوی ۽ سیمسراں سر بنت ۽ دلپروشی ۽ سیاہ ۽ تہاریں زر ۽ تہا دور کن انت ؟

”مئے دردانی سبب مئے پکر آنت ۽ مئے پکر چہ زند ۽ ناسرپدیں تجربگاں جوڑ بنت
وہدے مازند ۽ کھڈ ۽ بیٹیں سر بر ۽ تیلانک وریں گڑا مارا مارشت بیت کہ مار د کرتگ
کہ مئے دیم دگہ نیمگے ۽ کپتگ کہ وتی راہ راست کنگ یک گرانیں کارے پر چا کہ
ایشی راہ یعنی زند ۽ راہ ۽ زانگ ۽ چہ مردم ۽ چشکہ بازیں تیلانک ورگ کپیت تاکہ
آراستیں کشک ۽ بہ زانت۔“

کتاب ۽ بادینی وتی اندر ۽ مارشتاں یک شہزانتے ۽ رنگ ۽ درانگازیت۔ اے
آئی ۽ وتی حیاں ۽ مارشت آنت کہ آئی ۽ وتی زندگی ۽ سفر ۽ ہرچی دیستگ ، ماربتگ گڑا
نبشتہ کنگ۔

نبشتہ کاری

اولی گپ ایش انت کہ اگاں مردم نادراہ بیت گڑاڈاکٹرء گوراروت۔ وتی
چیک اپ کنائینیت ء ڈاکٹر آئی ء چاریت، بازوہد ء ٹیسٹ لکیت ء دنت۔ ٹیسٹ ء پد
آئی ء نادراہی ء علاج ء بندات کنت۔ پدا آئی ء اے ہم گوشتیت کہ چہ فلاں فلاں
چیزاں پھریز بہ کن۔ بلے نبشتہ کاری ء دربرگ اے وڑیں جیڑہے نہ انت کہ مردم
ڈاکٹری ء بہ کنت۔ پیشکادرستاں چہ پیسر گوشاں کہ اے فیصلہ تئی سر انت، اگاں
ترانبشتہ کارے بونگی انت گڑا آسرامہ کن ء نبشتہ کنگ ء بندات کن۔

ہو تر اے سوج دیگ بیت کہ بہ روپہ وت استادے بہ دار، آتراوہدپہ وہد
لہتیں کتابانی وانگ ء سر ء سوج ء کنت، نبشتہ کنگ ء، لہتیں تکنیک ہم ترا گوشتیت۔
بلے اے مہ جیڑ کہ من استادے داران ء انچو نبشتہ کارے باں۔ ناں، ناں۔ نبشتہ
کاری ارزانیں کارے نہ انت۔ ایشی ء واستامز نیں جہد ء ہیدر پچی ء لوٹیت۔

ہماز مانگ ء کہ ما انگش دربرگ ء شتیں گڑا اے گپ ء گل بوتیں کہ ماچار
ماہ ء انگش گپ جنگ ء وانگ ء دربریں، پرچا کہ مئے سینٹر ء بورڈ ء سرانبشتہ ات، چار
ماہ ء تہا گوں روانی ء انگش گپ جنگ ء دربرگ بیت، آہم گوں گارنٹی ء۔۔۔۔۔ بلے
چار ماہ وتی جاہ ء ماچار دہ ماہ ء پد ہم انگش در نہ بُرت۔ ایشی ء سبب ایش ات کہ مئے تہا
جوہر نیست ات۔ اے جوہر نوں تئی تہا بونگی انت۔

من وتی شعرانی اولی کتاب چھاپ کت گڑا صبا دشتیاری ء منادیت
بڈے ء بارے جبر ء دات۔ پدا آئی ء من ء گوشت کہ برووتی کلاسیک لبزانک ء

یک برے سرجمی ء بہ وان، وتی مردمانی تب ء سرپد بو، تراچہ پیسر ء شاعران
چونیں شعر گوشنگ، آیانی فلسفہ، وتی بتل ء گالر یچانی پزدر ء کسہاں بہ پہم، گڑا
نبشتہ کاری ء بیا۔۔۔۔۔

استادانی شری ء ہمیش انت کہ ترارہ ء پیش دارانت۔ چشکہ ہوریس ء
گوشنگ ات کہ اگاں تو شعرے نبشتہ کن ء گڑا داں نہ ماہ ء آئی ء وتی گورا ایر کن۔
اگاں نہ ماہ ء پدانگت تو ہے سرپد بوت ء کہ منی شعر شر انت گڑاشنگ ء کن۔
اے سوج انت کہ استادان وتی شناگرداں داتگ انت۔ چشکہ مارا گوشنگ بوتگ کہ
اگاں شریں نبشتہ کارے بوتگ لوٹ ء گڑاشبر ہی دمکاں وئیل بہ بو۔ گوں مردماں
ہوار بو، مردماں بہ گند چش کہ منظور بسمل ء گوشنگ؛

تو کتابانی تہاشو ہازامروز ء وتی

مارا مردم وانگی انت ماییشکا زندگیں

بلے چش ہم نہ انت تو پیسر ابہ چار تراچے کنگی انت۔ اگاں تر ازبان زانتی ء
سرانبشتہ کنگی نیں گڑا ایشی ء سراتراوانگی انت۔ دنیا ء اے دگہ راجانی زبانانی راجد پتر،
توارینک ء یکے دومی ء گوں سیادی ء تک ء پھنات ء بابت ء زانگی انت۔

فلانیبر ء وتی شناگرد موپساں ہم سر ء سوج کتگ کہ تراپہ نبشتہ کنگ ء چے
چے کنگی انت۔

”من داں ہفت سال ء نبشتہ کتگ ء وتی ہیچ چیز چھاپ ء شنگ کنگ ء نہ داتگ۔ من
لپہ نبشتہ کتگ، من کسہ ء آزمانک نبشتہ کتگ، من ناولٹ نبشتہ کتگ، من یک نزوریں
کسمانکے ہم نبشتہ کتگ ات۔ اے دراہ مروچی منی گورانیست انت۔ بلے منی استاد ء
مناہچ بردلپروش بوتگ ء نیشتنگ ء من ء آئی ء گوشنگ کہ مدام پہ امیت، گوں
واہگ ء جوزگے ء نبشتہ کن۔ پرچاکہ شریں چیزانی نبشتہ کنگ ارزان نہ انت۔ یک

رندے منی استاد ء منا انچو جبر دات ء کاسگ ءے ناشتنگ کت کہ من گوشت بل استاد نون من نبشته کت نہ کنناں۔ گڑا آئی ء من ء گوشت، منی دوست چش نہ انت، جوانیں بُود، سگ ء او پار ء ہمرائی ء کار کنگ ء نام انت۔ ہرچی کہ مالبز اں بیان کنگ لوٹیں، پہ ایشی ء جوان و شیں وڑے ء درانگا زگ ء مز نیں پگر ء دراجیں مدتے ء زانت ء زانت ء زانگ اژدری انت۔“

اے فلائمبر ء سوج ات انت کہ آئی ء وتی شاگرد ء داتگ انت۔ اے سوج منی ء تئی و استا ہم ارزشت دار انت۔

ہے وڑا بازیں استاد است انت کہ آتر اسر ء سوج کن انت کہ غزل ء لچہ ء بنگی لوٹ چی انت؟ آکجام چیز انت کہ شعر ء چہ ردانک ء جتا کنت؟ آزمانک ء گدار ء نبشته کنگ ء راہ ء رہند چی انت؟ نگد شعر ء سر ایت نبشته کار ء سرانہ بیت۔ نگد کاری ء و استا چونیں در شاندا بے کار مرز بیت ء دگہ بازیں چیز است انت کہ آیانی سیادی گوں نبشته کاری ء انت۔ آیانی در گت ء ترا ہم استاد سر ء سوج کنت۔ بلے از مکاری، ساچشت ء ترا زگ ء دیما آرگ، آئی ء گوں و شیں در شاندا بے ء دیما آرگ، اے تئی کار انت۔

نبشته کاری ء جہد ء کوششت ء ہمرائی ء ترا صبر ء او پار ء دامن ہم دارگی انت۔ پرچا کہ اگاں تو گدارے نبشته کنگ ءے، بوت کنت کہ ہمے یکیں گدار ء نبشته کنگ ء تئی بیست یاسی سال بہ روت۔ دومی گپ ایش انت کہ بوت کنت انچو محنت ء پد ہم تئی ہمے گدار سوب مند مہ بیت۔ پریشی ء دلپروش بوئگی نہ انت۔ پرچا کہ نبشته کاری ء دلپروشی نیست۔ تئی چیزاں کسے وانیت یا نہ وانیت ایشی ء پرواہ ء مہ کن، بس گوں وتی ازم ء مہر بہ کن، مہر دریگاں وت پیچ کنت۔

اے بابت ء من ء عربی ناول نیس عبدالرحمن منیف ء گپے یات اتک کہ آئی ء وتی نبشتانک، ناول، منی وطن، منی جوزگ ء نبشته کنگ کہ

”من اے گپ ء زاناں کہ گدار نبیسی ء دست دارگی نہ انت۔ گدار نبیسی یادائی
 وطن بیت یا گڑا پچے نہ بیت۔“

عبدالرحمن منیف ء گپ ء زانگ بیت کہ لبزانک ء اوشنگی نہ انت۔ وانگی
 انت، نبشتہ کنگی انت۔ جہد بہ کن کہ روج چیزے نبشتہ بہ کن۔ ہے چیز روچے نہ
 روچے ترا جا ہے بارت ء سر کنت۔

اے کاگدے آس دے ہم پروانیست

چیزے وہد پیسر تو منء کاگدے نبشتہ کتگ اتء کاگدے تو اے گپ پدر
کتگ ات کہ من نبشتہ کارے بونگ لوٹاں۔ اے بابت ء من ء سرء سوج بہ کن۔
من چے بہ کناں؟ نبشتہ کار بونگ ء واستا من ء چے کنگی انت۔

تئی کاگدے وانگ ء پد من وت ء وت ہزار رند ء جست گت کہ مردم نبشتہ
کار چوں بیت؟ آکجام چیز انت کہ مردم ء نبشتہ کار کنت؟ آیا نبشتہ کاری در برگ
بیت؟ من وس گت من ء اے جستانی پسہ نہ رست۔ من مز نای میں استادانی
گوراشت ء ہمے جست ایرگت انت کہ بلکیں آ من ء سرء سوجے بہ کن انت۔
بلے من ء دلجمیں سرء سوج کس ء نہ گت۔ چو و بازیں گپ من ء گوشگ بوت کہ
برولبز انک ء بہ وان۔ پدا کلم ء کاگداں بزور ہر روچ نبشتہ بہ کن۔ یک روچے وت
نبشتہ کارے بے۔ یکے ء من ء اے صلاہ دات کہ تو برو مار یو برگس یوساء کتاب
”ورنائیں گدار نیس ء نام ء کاگد“ ء بہ وان۔ اے کتاب ترانہ نبشتہ کاری ء بار و بازیں
سرء سوجے کنت۔

اگاں راستیں گپ ء بہ کناں۔ گڑا گپ ایش انت کہ من داں اٹوگ ء ہم
ہمے جیڑگ ء یاں کہ ہما وڑا تو جیڑا تگ ء من ء کاگد نبشتہ کتگ۔ بز انکہ مردم چوں
نبشتہ کار بیت۔

اے بابت ء اے آرداء بازیں گپے جنگ ات۔ بیاداء گپاں سیل کنیں۔
بلکیں راہ ء درے پہ من ء پہ تو ہر دکاں چچ بہ بیت۔

”تو من ء چو۔۔۔ نبشتگ کہ من شاعرے بُونگ لوٹاں، اشی پہ من ء چچی
کنگ لوٹیت۔

نگبہہ سر! اے انچیں جُستے کہ دنیگا کس ء ہم کسے ء رانہ گوشتگ کہ شریں
شاعر بُونگ ء چے کنگ لوٹیت۔ چو و ہزاراں زانندگ ء زاننکاراں وتی کستر پاداں
لازم گوشتگ کہ

پلاں پلاں شاعر ء کتاباں بُوان ء پہ وت سو جکارے بہ دار ترا تئی عیباں
بہ گوشتیت۔“

(بجگجی نمدی۔ اے آرداد۔ ازم، ساچست، معنا)

داد ء وتی ہے نمدی ء ہور یس ء گپ جتگ کہ ہور یس ء وتی زمانگ ء یک
ورنائیں نبشتہ کارے ء را گوشتگ کہ وتی نبشتانکاں داں نُوہ ماہ وتی گورا ایر کن۔ ہما کہ تو
چھاپ نہ کرتگ آتنگ انت۔ تئی دل بہ لوٹیت توئے درت ہم کن ء۔
دگہ جاہے ء نبشتہ کنت کہ

”لبزانکی سنگینی یک سوڑگے، گوں وت یک قول ء کرارے، شورے، اے وت
سر جمیں کارے، ہر چند کہ کسے اے نیمگ ء گیش دگوش دنت، ہمنچو وتی عشق ء
وہد دنت، ہمنچو آجوائیں نویسندگے بیت۔ شرنیسگ حدائی داد نہ انت۔ ہزاراں
مردم ہے سر پد بنت کہ اے سپت انسان ء چہ در کسانی ء گون انت ء پیدا ک انت۔
اگاں چوشیں چیزے ہست ہم آئی ء مز نہیں نبشتہ کار بُونگ ء واستاباز جہد ء واری
کنگ لوٹیت۔“

(لبزانک ء سنگینی۔ اے آرداد۔ سئے ماہی آسیاب۔ تاک چار۔ آسیا آباد)
اے گپ داد ء جتگ ات انت۔ تئی تپاکی المی نہ انت۔ بلکیں داد ر دانت۔
بلے یک گپے ترا گوشاں نبشتہ کار بُونگ ء چہ پیسر وانگ ہژد ری انت۔ تئی گورا زانت

ء زانشت کہ بیت گڑا تو ٹوہیں بن گپانی سرانہشتہ کُت کن ے۔ زئی نہیں زمانگ ے مئے
 مردماں ہے گوشنگ ات کہ ملا فاصل ے نہ ونگ بلے مز نہیں شاعرے بوتگ۔ بلے
 من ے تو اگاں شری ے سرا بچاریں اے گپ ردانت پرچا کہ ملا فاصل یک وانندگیں
 مردے بوتگ ے آتی کش ے گور ے چاگرد ے نفسیات ے ہم جوانیں وڑے ے سرپد
 بوتگ۔ آئی ے وتی راج ے کو نہیں دودمان ے بتلانی پڑدر ہم شریں وڑے ے معلوم
 بوتگ۔ یک شاعر ے نبشتہ کارے ے وتی راجی تب ے میلانی باروالم زاگی انت۔ بیشک
 مروچی لبزانک ے بازیں بدلی اتلگ ے آیان انت۔ بلے لہتیں چیز ہست کہ آمارازاگی
 انت۔ مروچی من ے تو یک انچیں وہدے ے زندگیں کہ منی ے تئی کش ے لوگ ے ویلے
 بہ بیت من ے تو سہی نہ بنیں۔ بلے ڈن ے درانتلگیں مردم پیسرا سہی بنت۔ گڑا اے
 دؤر ے گوں روگ ے واستا من ے ترا ہم تیز بوگی انت۔ لبزانک ے من ے تو کجام معناء
 زوریں آدگہ گپے بلے ماوتی زات ے چہ لبزانک ے ہچبر جتاگت نہ کنیں۔ لبزانک منی
 تئی زات ے چہ جتانہ بیت۔۔۔۔ منی ے تئی زات کجا زندگ انت؟ ظاہر انت کہ من ے
 تو یک چاگردے ے بہریں۔ ہے چاگرد من ے ے ترا جیڑگ پرمانیت۔ ہے چاگرد من ے
 تراباز وہدے لاچار کنت۔ نوں ہدا چہ سفر بندات بیت۔ دادے اے کہ نمیسگ ے واستا ترا
 جہد کنگی انت، گوں وت شور کنگی انت، راست انت۔ من خوشونت سنگھ ے دپ ے ہم
 ہے گپ اشکتگ کہ لبزانک سنگینی ے صبر لوٹیت۔

دگہ گپے ترا گوشاں کہ من ے تو یک انچیں چاگردے ے نشکتگیں کہ ادا
 لبزانک ے آوڑیں بستار دیگ نہ بیت چشکہ یورپ ے آدگہ ملاں بیت۔ اے اصل ے
 منی ے تئی جیڑہ نہ انت۔ اے ہما در ستیں ملاکی جیڑہ انت کہ اودالا چاریں مردم نشکت
 انت۔ گر بییں ملاکی مردم لبزانک ے پہ سنگینی نہ زور انت۔ من ے تو ہم یک گر بییں
 ملکہ ے مردیں۔ مئے مردم لبزانک ے پہ سنگینی نہ زور انت۔ نوں تو کجام رنگ ے

لبزانک ۽ زور ۽، اے فیصلہ تئی سر انت۔ من بس ترا ہے گو شگ لوٹاں کہ نبشته
 کار بونگ ۽ واستا ایوکانندگ ۽ چرت بجنکی نہ انت، لانک ۽ بند۔۔۔ بندات کن نبشته
 کنگ ۽، وانگ ۽۔۔۔ یک روچے کیت تووت نویسندگے بئے۔ اگاں نویسندگے نہ
 بوت ۽ ہم جیڑ ہے نہ انت۔ تووتی جہد ۽ بکن، رندی رندی انت۔ پیسرادوگام بہ
 جن۔ بوت کنت کہ ہے دوئیں گام ترا سوب مند بہ کن انت۔

کراچی

جولائی ۲۰۱۷

”کسہ ناسرجم آنت“

انسان مدام و ابانی پشت ۽ زندگ آنت ۽ سفر کنت، و اب آنت کہ انسان ۽ زندگ بونگ ۽ سکین ۽ دینت۔ پدالے و اب انسان ۽ کجا بر آنت ۽ سر کن آنت؟ پمشکا حد امرزی نیں صباد شتتاری ۽ گوشنگ ”و اب باریں کجا بر آنت زند ۽“۔

کراچی ۽ دگ ملیر پانزده ۽ کہ گوزے ۽ دیم پہ کوہی گوٹھ ۽ نیمگ ۽ روگ ۽ بے۔ ہے راہ ۽ سرا یک ہوٹلے کیت کہ آئی ۽ نام انور بلوچ ہوٹل آنت۔ ہدا ملیر پھل آنت۔ اے پھل ۽ گوریچانی نیمگ ۽ کسانیں راہے گوزیت، اے راہ ۽ بہ گری ۽ کمو دیمابہ روتہ یک ماڑی ۽ پد ر بیت۔ اے واجہ صبا ۽ ابانی بنجل آنت کہ سید ہاشمی ریفرنس کتاب جاہ ۽ نام ۽ زانگ بیت۔ اے کتاب جاہ ۽ وڑوڑیں کتاب آنت ۽ ہر کسے بہ لوٹیت اوداشت ۽ و نت کت کنت۔

ہے کتاب جاہ ۽ کش ۽ دگ کوٹی ۽ کہ آہے کتاب جاہ ۽ و اب گند و کیں کارست ۽ نام ۽ آنت۔ بز انکہ صباد شتتاری ۽ پٹ ۽ پولی بنجل۔ اے بنجل ۽ صبا دشتتاری ۽ کتاب، عکس، پچ ۽ پوشاک، سرجم ۽ ناسرجمیں کار ۽ دگہ بازیں یاد گاریں چیز آنت کہ ایر آنت۔

من مدام ہے در گاہ ۽ رواں گڑا منی چم حونی نیں پوشاک ۽ استاد ۽ جتا جتائیں موسمانی عکساں کپ آنت۔

اے عکسانی وتی یک دنیا ۽ ہے دنیا ۽ کارست استاد صبا آنت کہ آئی ۽ و اب گندگ ۽ رپک ۽ ہنر زانگ۔ ہدا، لہتتیں در از آنت، ہے درازاں کہ پچ کنان

تہ چنچو ناسر جمیں واب آنت کہ گوانز گانی میار آنت۔ اے ناسر جمیں واب دست ایر مرزگ، چندینگ ء لیلو لوٹ آنت۔ بلے مات ء بدل ماتونہ بیت۔ پمشکانوں اے واباں پہ نا ایتی وتی لنت گٹ پاتلگ ء بے تواری ء جلکہیں زر ء نیمگ ء چارگ ء آنت۔

زندگی ء سفر ہمیش آنت، داں مردم زندگ آنت امیت داریت کہ من اے کنناں، آکناں، صبادشتیاری ہم ہے وڑ بوتگ۔ آئی ء وتی روگ ء پد بازیں کار ناسر جمی ء یلہ داتگ۔ ادا یک ناں بلکیں بیست کتاب ء چہ گیش ایر آنت کہ ناسر جم آنت۔ لہتیں انچیں کتاب آنت کہ بس آیانی نام ء لڑنہشتہ کنگ ء یلہ دیگ بوتگ آنت۔ چشکہ ”لبزانک ء میتھالوجی“، ”بلوچی لبزانک ء کراچی“ ء دگہ بازیں کتاب آنت۔ ہے وڑابائل دشتیاری ء زند ء ازم، سید ء تلمیحات، یک گدارے، (کہ آئی ء یک ء دودرنہشتہ بوتگ) بلوچی تاک ء ماہتا کانی لڑ ء کتاب ء ہوار بازیں کتاب آنت کہ ناسر جم آنت۔ اے کاراں کہ مردم پہ ناسر جمی ء گندیت گڑا مردم زانت کہ مز نیں مردم چون ء کجام وڑا کاراں گیشنیت ء پدا ہما و ہد ء و دار ء کنت کہ روچے ناں روچے من اے کاراں الم کنناں۔۔۔۔۔ بلے اناگہ ء زندگی وتی ہلاسی ء جار ء جنت ء پدا ہے کار۔۔۔۔۔؟ پہ ناسر جمی ء پیش کپ آنت۔

دنیا ء چشیں انسان نیست کہ آیانی واہگ سر جم بوتگ آنت۔ ہر کجا بچار کہ ناسر جم آنت۔ البیسر کامیو کہ و ہدے ویل ء آماچ بیت ء مریت گڑا آئی ء گاڑی ء یک گدارے دز کپیت۔ اولی بنی آدم، کہ ناسر جم آنت۔ اے ہے گدار آنت کہ کامیو وتی مرگ ء و ہد ء ایٹی ء نبشتہ کنگ ء دز گٹ بوتگ۔ ہے وڑا دنیا ء دگہ نبشتہ کاراں ہم مردم گندیت۔ گابریئل گارسیما ریزوتی الوداعی کلوہ ء تہانہشتہ کنت؛

”اگاں حدامن ۽ پدازندگی بہ دنت گڑامن ہمانی ۽ جیڑاں، آئی ۽ نہ گوشاں، بلکیں ہمانی ۽ گوشاں، ہمانی ۽ بابت ۽ جیڑاں۔ من چیزانی عرت ۽ شرف ۽ آییانی قیمت ۽ نہ کنناں، بلکیں آییانی معناء پدا آیاں بستار دیاں۔ من کم وپساں ۽ آگہی ۽ واب گنداں، پرچا کہ من ۽ سما بوتگ ہر منٹ ۽ وہدے ماچماں بند کنیں، ماسر جمیں شست سکینڈ ۽ چہ رزنائی ۽ محروم ہیں۔ وہدے آدگہ مردم اوشت انت من جنزان کنناں۔ آدگہ مردم وپس انت من آگاہ ہاں۔ وہدے مردم جبر کن انت من گوش داراں۔ من وش و شیں چاکلیت وراں۔ اگاں حدامن ۽ پدازندگی بہ دنت گڑاشوک شوکیں پچ ۽ پو شاک گورا کنناں۔ روتا پ ۽ ننداں۔۔۔ بس پہ وتی جسم ۽ گرم کنگ ۽ وستاناں، بلکیں وتی روح ۽ ہم ہے گرمی ۽ سر کنناں۔ اے حد! اگاں من دلگران بہ ہاں گڑا وتی حسد ۽ کینگ ۽ برف ۽ سر انبشتہ کنناں ۽ پداروچ ۽ در آیک ۽ ودار ۽ ننداں دانکہ برف ۽ آپ بونگ ۽ پچی ۽ منی حسد ۽ کینگ ہم آپ بہ بنت۔ من چوین گاک ۽ استارانی سرالچہ پر بنداں ۽ پہ ماہ ۽ مہر ۽ دوستی ۽ صوت الہان کنناں۔ من گوں ارساں گلاباں آپ دیاں ۽ کننگانی درد ۽ گلابی شاہانی مارشاں ماراں، اے حد! اگاں من ۽ زندگی پدارست گڑامن چشیں پچ روچ نہ گوازیناں کہ مردماں مہ گوشاں، من ۽ گوں شامہر انت، من ہر مرد ۽ جنین ۽ گوشاں کہ آمن ۽ دوست انت۔ من مہر ۽ گوں مہر کنناں۔ من مردماں گوشاں آرد سر پد بنت کہ مردم پیراں سری ۽ مہر کت نہ کنت۔ آنہ زان انت کہ آوہدے مہر ۽ دوستی ۽ دامن ۽ یلہ کن انت گڑا پیری ۽ کورچات ۽ کپ انت۔ من زہگاں بانزل دیاں، بلے آیاں گوشاں کہ وت ہال بہ کن انت۔ من پیریناں گوشاں مرگ پہ پیری ۽ نیت بلکیں در ستیں چیزانی شمو شگ ۽ نام مرگ انت۔ او انساناں! من چہ شہاباز در برتگ۔ من اے ہم دیستگ کہ ہر کس کوہ ۽ ٹل ۽ روگ لوٹیت ۽ آے نہ زان انت کہ اصل وش اے واہگ ۽ گوں بستگ، چوں کوہ ۽ ٹل ۽ سر بہ ہاں۔ من اے ہم دیستگ کہ کسانیں گونڈوے وہدے وتی پت ۽ لنک ۽ گپت گڑا آپہ مدامی وتی پت ۽ وتی مہرانی سا نکلاں گوں بندیک کنت۔ من اے ہم در برتگ کہ انسان جہل ۽ ہما وہد ۽ چاریت کہ آئی ۽ دگرے چست کنگی بہ بیت۔ او انساناں! من چہ شہاباز در برتگ۔ بلے راستی الیش انت من اگاں ایشاں درانگاز مہ کنناں ۽ قبر ۽ بہ براں گڑا اے بد بحتی ۽ مرگ بیت۔“

اے ہماگپ انت کہ مار کیزء دل ء بوتگ انت۔ اے ہما واہگ انت کہ مار کیزء سرجم کنگ لو طینگ انت، بلے چش نہ بیت۔

برطانیہ ء نبشتہ کار 'ائین بینکس' ء کہ و ہدے کینر بیت گڑ آئی ء دوست ائین بینکس ء گندگ ء رؤت۔ بینکس اے گپ ء زانت کہ آنوں کمو و ہدے مہمان انت۔ (یک نبشتہ کارے بزانت کہ آئی ء گورازندگی ء کمور وچ پشکپتنگ گڑ آئی ء جا ور چون بیت؟ توبہ) سٹوارٹ کیلی (کہ ائین ء دوست بیت) گو شیت من و ہدے آئی ء کوٹی ء پتر تگاں گڑ ائین بینکس ء لہتے کتابانی نیمگ ء دست ٹال کتگ ء گوشتگ کہ ”اے ہما کتاب انت کہ وانگ ء پش کپتنگ انت بزانتکہ وانگ نہ بوتگ انت۔ بزٹن ء گپ ایش انت کہ نوں اے وانگ نہ بنت“

بچار ائین بینکس ء چونیں لوٹ ءے کہ کتاب وانگ ء پشکپتنگ انت آہے چیز ء دردیگ انت۔

رُوم ء نبشتہ کار ایلبر تو مور او یا جا ہے وتی حالترا نے ء گو شیت کہ

”من ونت نہ گت۔ بس نوہ سال اسکول ء گوست بلے پدا ٹی بی ء سبب ء وانگ ء سفر دیمانہ شت“۔

ترکی ء نامداریں نبشتہ کار اور حان پاک ء پیٹریو بونگ ء شوق بیت بلے پدا پیٹری ء پڑانہ رؤت ء نبشتہ کارے بیت۔ ہے واہگ ء پدا گڑ اور حان پاموک وتی گدار ”منی نام سہر“ ء نبشتہ کنت۔

ژاں پال سارتر جا ہے گو شیت کہ ”مرگ من ء ہیچ گت نہ کنت۔ و ہدے مرگ کیت گڑا من وتی زندگی ء گڈی دانگ ء نبشتہ کنگ ء باں“۔

پابلو نرودا وتی یاتانی دپتر ء پیش گال ء جا ہے نبشتہ کنت کہ ”اے سر گوست یایاتانی دپتر ء ادا اودا لہتیں جاہ ہو رک انت اے برے برے شمو شگ بنت، پرچا کہ ہمیشی نام زندگی انت“۔

حد امرزی نیں صباد شتیری ء کتاب آس ء آسیب ء گڈی آزمانک ”سر تو
 کمیونسٹے ء؟“ ہم ناسر جم انت ء کتاب ء ہووار انت۔ بلوچی زبان ء کوہیں کلات سید
 ہاشمی وتی زند ء سید گنج ء چا پگ ء واب ء گندیت بلے پداہے واب ناسر جم بیت۔
 اصل ء زندگی ہے ناسر جمیں واہگانی سفر ء نام انت۔ مئے زندگی ء باریں
 چنچو واہشت انت کہ ناسر جم بنت۔ چنچو عاشقاں وتی دوست دارانی راہ چاریتگ ء پدا
 چم اش بے روک بوتگ انت۔ ہے عشق ء سند ء بندانی موسماں چنچو مردماں مرگ ء
 آچشیں کورم ء تہا دور کتگ ء چنچو چہ وتی چاگرد ء جستگ ء چوشنے مرید ء قیس ء
 جنگل پہ جنگل بوتگ۔ برے برے من ء گمان بیت کہ زندگی ہے ناسر جمیں کاراں
 وش کتگ۔ اگاں اے کار سر جم بہ بنت گڑازند بے لذت بیت۔

رجانک ۽ ارزشت

انسان ۽ تب مدام هميش انٽ ڪه آچيز اني باروازانگ لوٽيت۔ پميشڪا آئي ۽ مروچي اينچو ديمروي کنگ۔ انسان چه بندات ۽ چيز اني باروا جيٽ ان، جسٽ ڪنان ۽ پيداڪ انٽ۔ همے زانگ ۽، جسٽ ڪنگ ۽ جيٽگ ۽ سفر ۽ انسان لاجار ڪنگ ڪه آ وٽي ڪش ۽ گوراں آباديں مردمانی، يادور ۽ در ۽ جهه منديں مردمانی باروا به زانٽ ڪه آياني گوراچي هست، آچي جيٽ انٽ، آياني زند چيون گوزگ ۽ انٽ۔ آياني گورا چونيس ڪه هست، آياني زند ۽ گوازينگ ۽ وڙ ۽ پيم چون انٽ۔ چه همدار جانڪ بندات بوتگ۔ انسان لاجار بوتگ ڪه آر جانڪ به ڪنت، دانڪه اے دگه مردم آئي ۽ باروا به زان انٽ ۽ آهم اے دگه مردمانی باروا به زانٽ۔

رجانڪ ۽ ارزشت زيڪيں زمانگ ۽ هم مزن بوتگ ۽ مروچي هم مزن انٽ۔ لبزانڪ ۽ ورجانڪ يڪ مزين ارزشتي داريت پرچا ڪه رجانڪ ۽ سبب ۽ مانچ وٽ ۽ گوشتگيں زمانگ ۽ مردمانی باروا سرپديں ڪه آياني گوراچي بوتگ۔

اگاں لبزانڪ ۽ دنيا ۽ اولي رجانڪ بوتگيں چيز اني بابت ۽ مردم به جيٽيت ته گمان بيت ڪه آ اولي چيز ڪه بوتگ انٽ ڪه رجانڪ ڪنگ بوتگ انٽ۔ پرچا ڪه ڪه گوشتي ۽ ازم سڪ باز ڪو هن انٽ ۽ انسان ۽ چه بندات ۽ ڪه آرگ ۽ گوش دارگ وش بوتگ۔

برطانيه ۽ ڏر هم يونيورسٽي ۽ پرتگال ۽ لزن يونيورسٽي ۽ بوتگيں پٽ ۽ پوله ۽ اے گپ ديما اتلگ ڪه ديومالائي ڪسهاني راجديٽر چه لبزانڪي راجديٽر ۽ هم پيسر

انت۔ اے پٹ ۽ پول ۽ ڈر ہم یونیورسٹی ۽ بشر زانت ڈاکٹر جامی تہرانی ۽ یونیورسٹی
آف لزبن ۽ کوئینس کسہانی زانتکار ساراگر ڈی سلوا ۽ کیجاہی ۽ کارکنگ۔ اے بابت ۽
ڈاکٹر جامی گوشتیت کہ؛

”لہتیں کسہانی راجدپتر کو ہمیں لبرانگی راجدپتر ۽ چہ ہم کو ہن انت۔ پٹ ۽ پول ۽
انڈیوروپین زبانانی شجرہ کارمرزکنگ بوتگ، دانکہ اے زانگ بہ بیت کہ اے کہ
کجام زمانگ نیگ انت۔ جیک اینڈ دی بین سٹاک نامی کہہ پنج ہزار سال کو ہن انت۔
اے ہمازمانگ انت کہ رودراتگی ۽ روکپتی انڈیوروپین زبان وتی جتا جتا میں پجار ۽ گوں
دیما آہگ ۽ بوتگ انت۔ جیک اینڈ دی بین سٹاک نامیں اے کہہ ۽ روٹگ ہمازمانگ ۽
کہہ دی بوئے ہو سٹول اوگر زٹریز ۽ گوں سک انت۔“

چرے پٹ ۽ پول ۽ اے گپ دیما تگ کہ بیوٹی اینڈ دی بیسٹ ۽ ر مپل
سٹلٹ سکن ۽ کہہ چار ہزار سال کو ہن انت۔ اے درور پیمشکا دیما آورت دانکہ اے
زانگ بہ بیت کہ کہہ چنچو کو ہن انت۔ بازیں کسہانی بابت ۽ اے گپ ہم دیما تگ
کہ آیانی تہا ویل ۽ واقعہ یک وڑین انت بلے مردماں کارستانی نام بدل گنگ انت ۽
کموکو بدلی آورتگ۔ ہے سبب انت کہ کسہانی دروشم بدل بوتگ۔

کسہاں چوں سفر گنگ؟ اے بلاہیں جُستے، اے بابت ۽ زانتکارانی گوشگ
انت کہ اے کہہ ساربان ۽ ملک پہ ملک سفر کنوکیں مردماں اے ملک ۽ آملک سر
گنگ انت۔ بزانتکہ لبرانگی دنیا ۽ اولی رجانکار یا سوداگر بوتگ انت یا کہ ملک پہ ملک
سفر کنوکیں مردم۔

رجانک کنگ ۽ رجانکار بازیں جیڑہانی دیسپان بوت کنت ۽ اے یک بلاہیں
کارے، پرچا کہ رجانک کنگ ۽ واستار جانک کنوک، ہمازبان ۽ کہ چیز ۽ رجانک کنگ ۽

انت آ زبان ء ء ہما زبان ء کہ چیز نبشتہ انت آئی ء تب ء میل ء سر پد بہ بیت۔ اے
رجانکاری ء بتگی لوٹ انت۔

رجانکاری ء ارزشت و باز مز نہیں کہ چریشی ء وسیلہ ء مامروچی فلسفہ،
سائنس، راجدپتر، لبرزانک، مذہب ء چاگردی حساب ء بازیں دیمر وی کتگ۔ چشکہ
فلسفہ ء دنیا ء یونانیانی مز نہیں نامے، ء عربانی رجانکاری ء وسیلہ ء مروچی یونان ء فلسفہ
نہ ایوکایورپ ء بلکیں دنیا ء بازیں مکاں سر بوتگ۔ لبرزانک ء دنیا ء ہومر اولی شاعر
زانگ بیت۔ ہے رجانکاری ء وسیلہ ء ماہومر ء زانیں۔ الف لیلی ء کسہ بہ بیت یا
ارسطو ء بوطیقا، اے دزست رجانک ء وسیلہ ء مارا سر بوتگ انت۔ دنیا ء بازیں چینچو
زبان بوتگ کہ مروچی آ زبانانی نام ء ہم کس نہ زانت۔ بلے آ زبانانی کسہاں ہے
رجانکاری ء وسیلہ وت ء زندگ داشتگ ء مارا سر بوتگ انت۔ چشکہ دی سمٹھ دی
ڈیول، نامیں کسہ انت کہ آئی ء تہا انچیں اوستاکارے ء کسہ آرگ بوتگ کہ آپہ جاتو
بونگ ء وتی روح ء شیطان ء گورار ہن کنت۔ اے کسہ ء بابت ء پولکار گوش انت کہ
اے کسہ شش ہزار سال کوہن انت بز انکہ کانسی ء زمانگ ء کسہ انت۔ نوں کئے
زانت کہ آ زمانک ء اے کسہ کجام زبان ء آرگ بوتگ؟ بلے ہے رجانکاری ء اے
چیز زندگ داشتگ ء مارا سر کتگ۔

رجانکاری ء یک دگہ ارزشتے ایش انت کہ رجانکاری ء چیز گار بونگ ء
نہ اشتگ۔ مئے گورابزانکہ بلوچی ء بازیں کسہ ہست انت کہ آیاں یونانی، فارسی،
عرب، ہندی ء یورپی کسہانی دروشم گندگ کیت۔ اے گپ وتی جاہ ء انت کہ
اے کسہ کجام ملک ء بوتگ انت بلے ایشانی بنزہ یک انت، ہے رجانک ء ازم ء
ایشانی تہابدلی آورتگ۔

مروچی مئے لبزانک ء بز انکہ بلوچی ء اگاں مار جانکاری ء پڑا چٹاں شانک
 بہ دینیں تہ مز نہیں کمی ء گندگ کیت۔ بلے پدا ہم کم ء باز لہتیں کار بوتگ کہ آ
 ادارہاں نہ کُنگ انت بلکیں مردمانی وتی حب ء واہگ ء پدا کنگ بوتگ انت۔
 رجانک ء کار ء بچارے گڑا اے پڑا مئے لبزانک ء مردماں پہ موڑ (حُب) کار
 کتگ۔ دل ء گوشنگ چیز کے چیز کے رجانک کتگ اگاں موڑ پزشتگ گڑا مردماں آ
 کار ہما جاہ ء یلہ داتگ۔

بلے پدا ہم ہر کس ء کہ اے پڑا کار کتگ آئی ء شاباش انت کہ مئے
 لبزانک ء رجانکاری ء تب ء دیمآ اورتگ۔

لاطینی امریکاءِ آزمانک

ہما زمانگ ء کہ ٹالسٹائی، فیودر دستوفسکی، چیخوف، ترگنیف، میکسم گورکی، گوگول ء اے دگہ روس ء لبرزانک نبشتہ کنگ ء ات انت، دنیا ء مستر ء جو ان تریں لبرزانک روس ء لبرزانک زانگ بوتگ ات۔ بلے بیستمی کرن ء سیھی دہک ء اے پڑالاطینی امریکادیماتنگ۔

لاطینی امریکاءِ لبرزانک ء پڑاباز مز نہیں نام ودی کنگ ء مروچی ہم لبرزانک ء بادشاہی ء تاج لاطینی امریکاءِ سر ء انت۔ لاطینی امریکاءِ لبرزانک ء وتی یک دکشیں دنیائے۔ اے دگہ ء وتی یک مز نہیں راجدپترے ہم ہست کہ اودانو آبادیاتی وہد ء یورپیاں مز نہیں مدتے ء آہانی سر بادشاہی کنگ ء لاطینی امریکاءِ ملاں پداپہ وتی آجوتی ء یک مز نہیں مدتے ء جنگ ہم کنگ ء آزاتی کپتنگ۔ لاطینی امریکاءِ چاگرد جنگ ء جیرٹہانی چاگرد انت۔ پیشکالا لاطینی امریکاءِ نبشتہ کارمار یوبرگس لیوساگو شیت کہ ”اے زوال ء آماچیں چاگرد بنت کہ اودا انقلابی بدلی کیت ء اے چیز چاگرد ء نشنگیں نبشتہ کار ء جیرٹگ پر ماینٹ ء ساچشت ء سبب جوڑ بنت“۔

لاطینی امریکا پرشت ء پروش، جنگ ء جیرٹہانی دیمپان بوتگ۔ اودا مز نہیں دو دمان ہم بوتگ انت کہ نو آبادیاتی زمانگ ء یورپیاں آہگ ء پداہانی نشان ہم پیش نہ کپتنگ۔

لاطینی امریکاءِ آزمانک بہ بیت یا گدار ء شاعری آئی ء وتی یک مز نہیں ارزشتے۔ پرچا کہ لاطینی امریکاءِ کسہ جادوئی راست نبیسی ء گوں نزیک انت ء جاتوتی

راست نبیسیء بندات ہم چہ لاطینی امریکاء بوٹگ۔ اے پڑء گارسیامارکیزء گدار
'ایوکیء صدسالء نام سک باز گرگ بیت کہ اودالاطینی امریکاء عکس فکشنء تہاچو
راستیں رنگےء پیش دارگ بوٹگ۔

گارسیامارکیز جاہے گوشتیت کہ ”مئے لبزانک مئے پجارء جستء پرسء تہا
ہوارانت“۔

لاطینی امریکاء نبتہ کارانی نبشنگیں چیزاں کہ مردم وانیت اودازندگی گوں
لبزانکء چنچونزینک گندگ کیت ایشیء دروردگہ جاہاں باز کم دزکپیت۔

لاطینی امریکاء چاگرداساطیرء کسہانی چاگردانت، بے وسیء چاگردانت کہ
آئیء سرایورپیاں دلء وژازوراکی کتگ۔ ادا مارابور خیس گندگ کیت آئیء لبزانک
دگ یا یک راجےء بندشال چہ درکتگء لبزانکء راجہ بازیں بندیاں آجوکتگ۔
ماریوبرگس لیوسا جاہے گوشتیت کہ ”لبزانک مدام چہ راجاں برزتر بیت، لبزانکء
یک راجےء کشء گوراں دارگء جہد، ادیبء اے گوشگ کہ آیک وڑیں
سر حالانی سرانبتہ بہ کنت، اے ادیبء کُشگء یک ارزانیں وڑء پیسے“۔

ہے سبب انت کہ لاطینی امریکاء کسہء سفرکتگ۔ حوان رلفووء گدار بہ
بیت یاکارلوس فویٹسء اے دگہ ایشانی وانگء مردم وڑوڑیں جہانانی سنیلء
درکپیت۔

مروچی لاطینی امریکاء لبزانک سرجمیں دنیاء وانگ بوٹگء انت پرچاکہ
اودانبتہ بوٹگء بوؤکیں کسہ انگت چہ وتی چاگردء نہ سستگ۔

لاطینی امریکاء فکشنء سراباز جوانیں وڑےء نبتہ کاراں ہیدرپچی
کتگ۔ اے بابتء اگاں مردم آہانی انٹرویواں بہ وانیت یاماریوبرگس لیوساء
کتب ورنائیں گدار نبیسیء نامء نمدیء بہ وانیت گزازانت کہ اودا آیاں لبزانک

کجام وڑا چارتگ۔ پرچا کہ فلشن چشیں چیزے نہ انت کہ مردم پہ وهدء تیلانکی ء
 واستا نبشته ءے بہ کنت۔ بلکیں اے یک ذمہ واری ءے سکیں مز نہیں کارے،
 ہر کس اے کار ءوتی کو پگاں زرت نہ کنت۔

مئے کر مردم گوش انت کہ لبزانک ہیج نہ دنت۔ اصل گپ اے نہ انت
 کہ لبزانک چے دنت چے نہ دنت۔ تو پیسر لبزانک ء جند ء نبشته کن گڑازانے کہ
 لبزانک ترا چے دنت۔ بندات ء گار سیامار کیز ء گورا چے بوتگ؟ آئی ء ورگ ء نان ء
 باز وهدء وپسگ ء جاہ ہم نہ بوتگ۔ بلے آئی ء نبشته کتگ ء آئی ء پیشکانبشته کتگ کہ آئی
 ء گوشتگ، من نبشته کناں دانکہ دنیا بہ زانت کہ دیروی نہ کتگیں چاگردانی مردم ہم
 نبشته کن انت۔ مروچی گار سیامار کیز لبزانک ء دنیا ء کجا اوشاتگ؟ اے جست ء پستوء
 ضرورت نہ انت۔ لبزانک وتی نبشته کار ء ہما در ستیں حقاں دنت کہ آئی ء حق آنت
 بلے شرط ہمیش انت کہ نبشته کنوک لبزانک ء حق ء ادابہ کنت۔

ما لبزانک پر چاوانیس؟؟؟

(صبا دشتیاریءیاتء)

آزمانکء باروا گوشگ بیت کہ اے کسہ گوشیء ازم انت۔ اگاں اے
 گپ راست انت گڑا آزمانکء سفر گوں انسانء بنداتی وهدء بندوک انت۔ بلے
 وهد هر چیزء بدل کنت، آزمانک بگندے چه کسہء دراتلگ بلے راستی ایش انت کہ
 نوکیں آزمانکء لهتیں مزن مزین آزمانکاراں انچیں آزمانک نبشته کتگ کہ اودا
 کسہ سرگوز کنگ بوتگ۔ بزانه اینٹی اسٹوریء دروشمء ہم آزمانک نبشته کنگ
 بوتگ۔ دنیاء لبزانکء بچار، کافکا، بورخیس، حوان رلفو، چیخوف، موپساں، فاکزء
 مارکیزء ابیددگہ بازیں آزمانک کارانی گورامارا انچیں آزمانک دز کپیت کہ اودا کسہ
 سرگوز کنگ بوتگ۔ ایشیء سبب زانے چی انت؟ دنیاء جاوړء انسانء اندریء
 ڈنی جیرہ انت۔

دنیاء جاوراں هر سهتء دمان بدلی آیان انت۔ همه سبب انت کہ هر چیز
 وتی دروشمء بدل کنان انت۔ زی نیں لبزانکء مروچی نیں لبزانکء مزین
 تپاوتے گندگ کیت، ایشیء سبب ہم دنیاء جاوړ انت۔ زی نیں آزمانکء انسانء
 جیرہ دگہ بوتگ انتء مروچی نیں زانگء جیرہ دگر انت۔ زی نیں عاشقء مروچی
 نیں عاشقء نفسیاتء باز تپاوت انت۔ زی نیں عاشقء شپء نہ نشتگء وتی دوست
 دارء نمبر ڈائل نہ کتگ کہ باریں منی دوست دار گوں دگرےء گپء انت یانه؟
 بلے مروچی نیں عاشقء جیرہ ایش انت کہ آشپء کجام ہم وهدء چه وابء بست به

کنت وتی دوست دار ۽ نمبر ۽ ڈائل کنت باریں منی دوست دار گوں دگرے ۽ گپ
۽ انت یاناں۔

زی نیں روچ ۽ یک میتنگ ۽ مردے جنگ بوتہ گڑ میتنگ ۽ مردماں پد گرے
آورتہ ۽ کشندہ در گپتنگ بلے مروچی نیں زمانگ ناشناسیں مردمانی زمانگ انت۔ زی
نیں زمانگ ۽ جنگانی سپاہی اپساں سوار بوتگ انت مروچی نیں زمانگ ۽ جنگ گولیس
سپاہی، بکتر بند، فوجی ٹینک، آبی گراب، بالی گراباں سوار انت ۽ کاینت۔ انگت
ارزاں تریں گپ ایش انت کہ مروچی نیں کمپیوٹر ۽ دیمانشتہ ۽ یک بٹنے جنت ۽ وتی
دژمن ۽ نشانگ کنت۔

آزی نیں زمانگ بوتگ کہ لبزانگ ۽ مارا گوشته بہ وان علم ۽، زیر کرامات ۽،
یا کہ ”منی نصیحتاں گوش کن ات منی دانائیں یلاں، دوزخ دیمانت گوں وتی
جموریں جلاں“۔ مروچی نیں زمانگ ۽ لبزانگ اے کار ۽ نہ کنت۔ پر چاکہ بازیں
چیزاں وتی اصل جاہ در گپتنگ۔ زی نیں زمانگ ۽ نفسیات فلسفہ ۽ بہر بوتگ بلے
مروچی نیں زمانگ ۽ فلسفہ جتا وانگ بیت ۽ نفسیات جتا۔۔۔

مردم لبزانگ پرے ہاترانہ وانیت کہ مارکیٹ ۽ گوشت ۽ کلوچنچک انت،
ناں کہ مردم پرے ہاتر لبزانگ وانیت کہ من بہ زاناں باریں منی ہمساہگ ۽ نثار
کپتنگ چک ۽ بچکے یا جنکے۔۔۔ لبزانگ ترا اے حال ۽ ہم نہ دنت کہ پیناڈول تپ ۽
گولی انت ۽ زین ایکس واب گیحیت۔۔۔ اے نوں لبزانگ ۽ جیڑہ نہ انت ۽ مروچی
نیں لبزانگ پہ اے وڑیں کارکنگ ۽ ساڑی ہم نہ انت۔۔۔ لبزانگ مردم ۽ اے ہم
نہ گوشتیت کہ امریکا سپر پاور انت یا چین ۽ روس۔ لبزانگ مروچی ترا اے ہم نہ
گوشتیت کہ بدکاریں مردم دوزخ ۽ روانت ۽ ہما کہ نیکیں کار کن انت جنت ۽ گوں
حورال ہم نیاد بنت۔

بلوچی ء بتلے گوش انت کہ ہر مرد ء ہر کار۔ نوں ہر کس وتی کار ء کنت۔
 چم ء ڈاکٹر ء گورا کینسر ء علاج ء کس نہ روت۔ آدگہ زمانگے بوتگ کہ مردماں
 گوشنگ مالبز انک وانیں بلکیں ما علم حاصل کنیں۔ ناں بابا۔۔۔ تراگاں علم ء زانت
 ء شوہاز انت گڑاسائنس، فلسفہ، تاریخ ء سیاسیات ء ہمراہی ء روتاکانی کالماں بہ
 وان گہتر انت۔

دومی گپ لبزانک پہ نام داری ء واستا ہم نہ انت۔ ہما مردم اے جیڑیت کہ
 من لبزانک پیشکانبشتہ کناں بلکیں چاگرد ء من ء بستارے بیت ء چار مردم سلام
 دنت، اے وڑیں پگہر ء دور کیں مردم چو موسمی ملک ء بنت۔ ایشاں باکے نیست۔۔
 زی نیں جست ء نعرہ بانی دوہر ہم ہلاس بوتگ۔ مروچی اے جست ء ہم
 مزینں ارزشتہ نیست کہ لبزانک ء سیاست ء چے سیادی انت؟ یا کہ لبزانک پہ
 لبزانک انت یا لبزانک پہ زندگی انت؟
 ماریوبرگس یوساوتی گلگدارے ء گوشیت کہ

”لبزانک مدام چہ قومیت ء بُرتر بیت۔ لبزانک ء یک راجے ء کسانیں سیمسر ء تھا
 بند کنگ ء جہد، لبزانت ء سرا یک وڑیں زندگوازینگ یا یک بن گپ ء درشان
 دابے ء نبشتہ کنائینگ، آئی ء کنگ ء برابر انت۔“

پیشکا بورخیس ء دگی سیمسر (علاقائی حدود) ء چہ انکار کنگ ء سرجمیں
 کائنات وتی مڈی لیکیتگ۔ پرچا کہ آئی ء زانتگ انسان ء سوچ ء پگہر ء ہیچ وڑیں
 سیمسر نیست۔ فکشن ء بزانت ہم، وہم ء گمان انت کہ وت بے سیمسر انت۔ ہومر ء
 گوشتہ کہ شاعری لذت انت اگاں اے گپ ء کمو بُرتر بہ کنے ء بہ چارے گڑا
 لبزانک لذت انت۔ انسان لبزانک پیشکاوانیت کہ آئی ء لذت رسیت۔ لذت ہر
 انسان ء لوٹ انت۔

ہر چاگردے ایک انچیں کارستے درکیت کہ دومی چاگردے کارستے گوں آئی
سیادی بیت۔ منی سنگتے ء کافکاء ہماناولٹ کہ وتی پت ء سرانمدی ء دروشم ء نبشتہ
کتگ ءے پیشکاوش بیت کہ آئی ء پت ء رویہ ہم چوکافکاء پت ء رویہ ء انت۔ من ء
دستوئیفسکی ء کرائم اینڈ پنشنٹ ء وش بیت کہ اودا من وتی زندگی ء یک عکسے
گنداں۔ ہے وڑا او یا بیدرے گدار دزگیریں لبزانی آجوتی من ء پیشکاوش بیت کہ
آئی ء تھا لہتیں ہنچیں واقعہ کیت گوشے زاناں منی دیما گوستگ انت۔ ہے گدار ء
لہتیں انچیں کارست ہم ہوار انت، آ کہ دیما گوزانت گوشے زاناں اے زمانگے
منی پچاروک بوتگ انت یا ایشاں گوں منی روحانی سیادی ءے ہست۔ ماگداراں
پیشکاواناں کہ اے مارا روحانی تاہیر بخش انت۔ بلوچ ورنہاں رسول حمزہ توف ء
کتاب ’منی داغستان‘ پیشکاوش بیت کہ رسول حمزہ توف ء اودا کوچگی زندگوں
وشیں حال ء احوالاں دیما آورنگ۔ گارشیما رکیز جاہے ولیم فاکر ء بابت ء گوشتیت
’فاکر ء ہما چاگردے بابت ء نبشتہ کتگ آچاگردے چاگردے گوں سک نزکی کنت۔
جنگ ء چوپ ء کسہانی چاگردے، بے ء بزگانی چاگردے‘۔ اگاں یک گدارے ء مردم
وتی چاگردے عکس ء بہ گندیت یا وتی جند ء پچاروکیں مردے ء وڑیں جاورانی
مردے بہ گندیت گڑا آہے گدار ء الم بہ سرجمی وانیت۔۔۔۔۔

صبادشتیاری ء کتاب ء پیشگال ء ڈاکٹر حمید بلوچ نبشتہ کنت کہ من ء صبا
دشتیاری ء آزمانک شپ جتیں جوہان پیشکاوش بیت کہ آمن ء وتی کسانی ء تزانگاں
پرینیت۔ ہے رنگ ء منی جند ء ہم صبادشتیاری ء آزمانک ’تو مئے کئے بے؟‘، پیشکا
دوست بیت کہ اے آزمانک ء تھا من وتی باندا ت ء زندگی ء گنداں۔ برے برے
گمان بیت کہ یک روچے کیت منی دوست ہم من ء چو صبادشتیاری ء دوستدار ء وڑا
فون کنت ء گوشتیت؛

”ہما کارے بار کہ توتی کوپگاں زرتگ تئی جندے بار نہ انت بلکیں تیوگیں راجے
 اگدہ و وظیفہ انت۔ توتواتہنا ماہ لیکے اے بز ان کہ تئی لوٹوکے گوں تو ہمراہ
 بیوک بے حساب انت۔ پیشکاپشتے مہ کنزے وتے تہنائی بے بیمناکیں عذابانی
 وڈالی مہ کن۔ بلکیں ڈن و در! بچار کہ رٹن چہ تہاری و گیشتر انت۔ زندے نام
 ایوکا اندر (موضوع) نہ انت بلکیں گوں در (معروض) و ہمگر نچی و زندے معنائے
 رسیت پیشکادپروش و دل کہر مہ بو و پداسرین و مہر بند و پاد و بچار کہ تئی
 کاروان چنکر باز انت“

گڈ سر ایالات اے گپ و گیش و گیوار و کنیں صباد شنتیاری آزمانک پرچا
 نبشتہ کنت۔ اے درگت و صباد شنتیاری وتی کتاب ترانگانی بنزہ و پیشگال و نبشتہ
 کنت کہ

”یک شاعر وادیبہ نہ ایوکا یک شہری و بلکیں یک فردے ہم ہست۔ شہری وے
 باندات و بلکیں اجتماعی زندے گزرانی حوالہ و ہما کاراں ہم کنت کہ آئی و دل اش نہ
 مہیت کہ آئی و سماجی ذمہ داری و بہر انت پیشکا آہا پیم کنگ و لاچابیت۔ بلے یک
 فردے و حیثیت و آوتی جندے فکری رویہ و درشانی ہم لوٹیت۔ ہے درشانی اگاں مہ
 بیت گڑا پرائی و بازیں نفسیاتی جنجال سر و چست کن انت۔۔۔ من محسوس کناں کہ
 زندے جاوراں توری ہر پیہیں بہ بیت پہ یک تخلیق کارے و وتی توک و انسان و
 باہندانہ درشان الم بیت۔ آجاوراں ہر پیہ چاریت و ماریت یا اے بہ گوش کہ
 مجموعی حساب و پہ انسانی تہذیت و آکجام مشبتیں کار و کردے پیش دارگ لوٹیت۔
 ایٹی و اظہار و درشانی نہ ایوکا پہ آئی و جندے نارمل بیگ و الم انت بلکیں انسانی تہذیب
 و رودم و گیگ گوم کنگ و ہم الم بیت پیشکانبسیاں پہ اے خاطر کہ یک نیمگے وتی
 ذات و اظہار و لوٹاں دومی نیمگ و یک انسانے و حیثیت و انسانی تہذیب و دوگام
 دیما برگ و خاطر اوتی انسانی ذمہ داری و پیدہ کناں“

صبا دشتیاریء گپاں پدر بیت کہ لبزانک ء وتی اندری جیڑہانی در شانگ ء
وسیلہ سر پد بیت۔ اے در ستیں گپ وتی جاگہ ء بلے اصل گپ ایش انت بقول ء
بور خیس ء کسہ چوں گوشتگ بہ بیت۔۔۔ مستریں جیڑہ کسہ ء گوشتگ ینگ انت۔۔۔
اگاں در انگازی ء وڑ ء پپاں نہ زان ء گڑا دست ء رامگیں کپوت ہم بال کن انت ء
روانت۔ ہج کس وتی دوست دار ء گوں بے ادبیں زبان ء جبر نہ کنت۔۔۔ پر چاکہ
کانچ ء سنگ جن ء گڑا کانچ ٹکر ٹکر بیت۔۔۔

(4 جون 2016ء حد امرزی نیں صبا دشتیاری ء پنچھی سال روج ء ماں ملیر

ء وانگ بوتگ)

عبداللہ جان، جمال دینی، زندگی نامک

اولی سرگوست کدی ونت؟ کئی ات؟ ہیچ یات نہ کنت۔ اناگہ ءیک روپے من دیست منی کتابانی تہا سارتر، روسو، ٹالسٹائی، گورکی، خوشونت سنگھ، منڈیلا، اوباما، گاندھی، مارکیز، سپتہ پال آنند ءدگہ بازیں مردمانی سرگوست ایرانت۔ اے دزستیں سرگوست من جتا جتائیں موسماں و تنگ ات انت۔ ہر سرگوست ءوتی ہمرائی ء زمانگے گون ات۔ ہر سرگوست ء نوکیں درے ہیچ کنگ ات ء من لاچار بوتگ اتاں کہ سرگوست بہ واناں۔ مروچی ہم اے سفر دیماروان انت ء منی شن ہم وڈان انت۔

چیزے روچ پیسر روس ء صدر ولادیمیر پوٹن ء سرگوست ونت۔ اے سرگوست پوٹن ء وت نبشتہ نہ کنگ بلکیں نتالیا گیورکیا، نتالیا تیماکو ء اندریئی کولیسینکو ء گون آئی ء گند ء نند کنگ۔ یک جُستے ء پسہ ء جاہے پوٹن گوشت:

”منی حیالاں جنگ ء وہد ء بازیں ردی کنگ بیت۔ اے یک قدرتی چیزے۔ بلے اگاں تو جنگ ء وہد ء دُم ہے پُرت ء بہ بے کہ تی کش ء گور ء مردم ردی کنگ ء انت گڑ اتو ہیچ بر مردانی منزل ء سر نہ بے۔ **تو بس وتی دلگوش ء سوب مندی ء** سر ایر کن۔“

پوٹن ء اے گپ باز جاہ ء کار دنت۔ حیر من ء ادا پوٹن ء سرگوست ء سرا گپ جنگی نہ انت۔ بلکیں من بلوچی ء نامداریں نبشتہ کار عبداللہ جان جمال دینی ء سرگوست ء سراچار کشک رند ء استاکلم چست کنگ کہ بابا جمال دینی ء سرگوست ء

من چے دیستگ۔ مزنیں مردمانی سرگوستانی وانگ ۽ فاندگ ایش انت کہ تراوتی
 وهد ۽ زمانگ ۽ درستیں حالاں دیاں کہ مئے زمانگ ۽ چے بوٹگ ۽ آزمانگ ۽
 مردمانی زندگی چون بوٹگ؟ آیانی روج ۽ شپ چوں گوستگ انت۔۔ ۽ دگہ بازیں
 چیزانی باروا ہم سرپدی رسیت۔ بابا جمال دینی چش کہ منی وتی سرزمین ۽ مردم انت
 پیشکا آگاں نوشکی ۽ چاگئی ۽ ریک ۽ مایرکانی عین شپانی کسہاں کاریت گڑا گوش ۽
 زاناں من ہم ہے ریکانی سراوشاتگ ۽ ندرہ چارگ ۽ یاں۔ پرچاکہ من ہما دگ ۽
 کساناں گوازیٹگ اودا ہم ریک بوٹگ ۽ پدا مایرکانی عین شپاں ریکانی ندرگ ہم
 گتگ۔۔ بابا ۽ سرگوست ۽ وانگ ۽ زند ۽ کو نہیں یات وتی ہما ہی ۽ نوک کت انت۔
 دومی کمال ایش ات کہ بابا ۽ سرگوست ۽ وانگ ۽ انچو گمان بوت کہ من گدارے
 وانگ ۽ یاں۔ من بچ جاہ ۽ اے نہ مار ات کہ من سرگوست ۽ وانگ ۽ یاں۔ بلکیں انچو
 گمان بوت کہ من یک گدارے وانگ ۽ یاں ۽ آئی ۽ کارست منی چند انت۔ اے
 سرگوست سرجم نہ انت بلے ہرچی کہ بابا ۽ نبشتہ گتگ گڑا اودا گوں پُر لذتیں دانکاں
 وتی سرگوست ۽ دیما بڑتگ۔ بابا نبشتہ کنت کہ

”من 8 مئی 1922 دو شنبہ ۽ روج ۽ ودی بوٹگ اُن۔ منی پس ۽ نام **خانجا** ۽ ماس ۽ نام
 پری جان ات۔ من سہب ۽ بلکیں یازدہ ۽ دوازده نج ۽ وهد ۽ ودی بوتن آروچ باز گرم
 ات۔ دگہ مردمانی گوشتگ انت کہ گرمی پہ معصومیں طفل ۽ ہنچیں سک ات کہ
 آپی عین مشک ۽ راتل دات انت ۽ من ۽ ہما مشک ۽ سل ۽ تھا کرت انت۔“
 ادا اے گپ دیما کیت کہ بلوچانی گورا اے رواج بوٹگ کہ وهدے گیشیں
 گرم بوٹگ گڑا آیاں مشک تل داتگ ۽ گونڈ و مشک ۽ تھا و لیبینگ انت دانکہ چہ گرم ۽
 بہ رکت انت۔ دیما ترہا زمانگ ۽ نوشکی ۽ دود ۽ بابت ۽ نبشتہ کنت کہ

”مئے نوٹھے بلکیں چاگئے دگ ء وتی دودانت کہ وختیکہ ماس اومیت وار بیت بزان ماس نادر اں ء کیوک بیت آئی جاگ ہر دونیمگاں گورانی برابری ء پہناد ء پیشک چاک دینت وپہ گورانی در ء کنگ ء دوپچیں راہ پچ کنت چہ ہے رایاں ماس گوراں کشیت ء نکال میچینیت۔۔۔۔۔ بلے مروچاں ماسانی پیشکاں میچینگ ء اے دوریل دات انت ء زہگاں پیشک ء چیر ء کن انت ء میچین انت۔ چہ ودی بوٹگ ء ساری آئی ء خاصیں پوشاک تیار کن انت اے زمانگ نہ بیت کہ ودی بیوکیں زہگ بچکے یا جنکے پیشکا آوانی جہیز یک ڈول ء تیار کنگ بنت۔“

دیتر ابا بانشتہ کنت کہ

”ز مستان ء بلکیں ہر موسم ء یک گس ء زالبول چہ ایدگہ گس ء آج (آج) برت انت آزمانگ ء باکس ء کمی ات۔ اے آج اشکرانی صورت ء جر آنی سرائرت برت انت ء پداوتی گس ء آج روک کرت انت اے جبر گیشتر بر شوٹک ء اودس ء دگہ نرمیں جبر پہ ہے خاترا آرگ بوت انت پیش ء گوشت انت کہ بر شوٹک آج ء وڑا باز متبرک زانگ بوت اے چہ اسلام ء ساری کہ بلوچ زرتشتی بوتگ انت خاص کن نوٹھے ء مہلوک اے ہما دور ء دودے بوتگ گس ء یک نیمگ ء تندورے جوڑ کنگ بیت نوٹھے ء تندوری نانانی بچگ ء وداں نان ء وشمیں بوسک دوست بیت۔“

ادایکے ما آج گوں بلوچ ء سیادی ء سرپدیں، دومی ایش انت کہ ماہا و ہد ء زمانگ ء زندگی ء ہم زانیں کہ مردم زند ء چوں بسر کنگ ء بوتگ انت۔ تندوری نانانی بو ء گپ کیت گوشے زاناں مارا ہم وتی ملک گیر کیت۔ گرماگ ء ما کہ یک بچ ء چہ ڈگاراں و اتر کتگ ات ء دیم پہ لوگاں شتگ اتیں گڑالوگانی نزدیک ء کوش ء نانانی بوہ تالان کنگ ات اے بووتی مٹ وت بوتگ ات۔ دیتر اگو شیت کہ

”گونڈکی ء و ہد ہنچو گوزیت آئی بازیں چیزیات نہ بنت ء اگہ بنت آہان ء رد ء بند دات نہ کنیں من اولی وار ء ریک دیستن سک حیران بوتس چیا کہ کائنات ء ہر نوکیں جی مردم ء ہبکہ کنت۔“

مردم باز وہدء وتی کسانى ء بازيں چيزاں شمشكار بيت۔ پدا كه مردم نبشته كنگ ء بيت گڑا گيشتریں چيزاں شمو شيت، پميشكا بازيں چيز نبشته كنگ ء پيش كپ انت۔ اے كپ كه نو كين چيز انسان ء هبكه كنت اے راست انت ء پدا هے، هبكه انسان ء هستى ء گوا هى ء دنت كه تو زندگ ء۔

ريك ء كوه نو بھكے ء ٹك ء مهلو ك ء دائى همراه بوتگ انت، ريك ء زيبائى ء ندرگ ماھتاب ء باز جلواناك بيت آئى جلواناكى ء مٹ نيست۔

چوناها ما يى كانى نيس شپ هر جاہ وش بنت۔ بلے وهدے ريك ء سرماہ وتى رزن ء شنگينيت گڑادل گو شيت مردم عطا شاد ء اے شعر ء دپ گال به كنت، يا ريك ء دل بند ء سرا هے بند ء نبشته به كنت۔

بيا كه استالاں جتگ پل ماں شپ ء گوار ء

ما يى كان ء اے وتى آب رواں شنگينته

زندگى ياتانى سفر انت۔ انسان وتى زندگى ء مستر يں بهر ء سفر ء بريت گڑا وهدے وتى گو ست ء جير يت ء يات كنت ته سما بيت كه من چنچو مز نين وهدے گوازينتگ۔ اے وهد ء جير گ ء وتى گو ست ء يات كنگ ء هم يك لذتے گون انت۔

ريكانى سرماہ ء رزن ء تالانى به بيت يا كه اولى رند ء ريل گا ڈى ء سفر اے مردم ء هبكه ء حيران كن انت۔ بابا جمال دينى گو شيت كه من ء اولى رند ء دو توراں هم حيران ء هبكه كتگ۔ يكه ملاء بانگ ء دومى هما جار كه چيزانى يا مهلو ك ء دلوتانى بيگوا هى ء پدا جنگ بوتگ۔ اے سر گو ست ء تهاز مستانى شپاں كسهانى موسم كيت۔ مهر وانين بڑء كسه كه آئى ء دو شك انت۔۔۔ هليل ء بلبل۔۔۔ بز كه بريگه ء چرگ ء روت گڑا وتى شنكاں گو شيت شما ڈن ء در ميا ات۔ بلے بڑء روگ ء پد شنك ڈن ء در كپ انت

گڑاگر کیت دوئیں شنکاں وارت۔ بزکہ بیگاہ ء و اتر کنت تہ شنکاں نہ گندیت گڑا
درستیں ناہاراں تو اتر کنت۔ اے کہ گونڈواں دوست بوتگ انت۔

چوناہا کہ گونڈواں ہر وہد ء دوست بیت۔ پر چاکہ کہہاں ہر وہد بدی چہ نیکی
ء پر وش وارت۔ اگاں جاہے مارے مرغے ء ہیگاں یا چورواں وارت۔ بلے یک
انچیں کر امانی چیزے کیت مرغے ء کمک کنت تہ آئی ء ہیگ یا چوروپہ سلامتی
درکایت۔ چہ اے وڑیں چیزاں گونڈوش بنت۔ بابا گو شیت کہ مئے زمانگ ء نوشکی
ء دکان دار بقال بوتگ انت۔۔۔

بابا ء اے سرگوست ناسر جم انت بلے یک سر جمیں زمانگے ء جاور، مردمانی
جاور حال، گوں یکے دومی ء گند ء نند ء وڑے پیم، ہما زمانگ ء سیاسی ء راجی جاوراں ہم
اے سرگوست ء ماگندیں۔

اے کتاب بلوچستان مزن شہ در جاہ شمال ء نیمگ ء شنگ بوتگ ء کتاب ء
سے گلگدر ہم ہوار انت کہ اے گلگدر اراں ماما عبد اللہ جان جمالدینی ء سیاسی زند ء
لبز انکی زند ء ابید آئی ء زمانگ ء ترند ء سار تیں جاورانی بارواہم پوہ بوت کنیں۔ چشکہ
آمانگ ء نوشکی ء ملائے اسکولی وانگ ء حلاف بیت۔ بلے بابا ماشکیل ء وتی بنداتی وانگ
ء بندات کنت ء پد اماں پشاور ء وانگ ء سر ء کشیت۔ چشکہ بابا دیمروئی پسندیں جنز ء
تب ء منوگریں مردم بوتگ پیشکا آیاں لوٹیتگ کہ مہلوک ء سر پدی بہ رسیت۔
آیاں انچیں کتاب ہم مردمانی گورا بہا کتگ پیشکا پولیس ء چھاپہ جتگ ء آیانی کتاب
برتگ انت۔ بلے آیاں وتی ہمت دور نہ داتگ۔ اے گپ ہم زانگ بہ بیت کہ آزاد
جمالدینی کہ عبد اللہ جمالدینی ء مستریں برات انت۔ آوہدے ماہتا کے ء کشگ ء
واب ء گندیت گڑا ماہتا کہ ء نام ء عبد اللہ جان جمالدینی ایر کنت۔ 'ماہتا کہ بلوچی'
۔۔۔۔ کہ مروچی ہم مئے دمگاں وانگ بیت۔۔۔ عبد اللہ جان جمالدینی چشکہ من

پیسرا گوشت کہ دیمروئی پسند جنزء منوگریں مردمے برتگ پیشکا آئیء گورا لبز انک
نبشته کنگ یا لبز انک ء بابت ء اے لیکہ انت۔۔۔ جمال دینی گوشت کہ

”لبز انک ء شاعری ء مستزیں کار ہمیش انت کہ آمهلوک ء لوٹ ء واہگ، درد ء
ارمان، وشی ء غم بزاں ہمایانی سماجی زندمان ء نفسیات ء پیش داروک ء درانگاز
کنوک بہ بیت“۔

مئے لبز انک ء مز نہیں پندے بُرتنگ بلے مئے مردماں وتی سرگوست ء
یاتانی دپتر نبشته نہ کنگ انت۔ پیشکا ماوتی لبز انتانی دؤر ء زمانگ ء آیانی زند ء بابت ء
سک کم زانیں۔ اگاں مروچی مئے مردماں وتی یاتانی دپتر ء زندناگ نبشته بہ کتین
انت گڑا مئے لبز انک ء انگہ گیشتر دیمروئی کنگ ات۔ بلے برن ء گپ ایش انت
کہ مئے مردماں اے چیز ء نیمگ ء دلگوش گور نہ کنگ۔ مئے گورا چنچو مز نہیں
لبز انت ء سیاسی رہشون بیران بوتگ انت کہ آیاں وتی زندناگ ء یاتانی یک
کسانیں دپترے ہم یلہ نہ داتگ کہ مردم اش بہ وانیت ء آیانی دؤر ء زمانگ ء
چست ء ایرانی بابت ء چیز کے بہ زانت۔ عبداللہ جان جمال دینی اولی مردم انت کہ
آئی ء بلوچی ء وتی زندگی نامک نبشته کنگ۔ بلے کہ ناسرجم انت بلے اولی بلوچی زند
نامک انت۔۔۔۔

مئے لبزانک ء لیکہ ء سفر

ایڈورڈ سعید ء وہدے وتی کتاب دودمان ء سامراج نبشتہ کت گڑا آئی ء
 اے کار ء کنگ ء چہ پیسر سامراج ء وہد ء زمانگ ء نبشتہ بو تگیں گدار و نت انت۔ ماریو
 برگس یوسا ء اے گپ راست انت کہ گداراں ہما زند ء عکس پیش دارگ بیت کہ
 یک وہدے مردمانی ارمان بوتگ کہ ماے وڑیں زندے بہ گوازمینیں بلے اے
 ارمان سرجم نہ بوتگ، پیشکا اے فکشن ء دروشم دیگ بوتگ۔ بلے من چیزے
 ماریتگ آیش انت کہ ہے گداراں ہما چاگرد کہ پیش دارگ بیت آچاگرد ء گوں
 راستی ء سیادی ء ہست۔ گارسیا مارکیز ء گدار 'ایوکی ء صد سال ء چاگرد بہ بیت یا
 حوزے سارا ماگو ء گدار 'اسپیتیں کوری ء چاگرد بہ بیت۔ ادا ہما چاگرد کہ پیش
 دارگ بوتگ، اگاں مردم بہ لوٹیت ہما چاگرد ء بابت ء زانت کنت کہ اودا مردم
 چونیں زند گوازمینگ ء بوتگ انت یا اودا جاوڑ چونیں بوتگ انت۔ اورحان پاموک
 ہم جاہے نبشتہ کنت من پیشکانسیساں کہ مردم بہ زان انت ماترکی ء استنبول ء چونیں
 زند گوازمینگ ء چونیں زند گوازمینگ ء ایں۔ من ء یات انت کہ یک روچے صبا
 دشتیاری ء من ء گوشت کہ تو اگاں وتی جند ء شوہازگ لوٹ ء گڑا بلوچ ء کوہنیں
 لبزانک ء گوں دلجمی ء بہ وان ء سرپد بہ بو، پرچا کہ اودا ترا بلوچ ء نفسیات، بلوچ ء
 تب ء میلیانی بدلی ء سدلی ء ہمراہی ء بلوچ ء پگر ء فلسفہ ہم گندگ کیت کہ بلوچ ء اے
 دنیا ء گوں وتی زند ء سیادی کجام رنگ ء چاریتگ۔ اے گپ صبا ء چہ وتی بیرانی ء
 چیزے ماہ پیسر جت انت۔ اگاں من ء واک بوت گڑا اے سر حال ء دیمتر مردم

چار کشک رندیت، مروچی منی سر حال ایش انت کہ بلوچ ء لبزانک گوں کجام چٹاں
 چاربتگ۔ بزآنکہ اگاں بلوچ ء لبزانک نبشتہ کتگ گڑا آئی ء گورا کجام لیکہ بوتگ ء
 نبشتہ ء کتگ۔ اے سر حال ء ردا اگاں من بلوچی ء کوہنیں لبزانک ء (کہ مردمانی
 گوشگ انت چاکر رند ء زمانگ ء نبشتہ کنگ بوتگ) بہ چاراں گڑا اودا اولی گپ کہ
 مئے دیما کیت آبی بگر ء وتی شعرے ء گوشگ ”شعراں ہما مرد گوش انت، وت
 موہری داوا گر انت“۔ بزآنکہ شعر ء گوشگ ہر کسی کار نہ انت بلکیں شعراں ہما مرد
 گوش انت کہ آجنگ ء اولی سرپ ء گوں بہ بنت۔ اے شعر ء حساب ء اگاں ما بہ
 چاریں گڑا پہ یک شاعرے ء بہادر بوتگ ہر دری چیزے۔ ماعربانی راجد پتر ء بہ
 چاریں تہ اودا ہم ہے وڑ بوتگ۔ شاعر ایو کا شعر نہ گوشیت بلکیں ہما کارانی کنگ ء ہم
 ساڑی انت۔ بزآنکہ آئی ء کار ایو کا جنگانی سرا شعر پر بندگ نہ انت بلکیں آئی ء داستا
 جنگ ء پڑا ہوار بوتگ ء جنگ کنگ ہم ہر دری انت۔

چاکری عہد ء شاعری ء بابت ء گوش انت کہ جنگی، گہگیری ء عشقی
 شاعری بوتگ۔ چاکری عہد ء باز جاہ ء ماگندیں کہ یک ٹکے ء پہ دومی ٹک ء ایر جنگ ء
 شعر گوشگ۔ چشمک چاکر ء گوہرام ء شعر انت۔ اے شعر یک دومی ء جہل جنگ ء پر
 بندگ بوتگ انت۔ گوہرام ء ہے شعر کہ

جست کن وتی گوہارزتک ء ملو کین ء
 دروگ نہ بندیت کہ لائکیں مردے
 آج منی شہماتاں مزار یگاں
 یکے ماں چلیں گوش بُن ء وار تگ

پداچا کرے اے گپ
 پت تئی نو د بندگ تنگ ریشیں
 ماتو سر کند گوں زرگری سہتاں
 من زاناں ترا بھھے گندگیں مان انت
 پر چاکہ گوہرام ء شعر پیسر اپر بندگ بوتگ، پیشکا چاکر ء درد بوتگ ء
 گوشنگ ءے کہ

اے تئی دپ ء بد بوہیں رسالتاں
 کایاں گوں رگوزی اگازیاں
 ادا مردم زانت کہ چاکر ء گوہرام ء شعر بندگ سک تورینگ۔ پر چاکہ
 چاکر ء زانتگ زہم ء ٹپ روت بلے زبان ء ٹپ نہ روت۔ دومی نیمگ ء ماچا کری
 عہد ء نبشتہ بوتگیں عشقی شعراں ہم گندیں کہ اوداشئے مرید انت گوں مچ ء
 کہوران انت۔

حانی ترا شاہ ء سر انت
 آج ماسریگ ء جھنڈ مکن
 مارا پہ نیم چمی مہ چار
 دل کو تلی چیزے نہ انت
 مہر پہ بہا گپت نہ بیت
 رند ء مردم بالاچ گورگیج ء شعراں گندیت اودا مردم زانت کہ باز جاہ ء
 شعر پہ مردماں سر ء سونگ کنگ ء ہم نبشتہ کنگ بوتگ انت۔
 نوک کیسگ ء وام ء مہ کن
 ہم سر در ء ہمراہ مہ بو

بارء ماں حُشک بُرء مہ بند

سانگ ء مہ زور چہ دژ مناں

ماں دور سریں کوراں مہ دار

اے گپ وتی جاہ ء ، بلے ما اگاں چاکری عہد ء شاعری ء بہ چاراں تہ

آزماںگ ء شاعری چہ گوناپ کشی ء چہر ء آزات نہ انت۔ آشاہری ء شاعری لوٹ

پیہ کتگ انت۔ دومی دُور ء ما کائیں کہ اے دُور ء مُلائی دُور ء نام دیگ بیت۔ اے دُور

ء شاعرانی گیشتریں بہر مُلاات انت ء مُلایاں چہ پنت ء نصیحت شعرانی بندات کت۔

چش ہم نہ انت کہ آیاں جوانیں شعر نہ گوشتگ بلکین آیاں انچیں شعر گوشتگ کہ

بلوچی شعر ی لبزانک ء گچینی شعرانی لڑ ء ہوار انت بلے باز جاہ ء مُلایاں واز کنگ ، یا

کہ مردم تر سینتگ انت۔ مُلا قاسم گوشت کہ

منی نصیحتاں گوش کن ات منی دانائیں یلاں

دوزہ دیما انت گوں وتی جمبیریں جلاں

اے دوئیں زمانگانی شعر اں مردم کہ دیم پہ دیم بہ کنت گڑ ایک چیزے

مردم ء حیران کنت آیش انت کہ ملایاں عربی ء فارسی ء لبز ، رد ء بند ، چہر ء شہین

ماں وتی شعر اں جاگہ داتگ انت ء چاکری عہد چہ اے چیز اں رکیتگ۔

من چہ وتی سر حال ء دُور شتاں ، بلے اے گپ ہم جنگی ات انت کہ مُلائی

زماںگ ء شاعری گیش ء چہ گیش پنت ء نصیحت یاہ تبلیغ کنگ ء کار گرگ بوتگ۔ ادا

مردم گندیت کہ باز جاہ ء مُلایاں بس وتی گپ ء جنگ ء یا وتی کلوه ء سر کنگ ء شعر

گوشتگ انت۔ چہ ملائی زماںگ ء شاعری ء چاکری عہد ء شاعری دیما انت۔ اے

زماںگ ء چشیں لیکھے نیست کہ شاعر اں شعر پر چانہشتہ کنگ ، بلے مردم اگاں چار ء

تپاس بہ کنت تہ زانت کہ اے زماںگ ء شاعری پہ بازیں کارانی کنگ ء کار گرگ

بو تگ۔ بی بگر ءچہ پد داں کہ ملائی دؤر ءبیا، اے دؤر ءکس ء اے گپ نہ جتگ کہ
آیاں شعر پر چا پر بستگ۔

نو کیں زمانگ ء بز انکہ نوزده صد ء پنجاہ ء دہک ء ماسر میں تہ ادا نوں مئے
لبز انک ء مز نہیں بدلی ء سدلی ءے کیت۔ نوں دیمروی پسند ٹولی ء لبز انت ہم کایت
ء لبز انک ء پہ یک مول ء مرادے نبشتہ کن انت۔ ادا گل خان نصیر انت، آزات
جمال دینی انت کہ آبس تچک ء وتی گپ ء جتگ لوٹ انت۔ من اے پڑا، لہتیں
لبز انتانی گپ دیما آرگ ء کسانیں کوشستے کتگ کہ آیاں لبز انک پر چانہشتہ کتگ۔
درستاں چہ ساری سید ہاشمی ء چاریں کہ آلبز انک پر چانہشتہ کنت۔

”ر مکاری ء لچہ کاری، ر مکار ء لچہ کار ء وتی جند ء سساء سماء زرد ء باہندانی نام
انت۔ اگاں یک لچہ کارے یار مکارے دگرے ء بدل بیت ء دگرے ء دلوشی یا
تبداری ء سکین ء سرین ء ر مکاری یا لچہ کاری بہ کنت گڈا بزاں لچہ کار ء ر مکارے
نہ انت البت آیک جار چینے بوت کنت کہ مرد ڈہلے بد ء کنت ء گوانکی بیت۔
اگاں ناں گڑا چو کہ یک جو انیں ریپکارے کہ وتی گوارچ رنگیں گالانی پشت ء وتی
جند ء زرد ء بندیں باہندانی چیر ء انت ء زور باہندیں گالاں پہ دگرے ء رد دیگ ء
ریپکاری ء پر بندیت کہ اے رنگیں لچہ کاری ء ر مکاری ہچبر دلبود نہ بیت جو انیں
ادب راج ء زندمانی ء اگدہ دار انت۔“

سید ہاشمی ء چرے گیاں زانگ بیت کہ آنبشتہ کار ء آزاتی ء منوک انت
آہے گپ ء جنت کہ نبشتہ کار ہما جو ان انت کہ وتی تب ء حساب ء لبز انک نبشتہ
کنت۔ ہما کہ دگرانی گوشگ ء پدا بنشتہ کن انت آر پیکار انت نبشتہ کار نہ انت۔
سید ہاشمی ء پد عبدالمجید گوادری ء چاریں آلبز انک پر چانہشتہ کنت۔

”منی نژء استیں دؤرء مئے سجھیس قومء، خاص شاعر، کمکارء دانش وراں وتی قومء باروا فکر کنگ لوٹیت۔ انچو زانگ بیت گوشئے بلوچ قومء رہبر نیست۔ ایشاں دزگر وک نیست۔۔۔ دنیا دیما برگی انت، زانتء زانش دیما برگی انت۔ اے کارنوں شاعر، کمکار، آرٹسٹء دانش وراں کنگی انت۔ منی حیالء شاعریء تہا مردمانی اثر مند کنگء قوت گیشتر انت۔ ایش مردمانی تہا کم چه کم فکرء احساسے پیدا کنت۔ ایدگہ موضوعاتی شاعری من نہ گوشاں حراب انت، آہم بہ بیت بلے انوگیں وهدء لوٹء ضرورت ایش انت کہ قومی جیڑہ دیما آرگ بہ بنت، قومی مقصدانی حوالہء نیبگ بہ بیت۔“

مجید گوادریء گپاں زانگ بیت کہ آچہ لبزانکء ہما امیتء داریت کہ دیروئی پسند جنزء مردماں داشتگ۔

ہندوستانء وهدے دیروئی پسندانی اولی دیوان بوت گڑا اودا حسرت موہانیء ہم ہے وڑیں لہتیں گپ جت کہ باید انت نون نبشتہ کاروتی ذاتی دردء غماں یک نیبگء ایر بہ کن انتء پھ راجء مہلوکء نبشتہ کنگء بندات بہ کن انت۔ اے وڑیں نبشتہ کارانی بابتء رولاں بارتء گوشنگ ایشانی نبشتانک چو ہما شربتء وڑا بنت کہ ہما ساعتء کہ توئے ورئے نکء شیر کن کنت بلے اے شیر کنی ادار کی بیتء ایشیء اثر زوت ہلاس بیت۔

بیانوں مامنیر احمد بادینیء چاریں کہ آلبرزانکء پرچا نبشتہ کنت۔

”لبزانکء راجش بہ گوش کہ ہچ راہے نیست۔ لبزانک وانوکء زندء باروارا ہے پیش نہ داریت، لبزانک ہچ پیہیں حالء احوالے، اطلاع ئے نہ دنت۔ لبزانک ایوکا وانوکء جمالیانی ذوقء گزراں پیلو کنت، ایش زندء مارگء مارشاں گوں لوزانی جذبگانی شدتء زانت، پوہ بیتء بیان کنت، پیشکا لبزانکء زندء واد گوشنگ بیت چو کہ بگیر چہ لبزانکء زندء راجچ تامء چہسے مہ بیت۔“

مینیر احمد بادیٰ نے گپاں ہے زانگ بیت کہ آلبرزانک ء بس یک لذتے زانت
 ء سرپد بیت۔ آگوشیت کہ لبرزانک ء ہیج وڑیں راہ نیست۔ آلبرزانک ء دگہ لیکہ ء
 مول ء مرادے ء منوگر نہ انت۔ آگوشیت کہ بے لبرزانک ء زنداوادگ انت۔
 اے پڑاناگمان ء چاریں کہ لبرزانک ء چچی ء سرپد بیت؛

”اگس ماوتی سیاسی، دینی، یاراجمانی جیڑہاں تچکا لبرزانک ء تہاگیشینگ بہ لوٹیں ناں
 جیڑہ گیش انت ء ناں جو انیں لبرزانک پیداگ بیت۔ چیا کہ لبرزانک اے وڑیں
 جیڑہانی گیشینگ ء جاگہ نہ انت۔ لبرزانک مردم ء فکر ء رژناہ کت کت بلے
 سرکاری ادارہانی وڑا آئی ء جیڑہاں گیشینگ نہ کت، اے لبرزانک ء کار نہ انت۔“
 بزآنکہ ناگمان ہم لبرزانک ء یک لیکھے ء گوں بندوک کنگ ء حق ء نہ انت۔
 دیتراناگمان گوشیت کہ

”لبرزانک خیال ء مارشٹاں لبرزانی پوشاک گورا دیگ ء نام انت۔ اگس اے وهد ء
 لبرزانت دگہ بستن ء پابندیانی انان ء بہ بیت آوتی بندری کار ء بے سوب بیت۔“
 گڈ سراما اے آرداء نیمگ ء کائیں کہ آلبرزانک ء چچی ء سرپد بیت۔

”لبرزانک ء من دگہ لیکہ ء مرادے سرپد نباں من کدی لبرزانک ء منت ء چاگرد ء
 زند ء بدل کنگ ء گپ نہ جتگ۔ لبرزانک یک اندری درشٹانے، کسے ء اے کار ء تب
 گون بیت آاے کار ء کت داں ماوتی اندر ء ارزشت مہ دیں لبرزانک نیسیگ چوں
 بیت۔ داں نیسیگ ء تب ء نیل ہست من اے کار ء کناں وهدے اے تب ء شوق
 ہلاس بہ بیت پد ایک لبرزے ہم نیسیگ نہ بیت گڈ اسہ ہلاس بیت۔ من بس نبشتگ،
 من کدی ہم نہ جیڑیتگ کہ منی اے آزمانک ء چہ چنچو بدلی ء سدلی کیت۔ من
 کدی ہم آمر دمانی راہ ء نہ شنگاں کہ آیاں لبرزانک ء رامقصد ء لیکہ ء ہاترا
 کار مرد کرتگ۔“

دیتر اداد گوشت

”من کدی لبزانک اے ہاترانہ و ننگ کہ چریشی کجام درد درمان بیت۔ لبزانک چیزے ۽ دیگ ۽ نام نہ انت کہ ماہہ گوشیں پلاں آزمانک یا گدار ۽ شنگ بوتگ ۽ گوں انسان ۽ وتی پلاں درد ۽ درمان شوہازینگ“۔

اے آر داد ۽ گپانی وانگ ۽ پد زانگ بیت کہ داد لبزانک ۽ وتی جند ۽ درانگازی سر پد بیت۔ آلبرانک ۽ لیکہ ۽ انکاری انت ۽ وتی شوق ۽ پد لبزانک وانیت ۽ نبشتہ کنت۔

چرے گپانی وانگ ۽ پد یک چیزے دیما اتک، ایش انت کہ مئے گورا لبزانک ۽ لیکہ ۽ پُشت ۽ نبشتہ کنوکیں مردمانی ٹک کم بوتگ ۽ مروچی ہم کم انت البت بہتیں سیاسی مردم ہست کہ آلبرانک ۽ تاکارے ۽ چم ۽ چارانت ۽ گوش انت کہ آاے اے چیزانی سرانہشتہ بہ کنت۔ ایشانی لیکہ ایش انت کہ لبزانک ۽ ذمہ واری انت کہ آچاگرد ۽ چیزے بہ دنت بزآنک چاگرد ۽ علم ۽ زانت ۽ درانی پچ کنوک لبزانک انت ۽ لبزانک پہ مول ۽ مرادے نبشتہ کنگ بہ بیت۔ ہماگپ کہ مجید گوادری ۽ جنگ ات انت اے ہم گپانی منوگر انت۔ چوناہا ما یک انچیں چاگردے ۽ بہریں کہ آچاگرد انگت بازیں چیزاں پُشت ۽ کپتنگ۔ اے وڑیں چاگرد ۽ چہ لبزانک ۽ لبزانک ۽ چُشیں لوٹ کنگ بیت ادا مئے چاگرد ہم میاری نہ انت۔ بلے منی جند ہم چو اے آرداد، منیر احمد بادینی، ناگمان ۽ سید ہاشمی ۽ لبزانک ۽ بستن ۽ لیکہ ۽ منوگر نہ انت۔ لبزانک ۽ ہچ لیکہ ۽ مراد نیست اگاں ہست گڑ لبزانک وتی لیکہ ۽ مرادوت انت۔ بیشک لبزانک مردم ۽ گران ۽ سنگین کنت۔۔۔ بلے لبزانک ۽ لیکہ ۽ پابند کنگ لبزانک ۽ رُنگر اہاں پڑینیت۔

کتاب ء زندگی

بلوچی ء نامداریں نبشتہ کار بیگ محمد سیگل بیران بوت۔ بیگ ء بیرانی ء پد بیگ ء درستیں کتاب کار ٹوناں بند کنگ بوت انت۔ ہے کتابانی گیشتریں بہر سید ہاشمی ریفرنس کتاب جاہ ء رس ات انت۔ ہے وہد ء کہ سیگل ء کتاب سید ہاشمی کتاب جاہ ء آرگ بوت انت۔ من ہم ہمودانشنگ ات ء کتاب وانگ ء اتاں۔ ما کتاب چہ گاڑی ء ایرکت انت ء کتاب جاہ ء آورت انت۔ کتابانی آرگ ء پد من جیرگ بند ات کت، اے درست ہما کتاب انت کہ بیگ محمد سیگل ء پہ چارگ ء دل نہ بوتگ انت۔ اے کتاب بیگ ء الماری ء بوتگ انت۔ اگاں کسے اے کتابانی نیمگ ء شتگ بیگ ء الم گوشنگ ہرچی کن ءے بہ کن بلے کتاب نہ دیاں پر چاکہ کتاب دیگی چیزے نہ انت۔ اگاں کسے ء جاہلی کرتگ گڑابیگ ء گوشنگ شرچش کن دوسے ہفتگ ء رند بیاترا من دوسے دانگ کتاب دیاں۔۔۔ بلے الماری ء چہ کتابانی کشگ ء یکے ء دیگ بیگ ء وستا من زاناں سکلیں گرانیں کارے بوتگ۔

اے کتاب بیگ ء باریں چہ کجا ء چونیا نزا آورتگ انت، آچیز ء سیگل زانت۔ بلے مروچی بیگ ء درستیں کتاب منی دیما شنتگ ات انت ء وتی ہما ہمراہ ء شوہاز ء ات انت کہ آئی ء اے دوست داشتگ انت۔ ونگ انت، سمبالتگ انت۔۔۔ بلے کتاب مرد ء گندگ ء نہ ات انت۔ نوں باریں اے کتاب کجا کجا سفر کن انت۔۔۔

کتاب لوٹگ ء کتابانی دڑی کنگ ء کسہ ہم باز مشہور انت۔ منی جند ء کتاب پہ وانگ ء پچ گرگ ء پداواتر کنگ وش نہ بیت۔ من اگاں سنگتے ء گورا کتابے پہ وانگ ء پچ بہ گراں ونت ءے نہ کناں، پیشکا کتاب باز کم پچ گراں۔ گارسیا

مارکیز ۽ گوشتگ ات کہ آئی ۽ چہ وتی دوستے ۽ فرانز کافکاء کتاب پچ گپتگ ۽ مکیں
 شپ ۽ وانگ ۽ وعدہ کنگ۔ وهدے کہ آئی ۽ کافکاء کتاب ونگ گڑا ہما چہ آئی ۽
 تہا بنشتہ کنگ ۽ حُب ۽ واہگ پیدا بوتگ۔ اے وڑا باز وهدے پچ گپتگیں کتاب مردم ۽
 نپ ۽ فاندگ ہم دینت، بلے گو من چش نہ بیت۔ منی دل گو شیت کتاب ۽ بہ گر
 ۽ نون بہ وان۔۔۔۔۔ ہے وڑا کتابانی پہ وانگ ۽ دیگ ۽ جیرہ انت۔ منی کرا اگاں
 کسے پہ وانگ ۽ کتابے بہ بارت گڑا من ۽ وتی ہے کتاب ۽ کئی ۽ سما سک بیت۔ مدام
 ہے کتاب ۽ عکس واب ۽ کیت۔ منی بازیں سنگتاں اچ من کتاب بڑتگ پداواتر
 نیا ورتگ انت۔ منی دل گو شیت نون ہے سنگتاں سلام ہم مہ دے۔ پر چاکہ
 اے سنگت کتاب ۽ کہ بر انت، یکے وائے کتاب ۽ جند ۽ نہ وان انت دومی ایش کہ
 اے کتاب ۽ پدا نیار انت۔ اگاں مردم ایشاں زور پر بہ دنت گڑا گوش انت
 'اڑے تو پہ کتابے ۽ مردم ۽ چو کچک ۽ ورے'۔ پدا زہر بنت، بزاں کتاب شت،
 سنگت ہم زہر بوت۔ لہتیں مردم چش انت کہ کتاب ۽ بارت، دو سے ماہ ۽ وتی لو
 گ ۽ ایر کنت ۽ نہ وانیت، ہما وڑا کاریت ۽ سرے کنت۔ لہتیں چش انت کہ
 کتاب ۽ بارت وانیت، وهدے کتاب ۽ واتر کاریت گڑا کتاب چارگ ۽ وڑانہ
 بیت۔ تو اگاں جست ۽ بہ کنے یار کتاب ۽ حال پر چاچش انت پسہ دنت۔
 گونڈواں زرتگ ہے وڑ کنگ یا گو شیت پسے ۽ وارنگ۔ اے دزست ہما مردم
 انت کہ وتی راہ ۽ ڈنگر جن انت۔ منی بازیں کتابے ہے وڑے ۽ گار بوتگ۔
 چریشاں جوان تریں کتاب ایش بوتگ انت: دستو فسکی ۽ گدار بیچارگیں مردم،
 خشونت سنگھ ۽ سرگوست، ژاں پال سارتر ۽ سرگوست، ڈاکٹر حمید بلوچ ۽ کتاب
 مکران، البرٹ کامیو ۽ گدار زوال، لیوٹالسٹائی ۽ گدار جنگ ۽ امن، ڈاکٹر حنیف
 شریف ۽ کتاب تیراں دسک ۽ دگہ بازیں۔۔۔۔۔ اے کتابانی روگ پہ من انگت

بڑن انت۔ اے کتاب ہمار دمانی گورا ایر انت کہ ایشاں من مُدام گنداں بلے
 اے مردمانی گوشاں مورے ہم نہ وارت۔ اے کتاباں برانت پدا گڈ سراہے
 گپ ء کن انت کہ ہر کس کتاب دنت بے کوپیں مردے، ہما کہ کتاب ء پدا و اتر
 کاریت آچد ء مستریں بے کو ب انت۔ چش نہ زان انت کہ ایشی ء چہ کتاب ء حُدا
 بند ء دل ء چے گوزیت، پر چا کہ کتاب مردم ء زہگانی وڑا انت۔ انچوشکہ کسے ء وتی
 زہگے ء بیگواہی توریت ہے وڑا کتاب دوست ء وتی کتابانی بیگواہی ہم توریت۔ منی
 ہے دوستاں کہ کتاب برتگ انت آنہ زان انت کہ اے کتابانی و استا من چنچو
 درد کشیتنگ۔ باز و ہد ء کیسگ ء زرشش صدیا ہفت صد کلد ار بوتگ انت بس
 صدی ء وتی کیسگ ء پیش گپتنگ آدر ستیں زر کتاب کتگ انت۔ پدا ہے کتاب
 برگ بیت چوں درد نہ بیت؟

منی و استا مستریں جیڑہ ء جند ایش انت کہ کتابانی سبب ء من وتی سیادانی
 لوگ ء زہرگت۔ یک رندے سیاداں گوشت کہ لوگ ء ترا جاگہ انت بلے تئی
 کتاباں جاہ نیست۔ ہمار وچ ء من وتی کتاب زرت ء لوگ ء در اتکان ء گوشت اگاں
 منی کتاباں جاگہ نیست گڑا بزاں کہ من ء ہم جاگہ نیست۔ اے وڑچون بوت کنت
 کہ من لوگ ء بہ بان ء منی چک ڈن ء روچ ء سرا۔۔ ہمار وچ ء چہ پد منی جند ء پدا
 سیادانی لوگ ء پدا ایر نہ گت۔ نوں و ہدے ہے سنگت کتاباں برانت ء پدا نیار انت گڑا
 مردم ایشاں چے بہ گوشتیت؟

نامداریں نگد کار انا طول برویارد ء اے درگت ء نبشتہ کتگ کہ ”من کسے ء
 پہ وانگ ء اگاں کتابے دیاں ہما دمان ء من ء کتاب ء کمی ء سما گور جنت۔ ہر بیگواہیں
 کتاب آدگہ در ستیں کتاباں بدل کنت کہ منی الماری ء ایر انت۔۔ داں و ہدے پدا
 آرگ مہ بیت من چو ہامات ء پت ء وڑا باں کہ آیانی بچ گوں یلہ چریں سنگتاں تہ

شپہء نیمء ڈنء انتء آوتی نچکء راہچار انت۔ کتابء پہ وانگء دیگء جیڑھے نہ
 انت مستریں جیڑھے کتابء پدا آرگء وهد انت۔ چُشیں ساعتاں دوستی چوبارگیں
 بندیکےء بیت۔“

ادشاشیام نبشتہ کنت کہ ”منء کتاب پہ وانگء دیگء شر لگیت۔ بلے من
 نہ زاناں کتابء کیا بہ دیاں؟ پیسرا من آیاں وانگء ہاترا ریڈرز ڈائی جسٹء
 کو نہیں تاکاں دیاں۔ اگاں آء ہمیشیء پہ وهد بیاریتء کتابء مہ دڑیت گڑا من ہما
 مردماں کتاب دیگء بابتء جیڑھاں، اگاں ناں گڑا من آکتا بانی شوہازگء یلہ کنناں
 کہ لوگ بوتگ انت۔“

کتا بانی لوٹوک یا کتاب دوست اے گپء الم جن انت کہ آیاں وتی زندگی
 ء سفر جاہے نہ جاہے ء کتاب الم دڑیتگ۔ من ء سر گوستانی وانگء سک شوق انت۔
 من ء یاد انت کہ من ستیہ پال آندء کتاب ”کتھا چار جنموں کی“ ء نیم ونت، کتاب
 گار بوت۔ پدا من سر جمیں ملک ء تنگ اے کتاب من ء نہ رست۔ من وتی دوستدار ء
 ہم گوشت کہ منی واستا اگاں ترا ٹیکی ء سوگات کنگی انت گڑا ہمے کتاب ء پہ من
 سوگات کن۔ بلے آہچارگ ء ہم تنگ ء چارات بلے آئی ء ہم اے کتاب نہ رست۔
 اناگہ ء یک روچے من دیست کہ کراچی ء سنڈے بازار ء ہمے کتاب ایر انت۔ من
 کہ کتاب دیست منی ایمان اتک۔ من ریڈی والا گوشت کتاب ء نہاد ء بہ گوش، آئی ء
 کتاب ء نہاد ء چہ سے ہمنچو نہاد بست۔ من وس کت نہ ٹہرات۔ انچو گمان بوت کہ مرد
 ء کتاب دیگی نہ انت۔ من کتاب ایر کت۔ سے چار سنگت میج کت کہ کتاب ء دڑی
 گناہ انت یا ثواب؟ آیاں گوشت کتاب ء دڑی گناہ نہ انت۔ پدا من چارات اگاں
 کتاب جاہے یا کہ مرد مے ء ذاتی کتاب جاہے ء کتاب بوتیں دڑی ء گناہ ات۔ بلے
 دکاندار ء کتاب ء دڑ۔۔۔ اے وپدا سر سائی ہم کنگ ء انت۔ کتاب ء نہاد ء چہ سے سر
 گرگ ء انت۔ من کتاب دڑات۔۔۔۔

پر دیپ سبیس چین وتی نبشتانک ”کتابانی دُزی“ ءنبشته کنت کہ

”راجد پترء تاکانی تھا کتاب دُزی کنوکیں درستاں مستریں دُزء نام نبشته انت آئی ء نام اسٹیفن بلم برگ انت۔ آئی ء 327 کتاب جاہانی 22 ہزار ٹاور کتاب دُزی کتنگ کہ آیانی نہاد 40 ملین امریکی ڈالر انت۔ آئی ء ایو کاہائی اسکول ء ونگ بلے آوہدے یونیورسٹی آں سر بوتگ گرا آئی ء وت ء چو پروفیسر وٹا پد رکنگ۔ آئی ء دُزی کنگ ء وڑ ء پیم مدام بدل بوتگ۔ آئی ء انچیں دراجیں کوٹ گورا کتنگ کہ آئی ء کیسگ مزن بوتگ انت۔ کتاب جاہ ء بند بوتگ ء پد آئی ء تھا چیز بوتگ ہم آئی ء دُزی ء وڑ ء پیانی تھا ہوار بوتگ۔ آوتی اے کار ء کتابانی دُزی سر پد نہ بوتگ بلکیں آہے سر بوتگ کہ آدگہ وڑے ء کتاب مچ کنگ ء انت۔ وہدے آئی ء سرا کیس بیت گرا آگوشیت کہ منی ارادہ بوتگ کہ من کتاباں واتر کناں۔ آئی ء اے در ستیں کتاب وتی لوگ ء مچ کتگ انت ء ہے کتابانی واستا 80 الماری جوڑ کتنگ کہ آیانی سرے جہل ء ء سرے لوگ ء چھت ء سر بوتگ۔۔۔۔۔ کیس ء وہدے اسٹیفن ء وکیل ء آئی ء سرادیوانگی ء دز بندی کتنگ بلے آمید گس ء نہ مسینگ۔“

ہے نبشتانک ء دگہ جاہے نبشته انت کہ ”فلپ روتھ ء گدار زوکر مین ان باؤنڈ ء بامرد ء برات یک جنکے ء گوں ہے واستا سور کنت کہ اے جنک ء آئی ء کتابے بُرتگ پداواتر نیاؤرتگ۔ اے سور آئی ء یہ کتاب ء آرگ ء کتنگ۔“

اے زمانگ ء کہ مازندگیں ایشی ء وتی لہنتیں دود ٹاپینگ بوتگ۔ نون بازیں ہند ء دمگاں مردم وتی لوگاں کتاب ہم ایرگت نہ کنت۔۔۔ ایشی ء سبب یکے و جاور انت ء دومی مردمانی گوں کتاباں بے مہری انت۔ آدگہ وہد بوتگ کہ یونانیاں گوشنگ ”اگاں یک لوگے ء کتاب نہ بوت بزا کہ آلوگ چو قبرستان ء وڑ انت“ بلے مروچی بے کتابیں لوگ مچ انت۔

بیگل ء صباد شتیری ء لبزانکی لیکہ

لبزانک ء دنیا یک شاہیگانیں دنیائے۔ اے دنیا ء چنچو لیکھی ء چنچو بے لیکھی بزآنک لیکھی لبزانک ء چہ گستاخیں مردماں سفر کنگ ء انگت ء سفر کنگ ء انت۔ دیمتراباریں دگہ چنچو سفر کنت، دانکہ انسان ہست اے سفر ہم بر جاہ مانیت۔ مر وچی چشمہ من بیگ محمد بیگل ء صباد شتیری ء لبزانکی لیکہ ء سراگپ ء یاں کہ باریں بیگل ء صبا لبزانک ء چہ سر پد بنت۔ بلے پدا دل ء ہل کت کہ اے نبشتانک ء دنیا ء دگہ لہنتیں نبشتہ کارانی گپاں ہم دیمابیاراں کہ لبزانک ء باروا آیانی گپ ء حیاں چی انت پمشکا اے نبشتانک ء بیگل ء صبا ء ہمرائی ء ہوار یک ء دودری لبزانک ء نبشتہ کارانی گپ ہم ہوار کت انت۔

رولاں بارت نبشتہ کاراں دو تہراں بہر کنت۔ یک سر پے ء ہما انت کہ زبان ء ایو کا یک نیمونے سر پد بنت ء یک لیکہ ء مرادے ء پدا کار مزے کن انت۔ اے وڑا آیک پگر ء حیا لے ء فلسفہ ء گیش ء گیواری ء کن انت۔ دومی سر پے ء ہما نبشتہ کار انت کہ آ زبان یا لبزانک ء نیمونے سر پد نہ بنت نہ چر لیشی ء یک پگر ء حیا لے ء فلسفہ ء گیش ء گیوار کن انت، بلکیں اے سر پے ء مردم لبزانک ء وتی ذات ء لوٹ ء متاہ سر پد بنت۔ رولاں بارت پدا اے گپ ء ہم جنت کہ ہما نبشتہ کار لبزانک ء وتی ذات ء نیمونے پدا نبشتہ کن انت آیانی ساچشت ابدمان بنت۔ ہما کہ لبزانک ء لیکھی بنیات ء زور انت ء نبشتہ کن انت ایشانی ساچشت وانوک ء بس یک ادار کی وشئی دینت۔

اور حان پوموک ۽ گپانی وانگ ۽ ڇه پد گمان بوت که آئی ۽ گورالیکہ نیست بلکیں آپیشکانبشہ کنگ لوٹیت کہ آئی ۽ زندگ بونگی انت۔ پاموک ۽ اے گپ کہ من پیشکانبشہ کنناں کہ من ۽ ھے وڑیں کتابانی وانگ وش بیت کہ من و تاش نبشہ کنناں۔ اے گپ اصل ۽ آئی ۽ رولاں بارت ۽ کشتنگیں کشک ۽ دومی سزپ ۽ مردماں گوں ہوار کنت۔ پاموک ابدمانی ۽ واب گندو کیں کارستے ۽ دگہ جاہے ۽ وتی گلگدرے ۽ گوٹیت کہ من پیشکا اے وڑیں کہ نبشہ کنناں کہ من ھے وڑیں کہہاں وانگ لوٹاں ۽ منی دل گوٹیت کہ دنیا ۽ ایدگہ مردم ہم انچیں کہہ بہ وان انت۔

بازیں مردم پیشکانبشہ کنت کہ آنبشہ کنگ ۽ یک راجی ذمہ واری ۽ زانت ۽ سر پد بیت ۽ بازیں مردم ھے واستانبشہ کنت کہ من راجد پتر ۽ تہاوتی بہر ۽ ہوار بہ کنناں۔ بیالے درگت ۽ صباد شتتاری ۽ چاریں کہ آپر چانبشہ کنت۔

”یک شاعر ۽ ادیب نہ ایو کا یک شہری ۽ بلکیں یک فردے ہم ھست۔ یک شہری ۽ باندا ۽ بلکیں اجتماعی زندہ گزرانی حوالہ ۽ ہماکاراں ہم کنت کہ آئی ۽ دل اش نہ میت کہ آئی ۽ سماجی ذمہ داری ۽ بہر انت پیشکا آہا پیم کنگ ۽ لاچار بیت۔ بلے یک فردے ۽ حیثیت ۽ آوتی چند ۽ فکری رویہ ۽ درشانی ہم لوٹیت۔ ھے درشانی اگاں مہ بیت گڑا پرائی ۽ بازیں نفسیاتی جنجال سر ۽ چست کن انت۔۔۔ من محسوس کنناں کہ زندہ جاوڑال توری ہر پیمیں بہ بنت، پہ یک تخلیق کارے ۽ وتی توک ۽ انسان ۽ باہندانی درشان الم بیت۔ آجاوڑاں ہر پیم چاریت ۽ ماریت یا اے بہ گوش کہ مجموعی حساب ۽ پہ انسانی تہذیب ۽ اکجام مشبتیں کار ۽ کردے پیش دارگ لوٹیت۔ ایسی ۽ اظہار درشانی نہ ایو کا پہ آئی ۽ چند نار مل بیگ ۽ الم انت بلکیں انسانی تہذیب ۽ رودم ۽ گیگ ۽ گوم کنگ ۽ ہم الم بیت پیشکا من نبسیاں، پہ اے خاطر کہ یک نیمگے وتی ذات ۽ اظہار ۽ لوٹاں دومی نیمگ ۽ یک انسانے ۽ حیثیت ۽ انسانی تہذیب ۽ دو گام دیما برگ ۽ خاطر اوتی انسانی ذمہ داری ۽ پیلہ کنناں۔“

صبا دشتیاری ء دو گپ جنگ یکے ایش کہ آپیشکا نبشته کنت کہ وتی ذات ء درانگازی ء کنگ لوٹیت ء دو می ایش کہ ایک انسانے ء بستار ء انسانی دودمان ء دو گام دیما برگ ء واگ داری ء پداوتی ذمہ واری ء سرجم کنت۔ چوناہا صبا دشتیاری گوں لکھی لبزانک ء مردمانی سرپ ء ہم گزنجیں نبشته کارے۔ صبا ء شاعری بہ بیت یا آئی ء آزمائک، صبا دشتیاری ہر جاہ ء یک کلوہے دیگ لوٹیت۔ آئی ء آزمائکانی کتاب ’آس ء آسیب ء اے آزمائکاں بہ گند ’وشوامتر ء منیکا‘ اے آزمائک ء راجی ناتپاکی ء عکس گندگ کیت ء دو می آزمائک ’تو مئے کئے بئے‘ ء بچار کہ اوداوتی مقصدی زند ء راہ ء تچک کنت کہ عاشقی منی منزل نہ انت بلکیں پہ راج ء کار کنگ منی منزل انت۔ چین ء نبشته کار گاؤ شنگ جین کہ آئی ء سن دو ہزار ء لبزانک ء نوبل داد دیگ بوتگ ات۔ آئی ء جاہے گوشنگ کہ

”ادیب انچائیں مرد مے بیت۔ بوت کنت کہ گیشتر حساس بہ بیت بلے ہما کہ حساس بنت آسک باز نور بنت۔ ادیب مردمانی رباکار نہ بیت ء گپ نہ جنت نیکہ نیکی ء زبان ء گوشانک دنت۔ آئی ء توار نور بیت بلے یک مرد مے ء ہمے توار گیشتر راستی ء گوں بندوک بیت۔ من اے و ہد ء ادا اے گوشنگ لوٹاں کہ لبزانک بس یک مرد مے ء توار بوت کنت ء مدام ہمے وڑ بوتگ ء پیدا ک انت۔“

نوں بیات چاریں کہ بیگل محمد بیگل لبزانک ء چی ءے سر پد بیت۔ بیگل ء اے چاریں دائکاں کہ من ادا رندگ ء یاں، اے گپ بیگل ء وتی کتاب برزخ ء نوشتہ کتگ انت کہ اودا آئی ء وت ء وت جُست کتگ ء پداوتی جستانی پسہ داتگ۔

جست :- واجہ تئی حیاں ء انسانی زند ء لبزانک ء ارزشت چی انت؟

پسہ :- بچار دنیا ء تہا ہمکہ زانش ء ازم، بزائکہ علوم ء فنون انت، کہ آئی تہا فلسفہ، منطق، سائنس (ہر دو نظری و اطلاقی)، ریاضی، فلکیات، مذہب، بشریات،

عمرانیات، معاشیات، سیاسیات، فنون لطیفہ ء دگہ دگہ ہور انت۔ اے مچانی رشتہ ء سیادی گوں بنی آدم ء انت ء آئی چاگرد ء انت۔ لبزانک چو کہ فنون لطیفہ ء یک بہرے، پیمیشکا اے ہم انسانی زند ء چاگرد ء تہا ارزشت داریت۔

جست :- واجہ برز ء نام گپنتیں ہمکہ علوم ء فنون انت آیانی مراد ء مقصد

وزانگ بیت، بلے من زانگ لوٹاں کہ آخر لبزانک ء مول ء مراد چچی انت؟

پسہ :- ہر کس اے گواچن ء سرپد انت کہ بنی آدم ء وتی تارتخیاوتی ردومی

وجود ء دراجیں سات ء سفر ء نیام ء سئے انچیں املیں نیامت (نعت) دست کپتنگ

کہ آیکیں وہد ء (بز انکہ ہر سینیں) دگہ یک ہم مخلوق ء نصیب ء نہ کپتنگ انت۔

اے سئے نیامت عقل، زبان ء قلم انت۔ آدم ذات ہما بختاور انت کہ ہے ہر

سینیں نیامتانی حدابند انت، آوتی فکر ء خیال ء پیسے ناپیسے درشان کنت۔ اگاں

آجمالیاتی حس ء موزوں تب ء مالک انت، گڑا آشاعری، ادب، ساز، زمیل، سنگ

تراشی، عکس کاری یا فنون لطیفہ ء کجام ہم یک تہرے ء وتی فطری ء فکری جو ہر ء کمال

ء پیش داریت۔

جست :- بلے واجہ منی جست ایش انت کہ لبزانک پہ انسان ء پرچی ء

ہژدری انت؟

پسہ :- عام نویسنده ء شاعر ء ادیب ء کاریکے بزاں تہذیت ء ذات، زانت

ء تالانی ء یک حدے ء چاگرد ء گہبودی۔ بلے ہر دوانی وڑ ء پیم دگر انت۔ عام

نویسنده ء وہدے کہ وان ء گڑا ہنچو مارے گوشے زاناں ^{پنپستگیں} ڈنے ء

اوشاتگ ء، بلے وہدے تو شاعر ء ادیبے ء وان ء گڑا ہنچو مارے گوشے

زاناں باغ ء بستانے ء و شبوئیں پلانی چاگرد ء نشتگ ء۔

جست :- گڑاما ہے سرپد بہ بییں کہ لبزانک جمالیات ء نام انت؟

پسہ:- انال، چو ہم نہ انت۔ بلے چہ ادیب ء شاعری ء اگاں جمالیات ء بہ کش ءے، گڑا آرپوٹنگ، عام قصہ، بے تامل جبر، فلسفہ ء دگہ ہرچی بیت کنت، بلے ما آئی ء ادب گوشت نہ کنیں۔ منی نژء جمالیات آہنگ، توازن (ہم آہنگی) ء ردء بندء نام انت۔ اگاں پہ حق چارگ بہ بیت گڑا فنون لطیفہ ء درائیں تہر جمالیات ء دگہ رنگ ء مظہر انت۔ ادب ء شاعری بہ بیت (یا کہ ازم ء آدگہ تہر) اگاں جمالیات ء چہ ایشال در بہ کن ءے گڑا دنیا چہ اے ازم ء نیامتاں ز بہر بیت۔

تئی نول اے جست کہ بنی آدم ء چاگرد ء لبزانک ء ارزشت چئی انت، منی نژء ایشی ء اولی ارزشت و ایش انت کہ اے بنی آدم ء کرد، آئی ء رویہ گول وتی زہگ، کہول ء چاگرد ء، آئی ء رشتہ گول ایدگہ بنی آدم ء کائنات ء ء ہے گو نگیں ایدگہ کلئیں جیرہ ء جنجال ء گر ء دارانی شونہ ہی ء یک جوانیں رنگے ء کنت، ء دومی ارزشت ایش انت کہ اگاں ترا یک راجے ء آواریں بصیرت، شعوری بالیدگی ء آئی ء جمالیاتی حسن، عقل ء زانشی ردوم ء دیروی چارگی انت گڑا ایدگہ چیزاں ابید آئی ء لبزانک ء شاعری ء بچار۔۔۔ من و تا اے حد ء ہم گوشگ ء چک ء پد نہ باں کہ روحانی سطح ء انسان ء زیبا تریں ’اچیمینٹ‘ یا شہہ کرد شاعری ء موسیقی انت۔۔۔ اگاں بے بلا موسیک ء شاعری مہ بوتیں تہ انسان باریں پہ کجام دردناکیں آسراشتگ ء سر پینگ ات۔

جست:- واجہ تئی خیال ء لبزانک ء تہالیکہ چنکدر ہژد ری انت؟

پسہ:- منی خیال ء آرت ء تہاواد ء کچ ء، چیا کہ چہ ایشی ء گیش اے لبزانک ء سور ء کلر کنت۔ بندر ء من لبزانک ء لیکہ ء خلاف نیاں بلے منی خیال ء لبزانک لبزانک انت۔ اے لیکہ ء محتاج نہ انت۔ اے ہر پیمیں جاوراں وتی کشک ء وت گیشینان کنت ء دیما جنزیت۔۔۔ منی گوشگ ایش انت کہ لیکہ لبزانک ء بندی بہ بیت بلے لبزانک لیکہ ء بندگ مہ بیت۔“

اے گپانی وانگ ء پد زانگ بیت کہ بیگ محمد۔ سیگل لبزانک ء انسانی زند ء
یک ہژدری چیزے سر پد بیت۔ آگوشیت کہ انسان ء دیمروی ء ہمنچو کہ سفر
بُریتگ، ایشی ء گیشتریں بہر لبزانک ء منت انت۔ آ لبزانک ء لیکہ ء بند یگ کنگ
ء حق ء نہ انت پر چا کہ آگوشیت لیکہ ء گیشی لبزانک ء سور ء کلر کنت۔ اے گپانی
دیما آرگ ء مول ء مراد ایش ات کہ مئے گورامزن ء ٹوہیں نبشتہ کار لبزانک ء
گوں چنچو سنگین انت ء آ لبزانک ء وتی زند ء تہا چونیں بستارے دینت۔ دومی
مول ء مراد ایش انت کہ نوکیں پد رتیج وتی نبشتہ کاراں بہ زانت کہ آئی ء نبشتہ
کاراں لبزانک کجام رنگ ء زرتگ۔

حوان رلفو

دنیاۛ لبزانڪ ۽ وهدے كه مردم چٽاں شانڪ دنت ته بازيں نام گندگ
 كيت۔ ٻے ناماں يك مزنيں لڙے لاٽيني امريڪاۛ لبزانتي انت۔ يورپياني آيگ ۽
 چه پيسر لاٽيني امريڪاۛ لهتيس مزنيں دودمان بوتگ، چشڪه انڪا، ماياءُ ايزاتيڪ۔
 لاٽيني امريڪاۛ سراگيشترين دمگاں اسپين ۽ پرتگالياني قبضه بوتگ ۽ لهتيس دمگ
 فرانس ۽ نيدرلينڊ ۽ هم وتي قبضه ۽ کتگ، بلے لاٽيني امريڪاۛ دوزبان ۽ جبرکنگ
 بيت۔ اے دويں زبان اسپيني ۽ پرتگالي انت۔

اے شانزد همي کرن ۽ گڏ سر ۽ هبد همي کرن ۽ بندات انت كه ادا فرانس،
 نيدرلينڊ، اسپين ۽ پرتگالي كاينت ۽ وتي كالونياں جوڙکن انت۔ ادا پدا عيسائيت ۽ تبليغ
 بيت۔ هبد همي کرن ۽ ادا بازيں بدلي ۽ سدلي ۽ کيت۔ اے بدلي ۽ سدلي سامراجي
 ملاڪاني زور آور تگليں بنت۔ ظاهر انت كه سامراجي ملاڪاني كارلٽ ۽ پل انت۔ لاٽيني
 امريڪاۛ هم سامراجي ملاڪاں دل ۽ وڙا لٽ ۽ پل کتگ ۽ اود ۽ مال ۽ مڏي مان رپتنگ
 انت۔ نوزد همي کرن كه بندات بوت گڙا لاٽيني امريڪاۛ بازيں ملاڪاں وت ۽ چه
 سامراجي ملاڪاني زيردستي ۽ آجوگت۔ نوزد همي کرن ۽ كه لاٽيني امريڪاۛ بازيں ملاڪاں
 آجوئي ۽ جنگ بندات ات گڙا اے زمانگ ۽ سامراجي ملاڪاں لبزانڪ ۽ سرا بندش
 جت بلے لبزانڪ چوگوات ۽ وڙاسفر کنت۔ کئے انت كه گوات ۽ زنداني به کنت؟
 کئے انت كه گوات ۽ به داريت؟ پميشڪا لاٽيني امريڪاۛ لبزانڪ سفر کنت، ديما
 جنزيت، ادا جارج لوئيس بورخيں انت كه آئي ۽ كسهاني سراسر ريليزم ۽ نودسا هيل

انت۔ راستی ء دنیا انت کہ وابانی تہا پدر بیت۔ پد امار کیز، کارلوس فونتیس ء ماریو برگس یوساء ہوار بازیں نامے گندگ بیت۔ ہے زمانگ ء مادگہ نامے ہم گندیں، آحوان رلفوانت۔

حوان رلفو 16 مئی 1918ء ماں میکسیکو ء گرم ء ڈکال آماچیں دگ جالیسکو ء ودی بوتہ۔ رلفو ہفت سال ء بیت کہ آئی ء کماش جنگے ء کُشگ بیت۔ (ہے وہد ء رلفو ء دو برات ہم جنگ بیت) رلفو کہ سینزدہ سال ء عمر ء کیت گڑامات ہم ہارٹ اٹیک ء سبب ء بیران بیت۔ ہما چہ رلفو ء زندگی ء گڑانیں ساعت بندات بنت۔ چورہی زند درپہ دری انت، بیگوا ہی انت۔ لاچاری انت، بے وسی انت۔ دراہیں درانی بندی ء نام انت۔ یک نیمگے ملک ء نگلیگیں جاو رہہ بیت ء دومی نیمگ ء چورہی زند! پدا عمر بہ بیت سینزدہ سال۔۔۔ گڑا آگوندو ء سراچے گوزیت؟ بگندے لبزانی تہا اے وڑیں جاورانی بیان کنگ ارزان بہ بیت بلے آمارشت کہ ہما گوندو ء بنت آیاں لبزناں چہ گیش ارس بیان کت کن انت۔ بلے زندگی، زندگی انت ناں۔ وہد دیمما جنزیت ء زند سفر کنت۔

پت ء مات ء بیرانی ء پد حوان رلفو یک یتیم خانہ ء برگ بیت۔ اودا رلفو وانیت۔ پدا آکوٹیر و بیت ء میکسیکو ء کیت۔ ادایونیورسٹی ء قانون ء وانگ ء بندات کنت بلے آئی ء مالی جاو آئی ء وانگ ء نئیل انت۔ آوانگ ء یلہ دنت ء پہ وت کار ء روزگار کنت۔

حوان رلفو ء چہ کسانا ء نبشتہ کنگ ء حب ء واہگ بوتگ۔ پیشکا آ کہ میکسیکو ء کیت گڑاگوں لبزانی کُنزناں نزیکنی کنت۔ رلفو ء وتی اولی گدار (ناول) 1940ء ء نبشتہ کنگ بلے پدا آگدار ء چھاپ ء شنگ نہ کنگ ء ہما وہد ء مان داشتگ ء۔ 35 سال ء عمر ء آئی ء آزمانکانی کتاب چھاپ ء شنگ بیت۔ ایشی ء پد رلفو وتی

نامداریں گدار ”پیڈرو پرامو“ ءنبشتہ کنگ ءبندات کنت۔ گوش انت کہ اے گدار
 رلفوہر روج نبشتہ کنگ ءپدا ورتگ۔ باریں چنت رند ء اے گدار ء رلفوہر ءچیر کنت
 پیشکا جاہے گوشیت ”گدار نبشتہ کنگ ء ورتگ ء نام انت“۔

رلفوہر اے گدار 1955 ء چھاپ ء شنگ بیت۔ گوش انت کہ اے گدار ء
 لاطینی امریکا ء گدارانی چاگرد بدل کتگ۔ اے ہمے گدار انت کہ وہدے گارسیا
 مارکیزیٹی ء وانیت گڑا اے گدار ء سراہنچو شیدا بیت کہ یک وہدے کیت اے
 سر جمیں گدار مارکیز ء پہ دل یات بیت۔

پیڈرو پرامو یک ورنائے ء سفر ء کسہ انت کہ آئی ء مات وتی مرگ ء وہد
 ء آئی ء گوشیت تو برو کومال ء اودا تئی پت نشنگ، گوں آئی ء دوچار بہ کپ ء وتی
 حقاں پچ گر۔ آوہدے وتی منزل ء کہ سر بیت گڑا آئی ء معلوم بیت منی پت
 بیران بوتگ۔

”من کومال ء سر بوتوں پرچا کہ من ء گوشنگ بوتگ کہ منی پت، پیڈرو پرامو نامیں
 مردے، ہدانتنگ۔ اے گپ ء گوشوک منی مات ات ء من گوں آئی ء زبان
 کتگ ات کہ آئی ء مرگ ء پد من رواں گوں وتی پت ء دوچار کپاں“۔
 گوں ہمے گپاں اے گدار بندات بیت۔ گدار دیمتر ء ہنچیں وڑے ء سفر
 کنت کہ وانوک ء حیالاں آواب گندگ ء انت۔ وانوک کہ وہدے اے گدار ء تہا
 ایر کپیت گڑا وانوک ہم کومال ء سر بیت۔

”اے شہر انگریزی شہر انت۔ بتلے ہست کہ وہدے ادے مردم مرانت ء دوزح ء
 رونت گڑا کمبل ء زورگ ء پدا ورتکن انت ء کاینت“۔
 گدار ء اے رد ء وانگ ء چہ زانگ بیت کہ کومالا سکیں لہڑ ء تپتگیں
 جاہے کہ اودے مردم مرانت ء دوزح ء کہ روانت آیان ء دوزح ء سردی کنت،
 کمبل ء رندا پدا کاینت۔

پیڈرو پرامو، جاہے ہنچیں ہنچیں ندرگ کیت کہ من ۽ گمان بیت اے
 گدار منی چاگرد ۽ عکس ۽ من ۽ پیش دارگ ۽ انت۔ پیشکا من ۽ اے گدار باز رند ۽
 وتی وانگ ۽ لاچار کنت۔

اے گدار ۽ پدر لفو ۽ دگہ ہچ گدار نبشتہ نہ کنگ۔ حوان رلفو ۽ جار جنگ
 کہ آئی ۽ دگہ گدار ۽ پیدا ک انت بلے آئی ۽ مرگ ۽ پدر دگہ ہچ وڑیں گدار دیمما
 نیاتلگ۔

رلفو جاہے گوشیت ”منی زندگی بے ترک ۽ تواریانی تہا انت ۽ منی
 نبشتلگیں چیز ہم بے ترک ۽ تواریانت“۔

دنیاء اسٹیج مڈام بدل بُوہان انت کارست وتی از مکاری ۽ پیش داران انت ۽
 پد ایک پہ یک ۽ درست ایر کپان انت۔ ہما کہ مزین کارست بنت اسٹیج ۽ سرا آیانی
 عکس پیش کپ انت۔ ہما کہ نہ زاناں ما پر چا اسٹیج ۽ سرا اتلگیں ۽ مئے کارچی انت؟
 آیران بنت۔

7 جنوری 1986ء حوان رلفو چہ اسٹیج ۽ ایر کپیت ۽ دیم پہ وتی ابدی دنیا
 ۽ روت بلے ہے اسٹیج ۽ سرا حوان رلفو ۽ عکس انگت ہست کہ بے تواری ۽ کسہ
 کنگ ۽ انت۔

رائز ماریہ رکے

سر جنناں پاد جنناں البرٹ کامیوہ درء دپ ء کہ سر باں گڑا ہے توار گوشاں
 کپیت۔ انسان مدام یک بے معنائیں وابے ء تہا زندگ انت۔ بلے برے برے
 گمان بیت کہ ہلتیں ہست کہ دودلگ بزائکہ کنفیوزانت۔ آنہ زان انت کہ ماچے بہ
 کناں۔ ہے کنفیوژن گڈ سرا آیاں دلپروشی ء جہلگیں زرء تیلانک دنت۔ باز مسافر بے
 تواری ء دروازگ ء پتریت ء بے توار بیت۔ بازیں ہست کہ آکوکار کن انت۔
 سر جمیں دنیا ء سرء زور انت۔ اے زندگی ء نہ انت کہ ماگوازیگ ء ایں۔ ہمدانطشے
 ء وڑیں مردے دیما درکیت کہ بیات زندگیں انساناں شوہاز کنیں۔ اے سفر
 اوشت ء آماج نہ بیت۔ تہنائی ء سفر مردم ء سنگین۔۔۔۔۔ پدا کجا بارت ء سر کنت؟
 کافکاء گدارنی کارست کجام وڑاگپ کن انت؟ چونیں جاوراں تہا زندگ انت؟
 دستوئیفسکی ء کارست چہ زندگی ء چے چیز ء لوٹ ء کن انت؟ دیما پدا بے تواری
 انت، جیڑگ انت ء سنگینی انت۔ فکر کنگ انت ء تہنائی انت۔

ہتیں ہست کہ آلوٹ انت کلیں دنیا ء مردم مے لیکھانی پشت ء وتی زند ء
 بہ گوازیں انت بلے چشم بوت نہ کنت پر چا کہ ہر مردم ء وت ء یک تے ہست
 آہے تب ء سند ء بندیں موسماں زند ء گوازیگ ء انت۔ کیا کجا روگی انت؟ کئے ء
 چے کنگی انت؟ کیا کجا چوں مرگی انت؟ کس زانت نہ کنت۔ ہتیں ہست کہ آوتی
 وابانی ہمراہی ء زندگ بوٹگ لوٹ انت۔ ہتیں ہست کہ آوتی ہستی ء آجو کنگ
 لوٹ انت، پیشکا آدرنگازی کن انت پر چا کہ گپ جنگ ء وتی **تہانگ** ء مارشانی

دُرنگازگِ غلامی ء نہ مَنگِ اِنْت۔ انسان ہماوہد ء آجو بیت کہ گپ بہ جنت، وتی
دراَنگازی ء بہ کنت۔ وتی تہانگ ء مارشال ڈن ء بیاریت۔

زندگی ء بے معنائیں سفر ء ہزاراں مسافراںت ء ہزاراں مسافراں اے
سفر سرجم کُتہ ء وتی دائمی جاہ ء رهاگ بو تگ اِنْت۔ چہ ہے مسافراں یکے ء نام
’رانرما ریہ رلکے‘ اِنْت کہ آ 1875 ء ماں آسٹرو، ہنگیرین سلطنت ء شہر پراگ ء
ودی بوتہ۔ رلکے ء دراَنگازی ء زبان جرمن اِنْت ء رلکے ء دنیا شاعر ء گدار نیسے ء
بستار ء زانْت بلے آئی ء نبشتہ کُتگیں نمدی ہم سرجمیں دنیا ء نامدار بو تگ اِنْت کہ
آوتی ہے نمدیاں ورنائیں نبشتہ کارے ء شاعری ء نبشتہ کنگ ء بابت ء سر ء سوچ
کنت۔ رلکے نبشتہ کنت کہ

”کس ترا سر ء سوچ کت نہ کنت۔ کس تئی کمک ء کت نہ کنت۔ بس یک راہے
ہست۔ وتی اندر ء ایر کپ ء بچار۔ اے زانگ ء جہد ء بکن کہ آکجام چیز اِنْت ترا
نبشتہ کنگ ء نیمگ ء تیلانک دنت۔ اے ہم زانگ ء جہد بکن کہ باریں آچیز تئی
دل ء جہلانکی ء داں کجام حد ء وتی رو تگ ایر بکینتگ اِنْت۔ گوں ایمانداری ء تووتا
ہے جست ء بکن کہ اگاں ترا نبشتہ کنگ ء مکن کنگ بوتیں گڑا تو مرتگ ات ءے؟
درساں چہ مستریں گپ ایش اِنْت کہ شپ ء تہارونکی ء تووتا ہے جست ء بکن کہ
ترا لازم نبشتہ کنگی اِنْت؟ اگاں پسہ بوت گڑا اے جست ء راستیں پسہ ایش اِنْت کہ ترا
نبشتہ کنگی اِنْت۔ پدا گڑا ہے رنگ ء زندگی ء بدل بکن۔ اگاں تئی زندگی ء کسان ء
بے ردیں ساعتاں ہے عکس ء دروشم ترا پیش داشت ء آئی ء گواہی ایش دات گڑا
ابر م ء نیمگ ء دیما بدئے۔ کجام ہم زمانگ ء مرد مے ء پیما اے گوشگ ء جہد بکن کہ
چے دیستگ، چے لوٹینگ، چے، چہ دست ء شنگ۔ رلکے ء تب چہ بندات ء
شاعری تے بوتہ ء آئی ء فوجی اکیڈمی ء ترندیں راہ ء راہ بند نہ مینتگ اِنْت۔ رلکے ء
وتی تب ء حساب ء ہنچیں زندے گچین کُتہ کہ ما آئی ء سرانویں (خانہ بدوشیں)

زندے ء نام دات کنیں۔ رکے ء ہے دروشمیں زندگی ء تہا یورپ ء بازیں ملکائی تڑے
 تاب ہم کتہ۔ رکے ء شاعری بہ بیت یا آئی ء گدار بہ بنت رکے زندگی ء وتی چٹاں
 گوں چاریت ء جتائیں معنائے ء شوہاز ء انت۔ آ انسان ء زندے تہا مزینیں ساچستی
 تباں ارزشت دنت۔ آ شاعری ء واستا شاعر ء اندری تاہیر ء شریں وڑے ء
 چاریت۔ رکے ء شعراں کہ مردم وانیت تہ گمان بیت کہ وتی کش ء گور ء چاگرد ء
 چہ بے پرواہ انت۔ گوشے زاناں آئی ء یک چیزے گارکتہ بلے وت ہم نہ زانت کہ
 من چے گارکتہ۔ بس چیزے گارانت ء اے ہمائی ء شوہاز ء انت۔ رکے ء شاعری ء
 تہا زندگی ء کائنات ء جیرہانی سرا جوڑ بوتگیں تامرے ء عکس گندگ کیت۔ آئی ء
 شاعری ء تہا جاہے جاہے ہنچیں آہے، شورے، کوکارے گوشاں کپیت گوشے
 اے آہ چہ بے وسیں انسانے ء دپ ء پھ دردنائی در آہگ ء انت۔ آ بے وس انت ء
 آئی ء سراتشد دبو نگ ء انت۔“

رکے چو تچو کیں آپ ء وڑ انت پیشکا جاہے جاہے وتی رشت ء بدل
 کنت۔ پیشکا اولی میاں استمانی جنگ ء بندات ء آتہانگ ء ژا نسیلینگ ء آئی ء دل ء
 وڑا نبشتہ کتہ۔ بلے و ہدے آفوجی ءے بیت ء جنگ ء نزیگ ء گندیت گڑا آئی ء تب
 بدل بیت۔ رکے ء نبشتہ کتگیں نمدی آئی ء ذہنی سفر ء بابت ء شریں وڑے ء
 سرپدی دینت۔

آ جاہے گوشیت کہ ”انسان بے دلی ء سک باز تاوان داتہ“

رکے ء نامداریں گدار The Notebooks of Malte Laurids

Brigge

یک ہنچیں ورنائے ء کسہ انت کہ آپیرس ء کیت گڑا زندگی ء رنگ ء
 دڑوشماں تہنائی ء آدینک ء دیماوشنتیت ء چاریت۔ پداوتی رودپتر ء نبشتہ کنت۔

اے درویشیں شاعرؔ نبشتہ کار کہ چہ وتی چاگردؔ پر اموش بیت بلے یک
چیزے ہست کہ انسان ہر وڑاچہ آئیؔ پر اموش بہ بیت بلے آکیت۔ آاے نہ
چاریت کہ تو کجام جاورانی تہا زندگ ؔ یا زندؔ گوازینگ ؔ ؔ۔ وش ؔ،
پریشان ؔ۔ آکہ کیت گڑا جست ؔ پرس نہ کنت۔ آمرگ انت کہ سرانویں
رلکے ؔ 29 دسمبر 1926 ؔ گوں وت بارت۔ بلے آئیؔ لپے، آئیؔ گدارؔ نمندی
مروچی ہم مئے زندگی ؔ بہر انت۔ آرٹ ؔ مرگ پر نیست۔ اگاں آرٹ آرٹے
بہ بیت۔۔۔

ایڈورڈ سعید

ایڈورڈ سعید 1 نومبر 1935ء ماں پر و شلم فلسطین ء ابراہیم ء لوگ ء ودی بوتہ۔ بنداتی وانگ ء زانگ سینٹ جار جز اسکول پر و شلم ء در برتہ۔ ایڈورڈ سعید ء گوشنگ انت کہ آئی ء مات ء ویلز ء بادشاہ ایڈورڈ ہشتم دوست بوتہ پیشکا آئی ء نام ء ایڈورڈ ایر کتہ۔ ایڈورڈ سعید و ہدیکہ امریکا ء روت گڑا ہاروڈ یونیورسٹی ء نودر بر بیت۔ ہمدازانت ء زانشت ء پچی ء آئی ء لبزانگی سفر ہم بندات بیت۔ انگریزی لبزانگ ء ماسٹر ء ڈاکٹری ء ڈگری ء گرگ ء پد آہموداوانینگ ء ہم بندات کنت۔

ایڈورڈ سعید ء اولی کتاب جوزف کونرڈ ء سرگوست ء سرانگدی کتابے ء 1966ء چھاپ ء شنگ بوتہ۔ ایڈورڈ سعید ء وتی کتاب ء لیکچر اا روکپتی مردمانی ہما لیکہ ء گپ وت گڑ ء پوچک لیکیتنگ انت کہ آہاں عرب ء نیامی رودراتک ء بابت ء کتگ انت۔ ایڈورڈ سعید ء یوایس دری پالیسی ء سراہم نگد کتگ۔

ایڈورڈ سعید ء نامدار ترس کتاب ’اور سنٹیلزم‘ انت۔ اے کتاب ء ایڈورڈ سعید ء ہمے پیش داشتہ کہ ”استعماری قوت“ چے پیم علم ء لبزانگ ء پتوت کارمزکن انت۔

ایڈورڈ سعید نبشتہ کنت کہ ”روکپتی سامراج ہر جاہ ء شتہ آد مگ ء مردماں اے سامراج نہ مٹیتنگ ء ہمے واستا سیمی دنیا ء آزاتی ء جنز چست بوتگ انت۔ کسان کسانیں ملکانی تہا ہم سامراج ء وتی پاد ایر کتگ انت ء دودمانانی اے جنگ ء سیاسی ء لیکھی جنز اا ہم گام چست کتگ انت ء سامراج ء دیما اوشاتنگ انت۔ سیمی دنیا ء

اے ملکاں دودمان ء جنگ پیشکا چست بوتہ کہ اود ء مردماں وتی دودمانانی بابت ء کتاب و ننگ انت ء رسا نک در ء آثر مند کتگ انت ء آپیشکا وتی دودمان ء واستا جنگ ء ساڑی بوتگ انت۔ راستی ایش انت کہ دودمان ء منوگر ہر وہد وتی گیدی لبزانک ء وانیت ء نون وتی دودمان ء شیدائی بیت۔ بلے مشکل ایش انت کہ مردم دودمان ء یک مز نیں ارزشتے دینت ء چہ ہموچی زند ء دورے دار انت۔“

ایڈورڈ سعید ء مشکل فوکو ء دگہ بازیں نبشتہ کار ء لبزانسانی چیز و ننگ انت ء نون وتی گپ دیما آور تگ انت۔ پیشکا ایڈورڈ سعید ء کتابانی وانگ ء چہ پیش وانوک ء نو آبادیانی زمانگ ء نبشتہ بوتگیں لبزانک جوانیں وڑے ء وانگی انت۔ چریشاں جین آسٹین، ڈبلیو بی پیش بیٹس، رڈیارسپلنگ، جوزف کونرڈ، فرانز فینن، البرٹ کامیو، جارج آرویل، ڈکنس ء دگہ بازیں نام ہوار انت۔

اور ٹیلزم ء پد آئی ء دومی کتاب ’دودمان ء سامراج‘ انت۔ اے کتاب ہم علم ء لبزانک ء سراسامراج ء یلہ داتگیں سان ء عکس ء شریں وڑے ء پیش داریت کہ چد ء پیش دگہ ہج لبزانت ء نگد کار ء اے کار نہ کتہ۔

ایڈورڈ سعید ء نبشتہ کتگیں در ستیں کتاب وانگ کرزانت چشکہ آئی ء جند ء سرگوست انت۔ آئی ء ابید ایڈورڈ سعید ء ہتیں کتابانی نام ایش انت۔

Orientalism-1

Culture and imperialism-2

Covering Islam-3

The politics of dispossession-4

Out of place-5

Reflection on exile-6

ایڈورڈ سعیدؒ رداگدار (ناول) ہم علمؒ فنؒ بستارؒ مزینیں ارزشتے
 داریت۔ ماریوبرگاس لیوساگو شیت کہ ”گداراں ہمازند پیش دارگ بیت کہ یک
 زمانگے ء مردماں واب ء دیستہ یا کہ یک زمانگے ء مردمانی لوٹ بوتہ کہ ماہنچیں
 زندے بہ گوازینیں بلے گوازینت ئے نہ کتہ۔“ اے حساب ء اگاں چارگ بہ
 بیت گڑاگدارانی تہا انسان ء چاگرد ء راستیں دروشم پیش دارگ بیت۔ چوناہا
 لبزانک یک ساچشتی جنزے ء اے ساچشتکار یک چاگردے ء بہرانت۔
 آوہدے نبشتہ کنت گڑاوتی چاگرد ء تہا نندیت ء نبشتہ کنت۔ بالزاک،
 دستوئیفسکی، فرانز کافکا، کامیو، مارکیز، یشار کمال، اور حان پاموک، گورکی،
 ٹالسٹوئے، اچیبی ء دگہ بازیں گدار نہیں ہست انت کہ آیاں آزمان ء سرانہ
 شتگ ء وتی گدار نبشتہ نہ کنگ انت۔ لبزانک کہ وتی چاگرد ء تہہ ء سُر ء پراں چہ
 آژنامہ بیت گڑا آچوں لبزانک نبشتہ کنت؟ پیشکا ایڈورڈ سعید گدار ء ارزشت
 دنت، پرچا کہ گدار یک عہدے ء عکس ء پیش داریت۔
 ایڈورڈ سعید کہ آئی ء لبزانک ء دنیا ء نگد کاری ء نوکیں راہ ء دربتنگ
 انت۔ 25 دسمبر 2003ء بیران بیت۔

نزار قبانی

نزار قبانی عرب دنیاۓ شاعر انت۔ آ21 مارچ 1923ء ماں دمشق ء و دی بوتہ۔ شام ء یونیورسٹی ء قانون ء وانگ ء پد آگوں سفارت کاری ء ہم گزرنج بوتگ۔ نزار قبانی ء وتی ملک ء **جہگیری** کتہ ء پورپ ء ایشیاء بازیں ملاکاں پہ سفارت کاری ء وتی روج گوازیٹنگ انت۔ پیشکا آئی ء بازیں روکپتی ء رودراتکی ملاکانی دود ء دودماناں گوں وت ء نزیٹک کتہ، بلے وتی اسل دود ء دومان ء پراموش نہ بوتہ۔ نزار قبانی ء اولی شعرانی دپتر 'قالت لی المسراء' (گندیم گونگ ء گوں من گوشت) 1943ء شنگ بوتہ۔

نزار قبانی یک رنگے ء شاعر نہ انت بلکیں آئی ء شاعری ء جتاجتائیں رنگ انت۔ آئی ء وتی شاعری ء تہانہ ایوکا جنین ء مردانی سیالی بیان کتہ بلکیں عرب ء چاگرد ء جاورانی ہم جوانیں وڑے ء عکس پیش داشتگ۔
وتی شاعری ء باروانزار قبانی نبشتہ کنت کہ

”من یک انجیں شہرے ء مردماں کہ اود ء جہ منندیں مردمانی زند ء ہر وشی ء لذت پیچ گرگ بوتہ۔ آدگہ حقانی بچی ء منی پاسپورٹ ہم پلگ بوتہ۔ پاسپورٹ ء پلگ ء من ء ہیچ درد نہ انت۔ شاعری چہ گوات ء وڑا انت بے پاسپورٹ ء سرکاری ویزہ ء تر ء تاب کنت۔ من ء اے گپ ء درد انت کہ اے دنیا ء یک ہنچیں ملکہ ہم ہست کہ اودا مہر ء دوستی ء شاعری منشیات ء لڑ ء ہوار کنگ بیت ء مہر ء دوستی ء شاعر ء یک کسانیں مردے لیک انت۔ من ء مدام ہے جُست کنگ بیت کہ تو وتی شاعری ء بن زہ گوں جنیناں پر چابستہ؟ تو زاناں وتی وطن ء شمشتہ؟

اے وڑیں جُست اے گپ ء پد رکنت کہ ایشی ء جست کنوک نہ جنین ء باروا چیز
 ے زان انت ناں کہ وطن ء باروا زان انت۔ اے مردم ہے سرپد بنت کہ جنین
 وطن ء داستا تاوان انت۔ پیشکا ایشانی حیالاں جنینانی باروانبشتہ کنگ، آئی ء دنیا ء
 روگ ء آئی ء درد ء زبان بکشاہگ، آئی ء اندری مارشٹاں زبان دیگ ء دیما آرگ،
 اے درست وطن ء داستا تاوان انت۔ اے وڑا ما کودکیں وطن ء چنچو کسان کنیں
 ہنچیں کہ گندیم ء دان انت۔۔۔

اے پگر ء وطن مئے دیما چو شطرنج ء خانہانی وڑا بہر ء بانگ کُتہ ء شاعر چو شطرنج ء
 مہرانی وڑا کنگ انت۔ ہر یکے ء داستا یک چالے ہست۔ ^{کیشینگتیں} کردار ء گڈ سرا
 ہلاسی۔۔۔ منی زینک ء وطن ء وتی یک دروشم ء دابے۔ منی حیالاں اے داب ء
 دروشم لکھانی حساب ء چیزانی ہم گر نچ بونگ ء پد دیما اتلگ۔۔۔۔ منی سر جمیں
 شاعری وطنی شاعری انت۔ شاعری ء راجد پتر ء منی واستا دو نام ارزشت دارنت۔
 یکے بارن ء دومی لورکا“

نزار قبانی ء اے گپاں زانگ بیت کہ آشاعری ء یک کسانیں چیزے سرپد
 نہ بیت۔ آئی ء نر ء شاعری نہ واز ء پنت ء نام انت ناں کہ نعرہ جنگ ء نام انت۔
 آشاعری ء چو گوات ء وڑا آزات سرپد بیت۔ آگوشیت شاعر ء اے گوشگ مہ بیت
 کہ تو اے چیزانی باروانبشتہ مہ کن یا اے چیزانی باروانبشتہ بہ کن۔ بلکیں شاعر ء اے
 آزاتی دیگ بہ بیت کہ بے وتی تب ء ہرچی نبشتہ بہ کنت۔ پیشکا آئی ء وتی شاعری یک
 لیک ء شاعری نہ انت۔

الحب والبتروں (مجت ء پٹرول)

تو کدی سرپد بے او منی سردار!

کہ من تئی داشتنگیں قجگانی وڑا قجگے نیاں

ء ناں کہ تئی آروسی سوب مند یانی وڑا سوب مندی ئے آل

ناں کہ من یک لبزے آں تئی سورء ر جسٹرء

کہ ہر سال ء نبشتہ بیت

تو کدی سر پد بے او منی سردار!

اور یگزارء سر مستیں لیڑھ

او پٹرول ء واہند ایر کپ وتی بوسانی پوژگلانی تہا

ء اے تیل ء دولت؟ ایشاں وتی دوستدارانی دیماہہ ر تیج

تو پیرس ء شپ جتیں کلبانی تہا وتی مستی ء کیفانی موسم ء سر پر وشتہ

ء وتی جوش ء ننگ ء ناموس ہمایانی کٹ ء واپینتہ

تو وتی پیغمبر بہا کتہ، حد ابہا کتہ۔۔۔ وتی دوستانی ہاک ہم بہا کتہ!

گوشتے اسرائیل ء نیزگ تئی گوہارانی حوناں گوں رنگین نہ بوتگ انت

گوشتے مئے لوگ ء دمک ء درڈرینگ نہ بوتگ انت

ء مئے ہر چیز نہ سنگ ء پر نہ بوتہ

تو ہنچو اب ءے گوشتے زاناں اے قیامت تئی سرانہ گوستہ

تو کدی سر پد بے، او منی سردار

اور یگزارء اشتر!

تئی تہہ ء ہما مردم کدی چہ واب ء بست کنت؟

اے آزات تہیں شاعر نزار قبانی 30 اپریل 1998 ماں لندن ء بیران

بوتگ ء دیم پہ وتی ابدی دنیا ء ر ہادگ بوتہ۔۔۔ بلکیں اودا آئی ء ہم وطنانی تب دگہ

تہے بہ بیت ء شاعر ء چو شطرنج ء مہرانی وڑا سر پدمہ بنت۔

طاہر بن جلون ۽ گدار "کرپشن" ۽ زوالیں جاگرد

طاہر بن جلون مراکش ۽ شہر فاس ۽ 1944ء پیدابوئنگ۔ 18 سال ۽ عمر ۽
طنجہ ۽ وانگ ۽ پد آئی ۽ رباط ۽ محمد خامس یونیورسٹی ۽ فلسفہ ۽ ڈگری گپنگ ۽ پداوت ہم
فلسفہ ۽ وانینگ۔ آئی ۽ لچہ کاری ہم کنگ۔ 1971ء آئی ۽ پرے ہاترا مراکش یلہ
داتگ کہ فلسفہ عربی ۽ تہاوانینگ بیت ۽ طاہر ۽ واگ بیت کہ من فرانسیسی زبان ۽ بہ
وانیناں۔ پدا طاہر بن جلون ۽ وتی سرماں پیرس ۽ کشینگ ۽ اودا آئی ۽ نفسیات ونگ۔
طاہر بن جلون فرانسیسی زبان ۽ نبشتہ کنت ۽ آفرانسیسی زبان ۽ اولی سزپ ۽ نبشتہ
کارانی تہا ہوار انت ۽ پہ نوبیل داد ۽ ہم ناینگ بوئنگ، بلے نوبیل داد ۽ نہ رستگ۔

طاہر بن جلون ۽ گدار 'کرپشن' 1994ء چھاپ بوئنگ ۽ اے گدار افریقی
ملک مراکش ۽ کہ انت۔ گدار ۽ نام ۽ چہ زانگ بیت کہ کرپشن ۽ باروا انت۔ گدار ۽
بخاہی کارست مراد انت۔ مراد وانندگ ۽ تحکیس مردے۔ مراد ۽ فرانس ۽ ونگ ۽
سرکاری افسرے۔ مراد وتی میتگ ۽ کارگس ۽ پرے ہاترا نامدار انت کہ آیک
ایمانداریں افسرے۔ بلے مراد ۽ کش ۽ گوارا کار کنوکیں چیرا سی بہ بیت یا آئی افسر
۽ ڈائریکٹر، اے دزست کرپٹ انت۔ ڈائریکٹر مراد ۽ تچک ۽ اے گپ ۽ گوشت
نہ کنت کہ تو کرپشن بہ کن ۽ تئی پشت ۽ ماہم سیرلاپ ہیں۔ بلے ڈائریکٹر آئی یک ۽ دو
میٹنگ ۽ ہمے گپ ۽ گوشاں جنت کہ اے چیز ۽ کہ تو کرپشن سرپد بے، ماہیشی ۽ کرپشن
نہ گوشیں بلکیں ماہیشی ۽ جہل ۽ برزی گوشیں۔ اے جاگرد ۽ جہلی برزی پہ زندگ
بوئنگ ۽ الہی انت۔

بلے مراد چہ وتی پلس ۽ کشینگ۔ مراد ۽ پلس ہم یک ایمانداریں مردے
 بوتگ۔ پیشکا مراد ۽ چہ کرپشن ۽ نام ۽ گنت انت۔ مراد ۽ جن حلیمہ انت۔ حلیمہ
 ۽ مراد یونیورسٹی ۽ وانگ ۽ وهد ۽ سنگت بنت۔ مراد حلیمہ ۽ سرا انچوشید ابیت کہ گڈ
 سرا سور کن انت۔

حلیمہ ۽ ماس یک انجیں جنینے کہ آہر روج حلیمہ ۽ باہند دنت کہ مراد ۽ بہ
 گوش، اے نوں زندگی ۽ تو گوازینگ ۽ ۽۔ پلانی ۽ پچار کسانیں نو کری ۽ انت
 بلے چوں سیر انت۔ گاڑی انت، ماڑی انت، ہر سال در ملک ۽ سیل ۽ سواد انت۔
 بلے تئی مرد مراد ۽ گپتنگ ۽ داشتگ کہ من کرپشن نہ کناں۔ اڑے اے ملک ۽ تچک
 بہ بے تراپروش انت۔

حلیمہ ۽ ماس روت۔ انچو مراد کہ چہ کار ۽ کیت گڑا حلیمہ ہم نرنڈگ ۽
 زوریت۔ پلانی ۽ پچار، چونیں شتریں زندے گوازینگ ۽ انت۔ بلے ماوام ۽ گریں۔
 مئے چکاں و شیں وراک ۽ شتریں واپے ہم نصیب ۽ نیست۔

گوں حلیمہ ۽ مراد ۽ مہر بوتگ۔ بلے حلیمہ ۽ ماس ۽ بازیں گوش پُر کنگ ۽
 پپ دیگ ۽ پد مراد ۽ دل چہ حلیمہ ۽ روان انت۔ مراد ۽ دوچک انت۔ جنکے ۽ بچکے۔
 بچک وانگ ۽ انت۔ بلے لوگ ۽ وانگ نہ بیت۔ پیشکا شہر ۽ دراہیں گونڈوشپ ۽ رو
 انت کھمبہانی بتی ۽ چیر ۽ وان انت۔ مراد ۽ جنک کریمہ سرپدی یں گونڈوے۔
 لوگ ۽ در ستیں جاوراں سرپد انت۔ کریمہ ۽ ہیسک ۽ نادراہی انت۔

بچک دیما ہم وانگ لوٹیت۔ بچک وتی پلس ۽ گوشیت ابا من زاناں کہ اے
 ملک ۽ بے سفارش ۽ رشوت دیگ ۽ ہیج نہ بیت۔ بلے من جہد کنگ ۽ یاں، منی جہد
 من ۽ محکم کنت۔ من سفارش کنگ ۽ زردیگ ۽ وانگ نہ لوٹاں۔ من لوٹاں کہ من
 وتی جہدانی برورداں بہ وراں۔

مراد ۽ بچک گوں وتی پس ۽ اے گیاں ہما و ہد ۽ کنت کہ مراد نوں حلیمہ ۽
بازیں کنگ ۽ جُنڈ گاں چہ بیزار بوتگ ۽ پدا کارگس ۽ حاج حمید ۽ ڈائر کیٹر ۽ بازیں تنگ
کنگ ۽ رشوت زورگ ۽ لاچار کنگ ۽ دورند ۽ کرپشن ۽ کنگ۔

مراد ہے روچاں نفسیاتی جیڑہانی دیسپان بیت۔ آئی ۽ دیم ۽ لہتیں دانگ
ہم درکیت۔ ڈاکٹر گوشتیت کہ اے بازیں جیڑگ ۽ پریشانی ۽ نشانی انت، بلے اے
نشانی ہما و ہد ۽ مردے ۽ دیم ۽ درکایت کہ مردم دل ۽ ہے بہ جیڑیت کہ من
جرمے کنگ۔

مراد نوں لوگ ۽ کم روت، پرچا کہ لوگ ۽ حالتاں آدیپروش ۽ نفسیاتی
کنگ۔ مراد ۽ کسانی ۽ نجیہ نامیں جنکے دوست بوتگ۔ بلے مراد ۽ ماس نجیہ ۽ گوں
مراد ۽ سورنہ دنت ۽ دروگ بندیت کہ نجیہ کسانی ۽ من میچینتہ پیشکا اے حساب ۽
نجیہ مراد ۽ گوہار انت۔ بلے رند ۽ مراد ۽ معلوم بیت کہ ماس ۽ دروگ بستگ۔

نجیہ نوں جنوزان انت، نجیہ ۽ جنکے ہم ہست کہ کسان انت۔ نجیہ
اسکولے ۽ وانینت ۽ زندگی ۽ روچاں، شپ کنگ ۽ انت۔ مراد ۽ دل چہ حلیمہ ۽ دیر
انت کہ شتگ پیشکا نجیہ ۽ لوگ ۽ روت۔ نجیہ ۽ گوں دوستی کنت۔ پدا و پت
۽ واب ہم کن انت۔

مراد ۽ نفسیاتی نادراہی گیش بیان بیت۔ مراد ۽ دل ۽ وڑوڑیں خیال کیت۔
آ اے ہم جیڑیت کہ بلکیں منی پشت ۽ حلیمہ پہ وت دگہ یارے داشتگ۔ برے
برے جیڑیت کہ حلیمہ چش نہ کنت۔

بلے مراد ہر و ہد کہ لوگ ۽ کیت حلیمہ مراد ۽ طعنہ دنت ۽ گوشتیت برو
کہبگانی گورا ادا پرچا کائے۔۔۔۔

پدا مراد کہ وہدے کرپشن کنت گڑا پولیس والا آئی سرا بنت۔ آئیء سرا بہتام ہم جنگ بیت۔ بلے پدا چشیں ہچ ثبوتے نیست کہ مراد جیلء برگ بہ بیت یا کورٹء۔۔۔۔۔

اے گدارء ڈائریکٹرء نیٹ ہم پدرا نت کہ آحاج حمیدء مرادء آیانی جنکانی عمرء کردء باروا بازیں جستے کنت۔ ڈائریکٹر کہ ادا نہ بیت گڑا حاج حمید گوشتیت ڈائریکٹر ذلیلین انسانے کہ آئی چم مئے جنکانی سرا اسک انت۔

ہمدا گہ جنکے ہم پہ کارء کیت۔ وش بالادء جلو انا کیں جنکے۔ اے جنک دگہ کمپنی ئےء ہم کارء بوتگ بلے اودا چہ تنگ۔ جنک گوشتیت کہ آکمپنیء باسء منء گوشتگ کہ من تراکارء یک شرطےء داراں۔ اگاں توشپء گو من وپتءء واب کنے بلے من اے شرط نہ مستگء آئیء سرا کیس ہم کتگ۔

اے گدار تجکء سادگیں زبانهء نوبگ بوتگ۔ کرپشن آماچیں چاگردےء دراہیں رنگ ادا ہوار انت۔ مرادیکء دوا کرپشن نہ کنت بلے پہ مرادء آئی چاگردء ہمراہ انچیں جن انت کہ آلاچار بیتء چاہء ایر کپیت۔ سر جمیں ملکء سروک کرپٹ انت۔ سر جمیں نظامء را کرپشن چووروکیء ریشء پیا ایر کپتگ۔ اے گدارء بازیں وشیں گپ ہم مان انت کہ بے وسیء غریبیء وہدء مردم چے چے جیڑیت۔

"پہ نزوریناں اے امروزء ہچ وڑیں جاہ نیست"

"حد ادا تم غریبانی ہمراہ داری نہ کنت"

"باید انت کہ ایماندارانی واستا ہم یک روتا کے بہ بیت کہ اودا ہچ وڑیں

دروگ چھاپء شنگ مہ بیت"

"انسان ء سرافرض انت کہ ہر چیز ء دیما بہ اوشنتیت۔ پہ ارزانی ء پرورش مہ وارت۔ انسان راہ ء انت، گپ ء انت، واب گندگ ء انت، ہرچی کنگ ء انت بلے پہ ارزانی پرورش مہ وارت۔"

اے گدار ہر ہما چا گرد ء کہ انت کہ اودا کرپشن ہست۔ اے گدار ہر ہما چا گرد ء کہ انت کہ اودا بلیک میلر بے لگام انت۔ اے گدار ہما چا گرد ء کہ انت کہ ڈائریکٹر ء انچارج جنکاں پیشکا کار ء دار انت کہ پدا اے جنک مئے گوما وپت ء واب بہ کن انت۔

اے گدار اے نیمگ ء ہم اشارہ دنت کہ کرپٹیں چا گرد ء تو اگاں ایماندار ء تچک بونگ ء جہد کت۔ گڑا بزانکہ تو جاہل، نادان ء احمق ء نام ء زانگ بے۔ پدائی لوگ ء ہم تراطنہ دیگ بیت کہ تو نادانے ء۔ پرچا کہ کرپٹیں چا گرد ء کرپشن کنگ ء رشوت زورگ ء ءوت ء آباد کنگ یک دانائی ء۔

اے گدار ہما دراہیں ملکانی کہ انت کہ اودا چا گرد کرپٹیں مردمانی دست ء انت۔ بلے اے گپ ہم ہست کہ چشیں چا گردانی تہا مراد، مراد ء بیچ واسط ء نجیہ ء وڑیں مردم ہم ہست انت کہ آگوش انت کرپشن بے ایمانیں مردمانی کار انت ء انچیں جنک ہم ہست کہ آپہ نوکری ء وتی کارگس ء (Boss) باساں گوں وپت ء واب کنگ ء لاچار نہ بنت ء آیانی سراکیس ہم کن انت۔

طاہر بن جلون ء اے گدار ء ہما درستیں کار آؤرتگ ء بیان کنگ انت کہ کرپٹیں چا گرداں بنت۔ پیشکا مار یو برگس یوسا گوشتیت کہ مز نیں کہ ہر وہد زوال آماچیں چا گرداں درکابنت ء دنیا ء سفر کن انت۔

مارکیز، ناول، کرنل ۽ کس کا گدنبشته نہ کنت

ہے وہدء کہ کماش پیرآت، من مدام دیست کہ آجہلگیس بیگاہانی وہدء وتی
تحت ۽ سرانشنگ ات ۽ لوگانی دیم ۽ مزنیس کوہانی نیمگ ۽ چارگ ۽ آت۔ گوشے
زاناں پت ۽ چہ کوہانی نیمگ ۽ کسے ۽ آگے ۽ امیت ات کہ آکیت، من گوں آئی ۽
دراجیں سفرے ۽ درکایان ۽ رواں۔

گابریل گارسیا مارکیز ۽ ناول ۽ کارست کرنل ۽ ہلاس نہ بوؤکیں وداریک
انچیں ودارے۔ آپہ وتی پنشن ۽ کاگدے ۽ ودار ۽ انت ۽ منی کماش زندگی ۽ ہما بیگاہ ۽
ودار ۽ ات کہ باریں ہما کس کدی کیت کہ آئی ۽ منی مرگ ۽ کاگد گوں بیت ۽ من آ
کاگد ۽ سراوتی دست ۽ نشان ۽ جنان ۽ گوشاں، من گوں تو آگے ۽ رضامنداں۔ پدا
حداء قدرتاں بچار، منی کماش بیگاہے ۽ ڈن ۽ نندوک بیت۔ انچو پاد کیت ۽ روت
وتی تحت ۽ سرا تچک بیت۔ ہما مردم کہ منی کماش آئی ۽ ودار ۽ بوتگ۔ آکیت،
کماش کاگد ۽ وتی دست ۽ نشان ۽ جنت ۽ گوں ہمانی ۽ سفرے ۽ در کپیت۔ ہلاس نہ
بوؤکیں سفرے ۽۔۔۔۔۔

گارسیا مارکیز ۽ ناول کرنل ۽ کس کا گدنبشته نہ کنت۔۔۔۔۔ یک انچیں
ہلاس نہ بوؤکیں ودارے ۽ کسہ انت۔ کرنل ۽ آئی ۽ جن امیت ۽ ناامیتی ۽ جاوراں
زندگ انت۔ کرنل ۽ "خانہ جنگی" ۽ ہلاس بوتگ ۽ پد پنجاہ ۽ شش سال انت کہ وتی
پنشن ۽ ودار ۽ انت۔ کرنل ۽ بچکیں چکے بوتگ، آپولیس ۽ جتگ ۽ کشتگ۔ آئی ۽
یات گاریں چیز تہنا یک کروس ۽ کہ لوگ ۽ بندوک انت۔ اے کروس مرٹوکیں

کروسے۔ کرنل ۽ جن ۽ ہیسک انت۔ ہفتگ ہفتگے ۽ ہیسک آئی ۽ انچو بے وار کنت کہ
مرگ ۽ کنڈگ ۽ رسینیت ۽۔ بلے پداناگہ ۽ ہیسک کہ آئی ۽ یلہ دنت وتی کاراں
گوں انچو دزگٹ بیت گوشتے زاناں آئی ۽ چشیں نادراہی ۽ جندگون نیست۔

کرنل ڈاکٹر ۽ کاریت۔ ڈاکٹر ہر وہد کہ آئی ۽ چاریت گڑا ہے گپ ۽
گوشتیت، اے ہیسک تی زال ۽، چہر نہ کشیت۔

کروس لوگ ۽ انت۔ لوگ ۽ ورگ ۽ راشن ۽ تنگی انت۔ کرنل یک انچیں
مردے کہ آوتی تنگ دستی ۽ چیر دیگ لوٹیت۔ بلے غریبی ہیچ وڑا چیر دیگ نہ بیت۔
برے پہ کروس ۽ دان نیست۔ برے لوگ ۽ پہ ورگ ۽ ہیچ نیست، ہوُر کہ گواریت
لوگ ریچیت۔

کرنل ہر جمعہ ۽ روچ ۽ وتی کاگد ۽ ودار ۽ کنت۔ بلے آجمہ ۽ پنجاہ سال گوستہ
انگت نیت ۽ کرنل ۽ لوگ ۽ سر نہ بیت۔ کرنل ۽ زال کرنل ۽ برے لاچار کنت کہ
لوگ ۽ دیما ٹنگتگیں گھڑیال ۽ بہاکن، برے گوشتیت لوگ ۽ دیما جتگیں عکس ۽۔۔۔۔
برے برے کہ سک تنگ بیت گوشتیت کروس ۽ بہاکن۔۔۔۔ لوگ ۽ دیما ٹنگتگیں
گھڑیال ۽ عکس و بہانہ بنت، کروس کہ بہا بیت۔ کرنل کروس ۽ بہاکنگ ۽ دل جنگ ۽
انت۔ آئی ۽ جنوری ۽ ماہ ۽ ودار انت۔ اکتوبر ۽ نومبر گوزانت، نول دسمبر انت۔۔۔۔
آئی ۽ ارادہ انت کہ جنوری ۽ من وتی کروس ۽ میٹریناں۔ برے برے کرنل ۽ وتی
تنگ دستی ۽ سرا انچو بد کیت کہ گوشتیت۔۔۔۔ دل گوشتیت مروچی و پس دانکہ جنوری
نیت، پیسر ۽ پادمیا۔

گڈسر ۽ جنین کرنل ۽ گوشتیت۔۔۔۔ اگاں مئے کروس میٹر ۽ تنگ، گڑا چون
کن ۽؟ کرنل گوشتیت اے چشیں کروسے نہ انت کہ بہ تچیت۔۔۔۔ بلے جنین
گوشتیت اگاں تنگ گڑا۔۔۔۔۔

ہے غریبی ۽ تنگ دستی انت کہ مردم ۽ ہزار وڑ ۽ جیڑگ پر ماہیت۔۔۔۔۔
 کرنل ۽ ملک ۽ شپ ۽ کرفیو انت۔۔۔ کرنل برے برے روتا کاں وانیت۔ پابندی ۽
 سبب ۽ روتا کاں ہما جبر شنگ بنت کہ سرکار ۽ گپ انت۔ کرنل گو شیت اے روتا کاں
 تہا یورپ ۽ حال انت۔ چہ ایشی ۽ شتر تر نہ انت کہ یورپ ۽ مردم ادا بیا تکمین انت ۽ ما
 اودا بہ بوتینیں۔ ادا یورپ ۽ مردماں یورپ ۽ حال رستگ ات انت ۽ اودا مارا مئے
 دگ ۽ حال۔۔۔۔۔

ناول ۽ وانگ ۽ وہد ۽ من کرنل ۽ سرا برے برے گئیگ ۽ برے برے
 بڑنی بوتگاں۔۔۔۔۔ جاہے کہ ڈاکٹر "ڈاک والا" ۽ جست کنت۔ تراپہ کرنل ۽ ہچ
 کاگد گون نیست؟

گڑا "ڈاک والا" گو شیت، ناں۔۔۔۔۔ کرنل ۽ کس کاگد نبشتہ نہ کنت۔۔۔
 ہے گپ کرنل ۽ سک توریت ۽ گلو تگی بیت ۽ گو شیت۔۔۔۔۔ ہو۔۔۔۔۔ کرنل ۽ کس
 کاگد نبشتہ نہ کنت۔۔۔۔۔ اے گر انیں ساعت مار کیز ۽ چوں نبشتہ کنتگ۔ مز نیں
 ناولستانی کمال انت۔ اے وہد ۽ وانوک ۽ انچو گمان بیت کہ کرنل منی دیما نشنگ ۽
 گلو تگ انت۔۔۔۔۔

ہر ناول ۽ وانگ ۽ وتی یک موسے۔ گارسیا مار کیز ۽ ناولاں اگاں مردم ہما
 موسمانی حساب ۽ بہ وانیت، گڑا ایشانی لذت ۽ زانت۔ تیاب دپی شہرے ۽ نندگ ۽
 مار کیز ۽ وانگ چنچو پُر لذت انت کہ کہ نہ بیت۔ اگاں تو انچیں شہرے ۽ نشنگ ۽
 کہ اودا تا کر تیج ۽ موسم ۽ تاکاں گوات دمکانی تہا لیٹ دیان کنت۔۔۔۔۔ چشیں وہد ۽
 گارسیا مار کیز ۽ ناولاں چہ شتر تریں ناول مشکل انت کہ تراپہ وانگ ۽ بہ رسیت۔۔۔۔۔
 اگاں ایبتگی ۽ بے قراری ۽ لذت ۽ گرگ لوٹ ۽، گڑا مار کیز ۽ ہمسفر کن۔

کرنل ۽ کس کاگد نبشتہ نہ کنت، اے ناول مار کیز ۽ تنگ دستی ۽ روچانی
 بروردانت۔ اے ناول نوہ رند ۽ مار کیز ۽ لکیتنگ ۽ نون سوب مند بوتگ۔

اے ناول کہ اداہلاس انت، ایشی کسہ انگہ آسر نہ بیت۔۔۔۔۔ پرچا کہ ناں
 کرنل ۽ پنشن رست، نئیکہ جنوری اتک کہ آوتی کروس ۽ بہ میٹرنیت۔۔۔۔۔ تنگی ۽
 روچ انگہ ہماوڑ انت ۽ ناول آسر بیت۔ بلے وانوک ہمانت کہ ایشی ۽ آسر ۽ وت
 جیڑیت۔ آزانت کہ نئیکہ پہ کرنل ۽ کاگد کیت ۽ نئیکہ جنوری ۽ ہما ساعت کہ کرنل
 کروس ۽ کٹیٹگیں زڑاں بہ گیت ۽ بہ وارت۔۔۔۔۔

گڑاچے بیت؟ کرنل ۽ جن انچوپہ ودار مرانت؟

اے جست ۽ جواب ہر ہما مردم ۽ رسیت کہ آیک گرانیں ساعتے ۽
 اے ناول ۽ بہ وانیت ۽ کرنل ۽ آئی ۽ جن ۽ زندگی ۽ روچانی سرا بہ گریت ۽ بہ
 گوشت۔۔۔۔۔

"اے دنیا ۽ زیبا تریں چیز زندگی انت"۔

ارستو سباتو ۽ گدار۔۔۔ دی ٹنل

اے گدار یک عسڪار ۽ ڪه انت۔ آئی ۽ نام 'حوان پابلو ڪا ستیل' انت ۽
 آمر گشته ۽ وتی عسڪانی نمائش ۽ روت۔ مر آگش ۽ جنینے کیت که آئی ۽ نام ماریا بیت۔
 ماریا آئی ۽ عکسے چاریت ۽ عکس ۽ تهاهما ایبتگی که پیش دارگ بوتگ ماریا آئی ۽ ماریت ۽
 روت۔ پدا اے عسڪار ۽ دل ۽ اے گپ کیت که اے اولی مردم انت که منی جوڑ
 کتگیں عکس ۽ تھی جاوراں سر پد بیت۔

آئی ۽ دل ۽ واگ بیت که من پدا گوں هے جنین ۽ دوچار به کپاں آئی ۽
 جست به گراں که منی جوڑ کتگیں عکس ۽ آئی ۽ چے چے دیسته۔

پدا آیک روچه مار کیٹے ۽ گوں ماریا ۽ دوچار کپیت۔ آستو آستو آگوں
 ماریا ۽ وتی سیادیاں گیش کنت۔ پدا یک روچه آ ماریا ۽ گس ۽ روت ته گندیت ماریا ۽
 مرد آسندے، کورے ۽ آدل ۽ جیڑیت که ماریا چنچووش رنگ ۽ زیبا ئیں جنینے، اے
 چوں وتی زند ۽ گوں ایشی ۽ گوازینگ ۽ انت۔

آسندے ۽ گوں عسڪار ڪا ستیل ۽ گپ ۽ تران بیت ۽ آسندے ڪا ستیل ۽
 عسڪانی ستا ۽ کنت ۽ پدا عسڪار ۽ اے گپ ۽ هم گو شیت که منی کرا تئی عسڪانی ستا ماریا ۽
 گنگ، ڪا ستیل گل بیت۔ وهد گوزان کنت۔ ڪا ستیل ۽ معلوم بیت که ماریا ۽ کوچگ ۽
 هم لهتیں مردم هست۔ اودا ماریا هنتر نامیں مردے ۽ لوگ ۽ روت۔ یک روچه ماریا
 که هنتر ۽ لوگ ۽ روت گڑا ڪا ستیل هم کوچگ ۽ هنتر ۽ لوگ ۽ روت۔ اودا ڪا ستیل ۽

انچوگمان بیت کہ ہنٹر ماریا ۽ سیاد ۽ میاد ہیج نہ انت بلکیں ماریا ۽ یار انت ۽ کا ستیل ۽ اے
گپ وش نہ بیت۔ کا ستیل یک شپے ہنٹر ۽ لوگ ۽ گوازینیت۔ سہب ۽ مہلہ در کپیت ۽
پداوتی لوگ ۽ کیت۔ ماریا ۽ فون کنت کہ مروچی بیگاہ ۽ منی گوما بہ مل۔ اگاں نہ مل
۽ من و تاگشاں۔ ماریا پے کا ستیل ۽ دوستی ۽ شہر ۽ واتر کیت بلے گوں کا ستیل ۽ دوچار
نہ کپیت ۽ پدا کو چگ ۽ ہنٹر ۽ لوگ ۽ روت۔ کا ستیل کہ و ہدے ماریا ۽ لوگ ۽ فون
کنت کہ ماریا کیج انت؟ ماریا ۽ لوگ ۽ کار کنوکیں جنین کا ستیل ۽ گو شیت کہ ماریا اتلگ
۽ پدا کو چگ ۽ ہنٹر ۽ لوگ ۽ شتگ۔ اے گپ کا ستیل ۽ توریت۔ کا ستیل دوستے ۽ گورا
روت، گاڑی ۽ پچ گپیت ۽ کو چگ ۽ ہنٹر ۽ لوگ ۽ روت۔ اوداشپ ۽ ہنٹر ۽ لوگ ۽
سر بیت ۽ ہموداباغ ۽ درچکانی تہا چیر بیت۔

آودار کنت ۽ گو شیت ”ہما و ہدے کہ ہنٹر ۽ ماریا و پس انت من رواں ماریا ۽
کشاں۔۔۔۔۔“ آگندیت کہ ماریا ۽ ہنٹر چہ لوگ ۽ پدا نکاں ایر کپان انت۔ بگل پہ
بگل انت آئی ۽ دل ۽ آس روک بیت۔ ماریا ۽ ہنٹر ہمداباغ ۽ نندا انت بلے ہمچک ۽
ہور بیت ۽ ہنٹر ۽ ماریا تچانی ۽ لوگ ۽ روانت۔ دیر نہ گوزیت کہ کا ستیل ہم لوگ ۽
تہاروت، کارچے زوریت۔ ماریا ۽ کوٹی ۽ روت تہ ماریا کا ستیل ۽ گندیت سک تکا نسر
بیت ۽ جست کنت تو اے و ہدے ادا چے کنگ ۽ ۽؟ کا ستیل گو شیت من تی شتگ ۽
اتلگاں۔ گوں ہے گپ ۽ کا ستیل ماریا ۽ کارچ ۽ جنت۔ ماریا ۽ چم سٹ انت ۽ کا ستیل
جوش ۽ کیت ۽ دومی کارچ ۽ ماریا ۽ گور دنت۔۔۔۔۔ ماریا میریت۔۔۔۔۔ کا ستیل پدا
گاڑی ۽ زوریت ۽ واتر شہر ۽ کیت۔ سہب ۽ روت آسندے ۽ حال دنت کہ ماریا ۽ تی
گوما بے وفائی کتگ ۽ ہنٹر ۽ گوراشتگ۔ ہنٹر آئی ۽ یار بوتگ۔

آسندے گو شیت ”اڑے احمق گڑا ماریا زانہ کجا منی لوگی بوتگ؟ ماریا یک
کہبگے ۽ اے منے درستانی انت ۽ ماریا کسی دل ۽ نہ پُر و شیت۔“

ار نستو سباتو ۽ اے گدار انسانی نفسیاتی جیڑہانی سرانت کہ عشق ۽ شک
 انسان ۽ چونیں جیڑہانی دیمپان کن انت۔ بازیں نگد کاراں اے گدار انسانی وجودی
 جیڑہانی سرا یک جوانیں گدارے لیکیتنگ۔ ہر مردے ۽ کہ عشق کنگ آزانٹ کہ
 عشق ۽ تہا مردم چونیں انگرانی تہا سچیت، کاستیل ہما انگرانی تہا ستنگ۔

اسل ۽ مردم کہ یک مردے دوست داریت گڑا آہے لوٹیت کہ اے
 ایو کا منی بہ بیت۔ بس من ۽ گوں گپ بہ کنت۔ منی گپانی سرا بہ بیت، من ہما وڑا کہ
 گوشاں ہما وڑ بہ کنت۔ کسے ۽ کرامہ رؤت۔ یک بچکے یا مردے سور کتگیں جنینے ۽
 گوں مہر ۽ دوستی کنت گڑا آ جنین وتی مردے گواراوت، عاشق ۽ ہیچ وڑیں پریشانی نہ
 بیت بلے ہے جنین دگرے ۽ گوارا بہ رؤت گڑا عاشق ۽ سک زہر کیت۔ اے گدار ۽
 ہے جیڑہ انت کہ ار نستو سباتو ۽ نبشتہ کنگ انت۔ اے گدار ۽ ہما رد کہ نبشتہ کنگ
 بوتگ انت، آرداں کہ مردم واناں کنت وانوک ۽ ہچبر اے گمان نہ بیت کہ من
 گدارے وانگ ۽ یاں۔ بلکیں آہے سرپد بیت کہ منی تہا مردم نشتگ ۽ من آئی ۽
 گندگ ۽ نیاں۔ ہما مردم اے جبراں کنگ ۽ انت ۽ من گوشد ارا ناں۔

اے گدار ۽ ماریا ۽ کوش ہے چیز ۽ پد کنت کہ انسان ہر ہما چیز ۽ وتی راہ ۽
 سرا دور کنگ لوٹیت کہ آئی ۽ راہ ۽ سرا اژاند بہ بیت۔ پرچا کہ انسان دائمی پریشانی ۽
 آماج بو نگ ۽ ہچبر حق ۽ نہ انت ۽ آوت ۽ چہ چشیں جیڑہاں آجو کنگ لوٹیت۔ نوں
 جیڑہاں چہ آجو بو نگ ۽ واستا انسان چونیں گامگج چست کنت؟ اداہر کسی گوارا یک
 جتائیں گھینے بیت۔۔۔۔۔ بلے اے گدار ۽ کارست کاستیل ماریا ۽ ساہ ۽ گپت ۽ اے
 جیڑہ ۽ چہ وت ۽ آجو کنگ ۽ کوشست کنت۔۔۔۔۔

گدار ۽ نبشته کارار نستو سباتو 1911 ۽ ماں ار جنٹیناء و دی بوتگ ۽ بنداتی
وانگ ۽ پد 1930 ۽ دہک ۽ پیرس ۽ روت۔ اودا اسریلی جنز سباتو ۽ سرائر دؤر دنت۔
سباتو یونیورسٹی ۽ فزکس ۽ پروفیسر بیت ۽ آسانس ۽ جوانیں وڑے ۽ وانیت۔ اے
گدار کہ دی ٹنل ۽ نام ۽ انت 1948 ۽ چھاپ بوتگ۔ دی ٹنل بیستمی کرن ۽
جوانیں گداراں چه یکے لیگک بیت۔ دنیا ۽ مزنا میں گدار نبیسوکاں اے گدار
ساڑاتگ ۽ داداتگ۔

طیب صالحؑ گدار موسم الحجرة الى الشمال

عبدالرحمان منيف عربى لبزانك ء يك مزنيں نامے، آئىء جاہے گوشنگ ات کہ ”غلامیں مردم چيروکائى بازيں کارکن انت ء پداہميشاں چہ بازگل انت۔ زاه ديگ، دروگ بندگ ء وت گرئیں پندل سازگ، اسکينڈلز ء بر، ہنگيں علسانى چارگ، غلامیں راجء مردماں وش بيت، بلے ہے چیزانى بابت ء گدار نيشتہ کنوکاں نويگ ء نئيل انت۔“

بلے طيب صالح ء اے گپانى پرواہ نہ گنگ ء غلامیں چاگردے ء عکس کشيتنگ ء موسم الحجرة الى الشمال ء نام ء مئے ديمايرکتگ۔ طيب صالح 12 جولائى 1929 ء ماں سوڈان ء بوتگ۔ اے گدار ہما چاگردے کسہ انت کہ اودانيشتہ کارء زندگى گوشنگ ء گدار ء يك جوانى ء ايش انت کہ مردم ء سامانہ بيت ء يك انچيں ندارگے آئىء ديماگوزيت آپداہے ندارگ ء چارگ ء استاگدار ء ہما جاہاں وانيت کہ آئىء بے سمائى گوازينتگ انت۔

گدار ء کارست آفندى ء مصطفى سعيد انت۔ چوناہا اداکارست سک باز انت بلے اصل کارست ہے دوئين انت۔ دوئیں وانندگيں مردم انت ء آ نوآبادياتى نظام ء بابت ء بازيں سرپدى دارانت۔ گدار ء بندات چش انت کہ آفندى لہتیں سال ء ڈنى ملاک روت وانيت۔ آوہدے پدا کہ وتى يتنگ ء واترکيت گڑا آئىء چارگ ء بازيں مردم کانت۔ آفندى درستیں مردماں پجہ کاريت کہ آئىء کسانى ء ديستگ انت۔ بلے يك مردمے انچيں کيت کہ آفندى آئىء نہ زانت۔

مردم کہ روآنت گڑا آفندی وتی پیرک حاج احمد ء جُست کنت اے کئے انت؟ آ
گوشت اے مرد مصطفیٰ انت ء خرطوم ء جہہ مند انت۔ اے مرد سوداگرے
بوتگ۔ ادا اتلگ چہ مردے ء جاہ ء بہا زرتگ ء پدا ہما سور ء سانگ ء کنگ۔
بلے ایشی ء بابت ء کس نہ زانت کہ کئے انت ء کئی مردمان انت۔ ادا کہ اتلگ گڑا
ہر کسی دل ءے گوں وت برتگ ء سکیں شتریں مردے۔

آفندی ء واہگ بیت کہ من مصطفیٰ ء بابت ء بہ زاناں۔ یک روچے
نیمروچ ء وہد ء مصطفیٰ پہ آفندی ء کوٹگے کاریت کہ ایشی ء بہ ور۔۔۔۔۔ انچوانچو
ایشانی نزیکی گیش بوہان بیت۔ آفندی مصطفیٰ ء یک روچے شراب وارینیت۔
مصطفیٰ نشہ بیت ء نشہ ء وہد ء انگریزی ء مصطفیٰ شعرے وانیت۔ آفندی حیران
بیت کہ مصطفیٰ گندگ ء چوشیں وانندہے نہ لگیت بلے اے انگریزی چون
زانت؟۔۔۔۔۔

دومی روچ ء آفندی گوں مصطفیٰ ء دوچار کپیت ء ہمے شعر ء بابت ء
جُست کنت کہ تو اے شعر وبتگ ء آہم انگریزی ء۔ تو بہ گوش کہ تئی راستی چچی
انت ء توچہ کجا اتلگ ءے؟ مصطفیٰ گوشت کہ بل اے گیاں نشہ ء تہا مردم بازیں
گپ جنت۔۔۔ بلے آفندی آئی ء یلہ نہ کنت ء پدا یک روچے مصطفیٰ وتی راستی ء
بیان کنت کہ 16 اگست 1898 ء ماں خرطوم ء ودی بوتگ ء آئی ء پت عثمان آئی
ء ودی بوتگ ء چہ پیسر مرُتگ۔ آئی ء مات آئی ء رودینیت۔ یک روچے مصطفیٰ
د مکانی تہا یلہ بیت کہ سرکاری مردے کیت۔ آدگہ گوٹو تچ انت ء مصطفیٰ نہ
تچیت۔ آمردم وتی اپس ء ایر کپیت، آئی ء کلاہے سرا بیت۔ آمرد مصطفیٰ ء
گوشت کہ تو وانگ لوٹ ءے؟ مصطفیٰ آئی ء لہتیں جُست کنت ء پدا گوں آئی ء

کوئی مانداراں۔۔۔ بلے پداچش نہ کنت۔۔۔ ہدا مسزرو بنسن ء نمدی ء ہم وانیت
 کہ آئی ء آفندی ء سرانشتہ کنگ کہ من وتی مرد ء مصطفیٰ سعید ء سراکتا بے نبشتہ
 کنگ لوٹاں۔۔۔۔۔ بلے گڈ سرا آفندی کوئی مان نہ داریت ء وت کیت دریائے
 نیل ء دؤر کنت۔۔۔ گورمانی میار بیت۔۔۔ پدا دم بارت ء مردماں توار کنت کہ
 من ء بہ گش ات۔۔۔۔۔ بلے۔۔۔ کس نیست۔۔۔۔۔

مصطفیٰ سعید کجا روت۔۔۔ کس نہ زانت۔۔۔۔۔ بلے حسنہ بنت محمود کہ
 مصطفیٰ سعید ء جنوزام انت۔۔۔۔۔ آہم وت گشی کنت۔۔۔۔۔

اے گدار ء ہر در (باب) وتی یک سنگینیں وانوکے ء جیرگ پرمانیت
 ۔۔۔۔۔ نوں وانوک اے گدار ء کجام رنگ ء زوریت۔۔۔۔۔ چاگرد ء پدا منتگس
 مردمانی زندگی ء اے رنگ ء گندگ ء گوں آئی ء چم ارس بنت یا آئی ء ہے وپت ء
 وابی گپانی لذت وش بیت۔۔۔۔۔

گدار ء مردمانی پدا منتگی وتی جاہ ء بلے مصطفیٰ سعید ء سفر کنگ ء روگ، کسی نہ
 بوئگ، مات ء اے گپ کہ بروئی زندگی انت ء تو اے چیز ء چہ آزادے کہ وتی زند ء
 چوں گوازینے، پدامات ء نیمگانہ روگ مات ء مرگ ء پریشان نہ بوئگ، جنکاں
 گوں زندگی ء گوازیگ، پداواتر کوچگ ء آہگ۔۔۔۔۔ آئی ء درستیں جنینانی وت
 گشی۔۔۔۔۔ اے درست چیدگ انت۔۔۔۔۔ مصطفیٰ ء یک رندے مورس گوشیت
 کہ دنیا ء اگاں ایوکا یک مردے پیش بہ کپیت ء آتو بہ بے۔۔۔۔۔ من پدا ہم تی گوما
 ناچ نہ کناں۔۔۔۔۔ بلے پدا ہے مورس مصطفیٰ سعید ء جنین بیت۔

گڈ سرا مصطفیٰ سعید ء شپاں واب ء تہا کوکار کنگ۔۔۔۔۔ بے آرامی۔۔۔۔۔
 جاہانی بدل کنگ۔۔۔۔۔ اے کجام درد انت ء کجام سوک انت کہ آئی ء آرام ء نسیل
 انت۔۔۔۔۔ آیا مصطفیٰ نادر ہے، یک بیر گیرے کہ وتی مردمانی ایردستی ء بیراں چہ

انگریزاں گرگ لوٹیت۔۔۔۔ من زاناں اے گدار ہر کسی گواراؤت وتی معناء بدل
کنت۔۔۔۔

من اے گدار و شینیں وہدے ء و نت۔۔۔۔ یکے د سمبرات ء دومی من
کراچی ء اتاں۔۔۔۔ ء یک گپے ایش انت کہ لہتیں سال انت من وتی میتگ ہم
نہ دیستگ۔۔۔۔ ہر کس ء کہ پہ وت زہیر کنت گڑا اے گدار ء الم بہ وانیت۔۔۔۔

شکستگیاں اپریل ء بلوچ ء روایتی دنیا

(اسماعیل کا دارے ء گدار ء سراچمشانک)

مزین ء شریں گدار ء نبیگ سکین گرائیں کارے ء اے کارگوں ہمک
 ء نہ بیت ہم۔ چو و مردم بازیں گدار نبیس انت بلے آیاں مردم مزین ء شریں
 گدارانی لڑ ء ہو ارکت نہ کنت۔ یکے ء چو حوان رُلفو ء یک مزین گدارے زندگ
 کنت ء یکے ء دو صد گدار ہم زندگ نہ کنت۔ پرچا کہ گدار نبیگ یک زندے ء
 ناں، بلکیں بازیں زندگی ء یکجاہ ء گوازیںگ ء نام انت۔ نبشہ کار بلے کہ یک مردے،
 بلے آ گدار نبیگ ء و ہد ء یک مردے نہ بیت۔ آئی ء تہا باریں چنچو مردم کیت ء
 جاگہ کنت۔ پدا گدار نبیگ ء و ہد ء گدار نبیس ساعت پہ ساعت زندگی ء بدل
 کنت ء دگہ کنتے ء تہا ساہ کشتیت۔ یک مردے ء اپنچو زندگی چوں مرینیت؟ اے
 جست ء جواب ہامانی گوار بیت کہ مزین ء شریں گدار نبیس انت۔

اسماعیل کا دارے (اسماعیل کا دارے) ہما گدار نبیسانی سرپ ء اوشتانگ کہ
 آبرے یک کنتے ء تہا ساہ کش انت۔ اے گدار کہ شکستگیاں اپریل انت ایشی ء
 نبیگ ء و ہد ء اسماعیل کا دارے ء ہم بازیں کنتانی تہا ساہ کشتیتگ۔ جورگ، ڈایانا،
 بیسین، علی بیناک، ڈاکٹر، سرویر، بادشاہ، ء اے دگہ دُراہیں کارستانی کنت ء تہا
 پُترگ ء پدا آیانی حساب ء گپ جنگ وت یک بلاہیں سفرے، پُرلذت ء معناداریں
 سفر ہمیشی ء گوش انت۔

اے گدار البانیہ ء چاگرد ء کسہ ء بیان کنت۔ ادا مردم چوں وتی بیراں
 گر انت۔ چے پیم ء روایتانی تہا زندگی کن انت۔ اے دراہیں چیز مئے چاگرد ء
 چہرگ ء جن انت۔ ماچہ کسانی ء بالاچ بیر گیر ء نام اش کتگ کہ آئی ء چوں قلندر ء
 سر اشتگ ء گوں نقیبو ء وہد گو ازینتگ۔ پداچوں قلندر آئی ء واب ء اتلگ ء بالاچ
 ء چے پیم ء یک پاد ء آسک پہ تچک گپتگ انت۔ پداچوں وتی دژ من کشتگ۔۔۔
 بلوچ چاگرد ء مروچی ہم بالاچ گورگیج ہیروے۔۔۔ ہے وژا دگہ بازیں کسہ
 انت۔۔۔ چاکر ء گوہرام ء جنگ بہ بیت یا اے دگہ انچیں جنگ بہ بنت۔۔۔
 مروچی ہم مئے خیال ہما انت کہ زی بوتگ۔۔۔ کسے کہ بیر ء نہ بیت بز انکہ
 نامردے۔۔۔۔ بلوچی ء شعرے کہ

بیر بلوچانی داں دوسد سال ء

لسہیں آہوگ انت دودن تانیں

ہے روایتانی پداچا کر ء گوہرام سی سال جنگ کن انت۔ ہے روایتانی پدا
 شئے مرید ء حانی ء زندگی بربادی بیت۔ ہے روایت انت کہ جاڑو جلب ء لاچار کن
 انت کہ وتی کودکیں نواسگ ء بہ کُشیت۔۔۔۔ پدا مانگہ پہ پہر شان ہے روایتی زند ء
 یات کنیں ء گو شیں۔۔۔۔ وش اتنت عہدی دؤر بلوچانی۔۔۔۔ مامروچی ہم گو شیں
 کہ میریں بلوچنوں مرتگ انت۔۔۔۔ پش پکتگیں حاک ء پُر انت۔۔۔۔ چو گو ہی ملک
 ء ء سُر انت۔۔۔۔ پرچا کہ مئے ذہن ء ہماروایت ہما دود ء چاگردی بے سریں روایتی
 موکوانی تند انگہ سلامت انت۔۔۔۔ زمانگ بدل بوتگ بلے ماوتی ذہناتی تہاروایتی
 موکوانی تند انگہ صاف نہ کتگ انت۔

اسماعیل کادارے ء اے گدار انچیں ذہناتی کسہ انت کہ اوداروایتی

موکوانی تند انگہ سلامت انت۔ سداں سال کو نہیں بیر گیری ء سفر بر جاہ انت ء

چنچو قبر انت کہ آیانی شکانی سرانام نیست۔۔۔۔ چنچو قبر انت کہ آیانی تھا و پتگیں
 مرد نہ زان انت کہ مائی بیر گپتگ ء کئی تیرانی ہر جان بو تگیں۔۔۔ بلے ر پتگیں مرد
 ء بیر الم گرگی انت۔۔۔ کہ آئی ء پشک لوگ ء دیما ٹنگیتگ۔ اگاں ہے پشک ء سرا
 ر تلگیں خونانی رنگ زرد بہ تریت گڑا بز انکہ کُشک بو تگیں مرد اودا قبر ء تہا زہر انت
 کہ شما پر چا منی بیر ء گرگ ء نہ ات۔۔۔۔ جو رگ کہ اے گدار ء کارست انت۔۔۔۔
 آئی دل نہ گو شیت کہ من وتی برات ء بیر ء بہ گراں بلے آئی ء پت ء مات، برات ء
 پشک ء سرا ر تلگیں خونانی زردی۔۔۔۔۔ آئی ء لاچار کن انت کہ آکر اے کانک،
 خاندان ء چہ وتی برات ء بیر ء بہ گپت۔

جو رگ پداروایتانی رند گیری کنت ء زیف کرائے ء کُشیت۔۔۔۔۔ پد ایک
 ماہے ء جنگ بندی بیت۔۔۔۔۔ جو رگ زیف ء میٹ ء ہم روت۔ پر چا کہ روایتانی
 پاسداری کنگی انت۔۔۔۔۔ دگہ کلاتے ہست۔ کلات ء نام انت، اوروش ء کلات کہ
 اودا سردارے نشنگ۔۔۔۔۔ ہر کس کہ وتی مردم ء بیر ء گپت گڑا بنیت ہے کلات ء
 وتی کُشنگیں مردم ء خون ء زڑاں بہ دنت۔ اے زڑا سردار نیگ انت۔۔۔۔۔ ہے زڑانی
 پُشت ء سردار زندگ انت۔۔۔۔۔

بیسین یک نبشہ کارے۔۔۔ آئی ء اے روایت دوست نہ بنت۔ آئی ء
 سردار ء سرا ہم نبشٹانک نبشہ کتگ ء سردار ایر جنگ۔ بیسین ء سُور کتگ ء وتی جن
 ڈایانا ء گوں ہے جاہانی تر ء تاب ء کیت کہ من وتی جن ء اے جاہاں پیش داراں کہ
 ادا زندگی چون انت۔۔۔۔۔ آ کہ کایت گڑا جنین اے جاورانی گندگ ء پد چہ وتی
 زندگی ء مرد ء بد دل بیت۔ آراہ گو زئی ء جو رگ ء گندیت کہ جو رگ ء وتی برات ء
 بیر گپتگ نوں آئی ء گور ایک ماہے ء زندگی پش کپتگ۔۔۔ جو رگ زرد زرد انت۔۔۔
 پدا اے سر جمیں سفر ء ڈایانا جو رگ ء بابت ء جیرٹیت۔۔۔۔۔ بیسین ء اے گپ وش

حسن بلاسم۔۔۔۔۔ جنگ آماچیں جاگردے ء کسہ کار

حسن بلاسم عراقی ءے، ادیب ء فلم ڈائرکٹر ءے 1973 ء ماں بغداد ء پیدا ہو تگ ء مروچاں فرن لینڈ ء انت۔ حسن بلاسم ء چہ کسانى ء کسہ نبیسیتگ ء شاعری کتگ۔ حسن بلاسم ء بغداد ء چہ اکیڈمی آف سنمیمٹک آرٹ ء تامر ساچی ء پڑاوتنگ ء اودا آئی ء دو تامرانی اسکرین پلے ہم نبشتہ کتگ۔ حسن بلاسم باز رند ء وتی ملک ء دزگیر کنگ ہم بوتگ۔ 1998 ء آئی ء استادان حسن بلاسم ء گوشتنگ کہ توچہ بغداد ء دراء برو، پرچا کہ آئی ء نگدی ء سیاسی لیکہانی سبب ء آئی ء تامر اں صدام حسین ء چاریگانی دلگوش گوں وت گور کنائینگ۔ حسن بلاسم بغداد ء یلہ دنت ء سلیمانیه ء روت کہ عراقی کردستان ء دگلے۔ اودا ہم تامر اڈکنگ ء سبب ء جیڑہانی دیمپان بیت ء پداسن 2000 ء چہ اودا ہم تجییت ء مزنیں وہدے ء برے ایران، برے ترکی ء پدا ہنگیری ء روت ء چہ ہما دیمات ء سن 2004 ء ماں فرن لینڈ ء سرکنت۔

حسن بلاسم ء آزمانکانی اولی کتاب مجنون ساحة الحریة 2009 ء ماں انگلینڈ ء شنگ بوتگ۔ آزمانکانی دومی کتاب عراقی مسیح 2013 ء چھاپ بوتگ ء 2014 ء

حسن بلاسم Independent Foreign Fiction Prize رستگ۔

حسن بلاسم جنگ آماچیں جاگردے ء کسہ کار انت۔ ہمودا کہ جنگ بیت آ چاگردے مردم وڑوڑیں نفسیاتی جیڑہانی دیمپان بنت۔ نفسیاتی جیڑہ چاگردے ء جہلانکی ء کہ ایرکپ انت گڑا آچاگردیک زوال ء بربادیں چاگردے بیت۔ اودا ہرنیمگ ء ترس ء بیم، بے باوری، دُزی ء دُنگی، پتہ ناحق ء مردمان کُشت ء کوش ء ہوار دگہ

بازیں چاگر دی جیڑھے سر اکشیت ء پداہے نفسیاتی جیڑھے آچاگر دے ہزاراں سالانی دود ء ر بیدگی راہ ء راہبنداں پروشیت ء آیاں زوال کنت۔ یک چاگر دے کہ یک برے زوال بوت پدا آئی ء گرگ ء نوک ساچگ ء سینگارگ ارزائیں کارے نہ انت ء ہے زوالی پداباریں آؤکیں چنت پد رتج تباہ کنت۔

وہدے یک نبشتہ کارے وتی چاگر دے کہ زوال ء گندیت گڑا آجیڑیت، آ وتی چاگر دے زوالی ء عکساں کشیت ء دنیا ء دیما ایر کنت۔۔۔۔۔ پدا اے عکس وتی کسہاں وت کار انت۔ حسن بلاسم ء وتی چاگر دے ہما دراہیں عکس کشیتگ انت کہ یک جنگ آماچیں چاگر دے ء نشانیاں نشانی انت۔ عراق ء سرا امریکہ ء ارش ء پدا جنگ ء پد ہلاس نہ بیو ء کیں وت کُش تراک، ہزارانی کساس ء مردمانی مرگ ء عراق ء نشنگیں مردمانی نفسیاتی جاو ء بے قراری ء نادراہی حسن بلاسم ء آزمانکانی بُن گپ انت۔ ہمودا کہ یک مردے ء کسانیا گوشتگ آ جاہ ء مردم بچ برتباہ بوئنگ ء دیست نہ کنت۔ پیشکا حسن بلاسم وتی چاگر دے پہ تباہی ء دیست نہ کنت ء آ وتی کسہانی تہا ہما دراہیں رنگاں دیما کاریت کہ یک جنگ آماچیں چاگر دے ء مردمانی پیشانیانی سرا گندگ بنت۔

مردم کجام کارست ء گپ ء بہ جنت ء حسن بلاسم ء کجام کہ انت کہ آئی ء وانگ ء پد دل ء تہا تر سے پاد نیت۔

وتی انٹرویوے ء حسن بلاسم ء گوشتگ کہ

"عراق ء مردم شپ ء روچ کہہ کارنت۔ پیسرا مردماں سندباد، اللہ دین ء الف لیلہ ء کہہ آؤرتگ انت، مروچاں مسٹر بش، امریکہ، ناشرکاری ء کرپشن ء کسہاں کار انت۔ بلے نون اے کسہاں گوش داروک نیست۔"

حسن بلاسم ءِ وتی دراں ڈیہی ءِ در پہ دری ءِ کسہ ہم وتی آزمانکانی تہا
 آؤرتگ۔ یک کسہے ءِ تہا آ ایران ءِ گپ جنت کہ اودا، لہتیں مردم انت کہ مچگ ءِ
 یورپ ءِ آہگ لوٹ انت۔ اے مردم افغانی ءِ پاکستانی انت کہ دُزکائی اتلگ انت
 ءِ ایران ءِ جاہے ءِ چیر انت۔ یک روچے یک ایرانی ءِ کیت ءِ آیاں گوشت کہ
 منی کارے بہ کن ات من شماراز دُیاں۔ آروانت کار کن انت۔ وحید نامیں
 پاکستانی گونڈیں وش رنگیں بچکے بیت کہ آئی ءِ واہگ انت من انگلینڈ ءِ رواں
 وانان ءِ ڈاکٹرے ہاں۔ آہم گوں آہاں کار ءِ روت۔ اودا افغانیانی نیت بچک ءِ سرا
 حراب بیت ءِ گیمے کن انت۔ وحید ءِ دست کہ بند بنت گڑا افغانی آئی ءِ شلوار ءِ
 کش انت ءِ آئی ءِ پہ زور راین انت بز انکہ ’ریپ‘ کن انت۔

عراقی مسیح وتی کسہ ءِ چہ دومی دنیا ءِ آرگ ءِ انت۔۔۔ چشیں کسہاں پیشک
 حسن بلاسم وڑیں مردم آؤرت کن انت کہ آیانی چاگرد ءِ قول حسن بلاسم

"ماوتی میوزیمیاں ڈانسا سورانی ہڈ ایر کتگ انت، آپ کو نہیں آپدان ءِ مشکہ ایر
 کتگ انت، بلے ہے شہیشگ ءِ کباٹانی تہا ماکست ءِ کینگ یا بیسنا کی نیاؤرتگ ءِ بند نہ
 کتگ انت کہ کسے بئیت ایشاں بچاریت ءِ عکسان اش بہ کشیت۔"

مار گریٹ ایٹ ووڈ ۽ کسے

(The Man from Mars)

'مار گریٹ ایٹ ووڈ' ۽ گول منی پبجہ آروکی ہماروچ ۽ بوت کہ من ایٹ ووڈ ۽ گدار The Edible Woman ونت۔ باز مردم اے گدار ۽ فیمنسٹ گدارے سرپد بیت ۽ اے بابت ۽ ایٹ ووڈ ۽ جست کنگ ہم بوتگ کہ تی اے گدار فیمنسٹ گدارے اگاں ناں؟ اے جست ۽ پسہ ۽ آئی ۽ گوشتگ کہ

"من اے گدار 1965 ۽ نبشتہ کنگ ۽ امریکا ۽ 1970 ۽ شنگ بوتگ۔ 1969 ۽ چشیں فیمنسٹ جنز نہ بوتگ، اگاں بوتگ ہم گڑا چو سوب مندیں رنگے ۽ نہ بوتگ۔ آوہ ۽ کہ من اے گدار نبیسیٹگ منی جندہ ایشی ۽ را فیمنسٹ گدارے نہ لیکیتگ۔"

اے گدار ۽ جنیں آد میں کارستانی نفسیاتی جیڑہاں یک نیمگے بہ کن ۽ مردانی باروا آیانی خیال کنگ ۽ وڑ ۽ پیم ۽ مردم بہ چاریت گڑا سرپد بیت اے گدار جنیں آدمانی ہما تو انت کہ اے تو ار ہمک مردم ۽ گوشاں کپت نہ کنت۔

چوناء من ادا آئی کسہ The Man from Mars ۽ سراگپ جنگ ۽ نیٹ کنگ۔ اے کسہ ہم جنکے ۽ نفسیاتی جیڑہانی پڑور ۽ نبیسیگ بوتگ۔ اے کسہ اصل کارست کر سٹین انت کہ کینیڈا ۽ جہہ مند انت ۽ دومی کارست در آمدے۔ کر سٹین وتی مات ۽ پت ۽ بدر نگیں جنگ انت۔ اے گپ ۽ کر سٹین وت ہم زانت کہ من بد رنگے یاں۔ آئی ۽ بد جلو اہی ۽ سبب یکے آئی ۽ زندی انت ۽ دومی آئی ۽ جان ۽ بز گوشتی ۽ مز نیں ہڈ انت۔ آئی ۽ دگہ دو گوہار انت کہ آیانی جلوناکا ۽ زیبائی ۽ ستاء ہمساہگ ہم کن انت پیشکا کر سٹین ۽ مات مدام کر سٹین ۽ خیال ۽ کنت۔ کر سٹین سیاسی

چست ۽ ایر ۽ لیب ۽ گوازییاں کہ بہر زوریت گڑامات آئی ۽ باز دلہڈی دنت۔۔۔۔۔
 برے برے مات ہمنچو باز دلہڈی دنت کہ کر سٹین ہم سرپد بیت کہ مات ۽ اے ستاء
 دلہڈی گیشین انت۔ کہ ۽ بنداتی چش انت کہ یک روچے پارک ۽ ٹینس ۽ لیب ۽ پد
 کر سٹین نوں نیت کنت کہ من لوگ ۽ رواں ہما یک در آمدیں بچکے کیت ۽ گوں آئی
 ۽ دوچار کپیت۔ آچک کر سٹین ۽ جاہے ۽ ایڈر لیس ۽ جست کنت۔ کر سٹین پہ اشارہ
 آئی ۽ گو شیت کہ چداں برودیمہا جاہ کیت کہ تراروگی انت۔ بچک گو شیت کہ من
 سرپد نہ بوتان۔ تو اے کاگد ۽ سرافقشہ ۽ اڈکن ۽ من ۽ سوج دے۔۔۔۔۔ گڑا
 کر سٹین کاگد ۽ سرافقشہ ۽ اڈکنت ۽ آئی ۽ ایڈر لیس ۽ سوج ۽ دنت۔ بلے بچک پدا
 ہمے کاگد ۽ دڑیت۔ کر سٹین کہ راہ کپت گڑا بچک گوں آئی ۽ فرانسیسی ۽ گپ جنت۔
 کر سٹین ہم فرانسیسی ۽ آئی ۽ پسہ دنت۔۔۔۔۔ بچک چو گنوکانی وڑاوتی مہر ۽ درانگازی ۽
 کنت۔ یکبرے کر سٹین ۽ دل ۽ بیت کہ من بچک ۽ بہ جناں۔ بلے چشکہ کر سٹین سیاسی
 ۽ سرپدیں مردے پیشکا آئی ۽ اے گیاں ڈالچار کنت۔۔۔۔۔ کر سٹین و ہدے ریل ۽
 اسٹیشن ۽ کیت ۽ ریل ۽ سوار بیت، پدا چاریت آچک ہما جاہ ۽ اوشاتنگ۔۔۔۔۔

یک روچے کر سٹین ۽ مات کر سٹین ۽ گو شیت کہ مروچی لوگ ۽ کسے ۽ فون
 اتلگ۔ آئی ۽ تئی بابت ۽ جست کتگ، من گو شتگ ادانہ انت۔۔۔۔۔ کر سٹین گو شیت
 ہو منی جست ۽ باز مردم کنت کہ من و سیاسی مردمے یاں۔ مات گو شیت کہ ناں
 اے سیاسی جیڑہے نہ انت۔۔۔۔۔ تو مارا پر چا حال نہ داتگ۔ اداؤ مہر ۽ کہ انت۔۔۔۔۔
 پدامات گو شیت کہ یک روچے بیا آئی ۽ لوگ ۽ پہ چاہ ۽ آپے ۽ سلاہے جنیں۔۔۔۔۔ انچو
 یک روچے آئی ۽ فون پدا کیت۔۔۔۔۔ گڑامات آئی ۽ گو شیت کہ تو بیا مئے لوگ
 ۽۔۔۔۔۔ کر سٹین کہ سرپد بیت مات ۽ آگت اتگ گڑا کمو برانز گیپت۔ بلے مات
 گو شیت کہ تراکار نیست۔۔۔۔۔ ورگ ۽ چرگ ۽ کاراں من وت کناں۔۔۔۔۔ کر سٹین و
 زانت کہ اے بچک ہما درآمد انت بلے اے گپ ۽ حیران بیت کہ منی لوگ ۽ نمبر
 آئی ۽ چہ کجازرتگ۔۔۔۔۔ و ہدے ہمے بچک کہ لوگ ۽ کیت گڑا کر سٹین ۽ مات آئی ۽

گندیت۔۔ کر سٹین ء مات ء ہم بچک دوست نہ بیت۔ حیر لوگ ء چاہ ء آپ ء پد بچک
 کہ روت۔۔۔۔ کر سٹین وتی وڑا بیت۔۔۔۔ یک روچے کر سٹین کالج ء بیت داں
 گندیت ہما در آمدیں بچک انت کہ ادا اتلگ۔ کر سٹین ء گوں پداگپ جنت۔۔۔۔
 کر سٹین ء کلاس ء وہد بیت۔۔۔۔ کر سٹین کلاس ء رؤت۔۔۔۔ گڑ انوں ہمور وچ اے
 بچک انچو کر سٹین ء ودار ء مدام کلاسانی دپ ء اوشتیت۔ اے دگہ کلاس فیلوز ہم
 حیران بنت کہ اے چونیں عادتے کہ اے بچک ء زرتگ۔ انچو انچو یک روچے
 کر سٹین پولیس ء حال دنت کہ من ء چوچو یک مردے ء بے وار کتگ۔ پولیس آئی
 ء گپت۔۔۔۔ کر سٹین گل بیت کہ منی جان چٹ ات۔۔۔۔ پولیس کر سٹین ء حال
 دنت کہ اے بچک در ملکی ء اداوانگ ء انت۔۔۔۔ چد ء پیسر ہم آئی ء دگہ جنکاں
 گوں انچیں کار کتگ۔ نوں اگاں سر پد نہ بوت گڑا ما آئی ء چہ ملک ء در کنیں۔۔۔۔
 بچک کر سٹین ء چیر وکائی کاگدے ہم دیم دنت۔ پدا یک روچے بچک ء چہ یونیورسٹی ء
 در کن انت ء وتی ملک ء دیم دے انت۔

کسہ ء بچک ء ملک ء نام نیست بلے اسل ء اے بچک ویت نامی ءے بیت۔
 بازیں سالانی گوزگ ء پد یک روچے کر سٹین روتا کاں ایشیاء ملک ء جنگانی بابت ء
 ہتتیں حال وانیت۔ روتا کاں بیران بوتگیں مردمانی عکس ہم کایت۔۔۔۔ آئی ء گمان
 بیت کہ اے عکس ہما در آمدیں بچک ء عکس انت۔۔۔۔ کر سٹین پریشان بیت ء بچک ء
 بابت ء جیڑیت کہ آئی ء ملک کجام بوتگ؟ آجہد کنت بلتے آئی ء بچک ء ملک ء نام
 یات نیت۔۔۔۔ آروتا کاں بہا زوریت۔۔۔۔ جنگی سپاہیاں چاریت کہ مارچ کنگ ء
 انت۔ جونانی عکساں چاریت۔۔۔۔ اے ودر اہ یک رنگ انت۔۔۔۔ آہر عکس ء چاریت
 آئی ء گمان بیت کہ اے ہے بچک ء عکس انت۔۔۔۔

گڈ سرا کر سٹین عکسانی چارگ ء یلہ دنت۔ نوں پریشانی ہم گیش بُوہان
 بیت۔ ترسنا کیں واب ہم گندیت۔ یک شپے واب ء گندیت کہ ہما در آمدیں بچک
 انت کہ آئی ء ہما کوٹ گورا انت کہ اولی روچ ء دوچار کپگ ء وہد ء گورائے

بوٹگ، تفنگ ءے بڈ ءے انت ءے رنگ پہ رنگی میں پلاں چہ چکاریں گلدستہ ءے ہم
 گون انت ءے۔۔۔ کر سٹین ءے گندیت ءے بچکندیت۔۔۔ بلے آئی ءے دیم ءے چہ
 خون پھان انت۔۔۔

پداگڑا کر سٹین وتی لوگ ءے ٹی وی ءے ہم ادارہ ءے دنت ءے نوزد ہمی کرن ءے
 گدارانی وانگ ءے بندات کنت کہ من بدل بہ باں۔

برے برے انگہ ہما بچک ءے یات کر سٹین ءے کیت۔۔۔ کر سٹین جیڑیت کہ
 آ بچک لاچاکے بوٹگ۔۔۔ انچش کہ کینیڈا ءے وہدے گوازیٹنگ اودا ہم وتی وہدے
 گوازیٹیت ءے جنگ ءے جنگ نہ بیت۔ آزندگ انت۔۔۔ من زاناں آفوج ءے ہم بھرتی
 نہ بیت۔ پرچاکہ آسیاسی ءے نہ انت۔۔۔ آوانچائیں مردے۔۔۔ کر سٹین حیاں
 کنت۔۔۔ آچومنی وڑیں مردے۔۔۔ چشیں جلونا کے ہم نہ انت۔۔۔ بوت کنت
 کہ آیک جاہے ءے کارکنگ ءے انت۔۔۔ رجانک کاری ءے کارے۔۔۔

اے کسہ ءے تھا کر سٹین ءے نفسیاتی جیڑہانی عکس مارگریٹ ایٹ ووڈ ءے
 کشیتنگ۔۔۔ چوناء زندگی ءے انچیں جاور کاینت کہ بچکے جنکے ءے دوست بہ داریت ءے وتی
 مہر ءے درانگازی ءے بہ کنت اگاں جنک آئی ءے ڈالچار بہ کنت۔۔۔ بچک وتی راہ ءے بہ
 گیپت ءے بروت۔۔۔ پداوڑے ناں وڑے ءے جنک الم آ بچک ءے یات کنت کہ چشیں
 بچکے بوٹگ کہ من ءے آئی ءے دوست داشتنگ بلے من آڈالچار کتنگ۔۔۔ نوں باریں کجا
 بیت؟ چے کنگ ءے بیت؟ زندگ انت کہ مرنگ؟ اے وڑیں حیاں آئی ءے الم
 کاینت۔ پرچاکہ انسان چشیں چیزاں پر اموش کت نہ کنت۔۔۔

جاتک کسہاں گوں تہنائی ء پاسے

"مردم چوز ہگانی وڑا آنت پیشکاکسہ ء گوش دارگ آیاں وش بیت "اے گپ ء جنوک گوتم بدھ انت ء ہے کسہانی بابت ء کہ من گپ ء یاں اے کسہ کار ہم گوتم بدھ انت۔"

گوتم بدھ ء بابت ء گوش انت کہ اے چہ حضرت عیسیٰ ء پنج سد سال پیسر ماں ہندوستان ء پیدا بوتگ۔ گوتم بدھ ء منوگر اے گپ ء منوک آنت کہ گوتم بدھ اے دنیا ء باز رند ء جتا جتائیں دروشم ء اتلگ۔

جاتک کسہانی بابت ء من ء اولی رند ء سرپدی اردو ء مزن نامیں آزمانک کار ء گدار نہیں انتظار حسین ء کسانیں انٹرویوے ء وانگ ء وہد ء رستگ ات۔ انٹرویو گروک ء آئی ء راجست کتگ ات کہ تی دوستیں کسہ کار کئے انت، آئی ء چیخوف ء اے دگرانی نام ء گرگ ء پد گوشتگ ات کہ گوتم بدھ۔۔۔۔۔ من حیران بوتال کہ گوتم بدھ ہم کسہ کارے بوتگ؟ گوتم بدھ ء چونیں کسہ آؤرتگ؟ منی ہے اچھی ء من ء جاتک کسہانی دنیا ء سرکت۔

ایشانی وانگ ء وہد ء گمان بیت کہ من مروچی میں عہد ء یک مزنیں کسہ کارے ء کسہاں وانگ ء یاں۔ چد ء پیسر من چین ء گدار نہیں مویان ء جاپان ء گدار نہیں ہاروکی موراکامی ء لہتیں کسہ ونگ ات کہ آیانی ساچان انگہ چہ منی دنیا ء پدی نہ بوتگ ات کہ گوتم بدھ ء کسہانی نوکیں موسے سر بوت۔ مویان ء ہاروکی موراکامی ء لہتیں کسہ گوتم بدھ ء کسہانی ترانگ ء گچ آنت۔ چوناہا اے ویک کمالے کہ

مز نہیں نبشتہ کارے وتی گوستگیں زمانگ ۽ کسہاں چہ فاندگ زوریت ۽ آیاں نوکیں
دنیاء گوں نوکیں دروشمے ۽ سرکنت۔

گو تم بدھ وتی کسہانی تہاوازنہ کنت۔ آتہناکسہ کاریت۔ کسہ ۽ وانوک ۽
گوش داروک چہ کسہ ۽ چونیں معنائے کش انت۔ اے نون ہمایانی کار انت۔ گو تم
بدھ ۽ اے چیز ۽ گوں کار نیست۔۔۔۔۔ اگاں اے کسہاں ماوتی وڑامعناہ کنیں مارا
وتی مروچی چاگرد ۽ بازیں رنگے اے کسہاں گندگ کیت۔

اے کسہاں گو تم بدھ جتا جتائیں دروشم ۽ وت ہم گوں انت۔ آوتی
منوگراں گو شیت کہ من مروچی انسان ۽ دروشم ۽ کہ شتمے ۽ کر ۽ یاں چد ۽ پیش من
وڑ وڑیں دروشم بدل کتگ ۽ اے کسہاں کہ من آرگ ۽ یاں اے منی ہما پیسری
زندگی ۽ کسہ انت کہ منی سرا گوستگ انت۔

"وہدے مہاتما بدھ آیانی دیوان ۽ براہ بوت۔ چاریں نیمگ ۽ نشنگیں مردم گوں
سنگینی ۽ دلگوش ات انت گڑا گو تم بدھ ۽ کسہ آورت۔ من ادا کہ شتمے دیوان ۽ بدھ
بوتگ ۽ نشنگاں، اے منی دنیاء اولی رند نہ انت۔ من چد ۽ پیسری باز رند ۽ اٹکگاں۔
برے زہگانی تہا زہگے ۽ دروشم ۽، برے دلوت ۽ جناورانی دروشم ۽، من آوان ۽
ہمنچو مہر داتگ کہ مروچی شمارا دیگ ۽ یاں۔ برے کواہاں، کوراں ۽ برے پلانی تہا
اٹکگاں، من پہ شمارا ہے در کپتنگ کہ چد ۽ پیش شانہ زانتگ۔ ہے وڑا شتمے اے بدھ
یک رندے جنگل ۽ شاداوانی تہا شادو ۽ دروشم ۽ ہم اٹگ ۽ آسکانی تہا آسکے ۽ دروشم
۽ شتمے بدھ پہ آیاں ہم سردارے بوتگ ۽ آوان ۽ راہے پیش داشتگ۔"

دانائی، جیڑگ ۽ فکر کنگ ۽ پہ زندگی ۽ فلسفہ ۽ فہمگ ۽ گو تم بدھ ۽ اے کسہ پہ
ماز نہیں ٹیکی انت کہ یک دانائیں مردم ۽ جتا جتائیں زندگی ۽ سرگوست
انت۔ ما ایشاں گو تم بدھ ۽ زندناگ ۽ نام ۽ ہم دات کنیں۔

من کسانى ۽ بازيں كسبه اش کنگ، ۽ مروچاں هم كسه اش کناں بلے كسانى ۽
 كسه آروك مئے ديما بوتگ آنى ۽ كسه آرگ ۽ وهده و تى گپانى تهاشاكار يتگ ۽ پيه كسه ۽
 وش كنگ ۽ برے توار برز كنگ ۽ برے جهل۔۔۔ ۽ مئے هوانى هم واز مندگ
 بوتگ۔ اگاں ما هوومه كتين آنى ۽ كسه ۽ بنديك ۽ سرگار كنگ ات۔۔۔ بلے مروچى
 نين كسه كاراے رنگ ۽ نه انت۔۔۔ آمن ۽ كتابانى تهادز كپيت۔۔۔ من هر كجاياں
 كتاب ۽ پنج كناں۔۔۔ آوتى كسه ۽ بندات كنت۔۔۔ دانكه چم پنج انت ۽ دل و اب ۽ نه
 شتگ آكسه ۽ آرگ ۽ انت ۽ وهده كے دل و اب ۽ روت ۽ چم نز بنت آوتى كسه ۽ پتر ۽
 پچيت ۽ روت۔۔۔ منى هو نه كنگ ۽ كسه ۽ نيام ۽ و اب كپگ ۽، آدل ۽ نياري ت ۽ دومى
 شپ ۽ كے من آنى ۽ نيمگارواں۔۔۔ آكسه ۽ هماجاہ ۽ بندات كنت كے من دوشى هماجاہ
 ۽ يله داتگ ۽ و اب كپتگاں۔

من و تى تهنائى ۽ ساعتمان گوں هے كسهان گوازي ناں۔۔۔ اے كسه من ۽
 وڑوڑىں ملكانى سنيل ۽ سواد ۽ برانت۔ نوک نوکىں دود ۽ ربيدگانى تهاهوار كن انت،
 من نوک نوکىں مردماں گوں هوارباں۔۔۔ بازيں چيزے گنداں۔۔۔ پدا كے و تى
 لوگ ۽ واتر باں۔۔۔ گڑامن ۽ بازيں ملكانى كسه گون بنت ۽ هے كسه منى رُوح ۽
 وردن انت۔

اسماعیل کادرے ء ناولٹ 'کور پرمان'

نیوز ڈیٹ انٹرنیشنل پرائز فار لٹریچر 2020 ء جار جنگ بوتگ ء اے ایک انجین لبر انکی دادے کہ نبشتہ کارے ء در ستیں کارانی چار ء تپاس کنگ ء پد نبشتہ کارے رادیک بیت۔ اے داد ہمک دو سال ء پد دیگ بیت ء سال 2020 ء اے داد البانیہ ء نامد اریں نبشتہ کار ء شاعر اسماعیل کادرے ء دیگ بوتگ۔

چد ء پیسر اسماعیل کادرے ء 2005 ء مین بکر پرائز ہم دیگ بوتگ۔ چشیں داد کہ نبشتہ کارے ء رس آنت گڑ ادنیاء بازیں لبر انکی مردم ہے نبشتہ کارانی کتابانی شوہازگ ء در کپ آنت۔

اسماعیل کادرے زرباری البانیہ ء د مگ گچیر وکاستر ء 28 جنوری 1936 ء ودی بوتگ۔ البانیہ ء بُن شہر تراناء یونیورسٹی ء ڈگری گرگ ء پد ماسکو ء گور کی انسٹی ٹیوٹ آف ورلڈ لٹریچر ء وانیت۔ آئی ء لبر انکی سفر ء بندات گوں شاعری ء بوتگ۔ 1963 ء کادرے ء گدار مُرتگیں فوج ء کرنل ء آیک ء گوں آئی ء لبر انکی سفر ء یک نوکیں راہے پچ بیت ء چمدا اے سفر دیماروان کنت۔

"اے گدار ء تھاہے پیش دارگ بوتگ کہ جہانی جنگ ء پد اٹلی ء جرنیلے، البانیہ ء کیت ء جنگ ء اٹلی ء جنگ بوتگیں سپاہیانی ہڈاں شوہاز کنت، آپیشکا اے ہڈاں شوہاز کنت کہ من اے ہڈاں وتی ملک ء بران ء گوں عزت ء شرف ء کل اش کناں، بلے ہمدادگہ بازیں بُتانی بالاداں نبشتہ کار ژامبلینیت" (تعارف: اسماعیل کادرے۔ آصف فرخی۔ دنیا زاد۔)

زور اکیں بادشاہ ۽ بیم ۽ زبان بندیں مردم، بادشاہ ۽ ہر گپ ۽ سراہو کنو کیں مردم،
 تُر سنا کیں چاگر دے ۽ دائمی تر سے ۽ تہا تشنگیں مردم۔۔۔

من کہ اسماعیل کادرے ۽ ناولٹ کور پرمان، و نت انچو گمان بوت کہ اے
 منی چاگر دانت۔ اے ناولٹ ۽ چشم انت کہ ملک ۽ انا گہ ۽، لہتیں و نیل پیش کیت۔
 ولی عہد نادرہ بیت، مسیت ۽ بانگ دیو کیں ورنائیں حاجی ابراہیم چہ پد انکاں کپیت۔
 برطانیہ ۽ سفیر ۽ اپس گاڑی ہم و نیل ۽ آماج بیت۔

کسہ ہما چہ بندات بیت۔ بادشاہ گو شیت کہ اے و نیل، گرو کیں چمانی
 (بز انکہ نظر کنو کیں چمانی، یا گوش کہ گلڑی چمانی) سبب ۽ پیش اتلگ انت۔
 ہما من ۽ وتی چاگر دیات کیت کہ یک رندے ما پسنی ۽ کسانیں واڑے ۽
 کش ۽ گو شگیں، آواڑے تہا، لہتیں بُن مچ ۽، لہتیں و ۽ دگہ کشارات انت۔ گڑا من
 دیست کہ ہے واڑے سرا سے ۽ چار مرتگیں گوکانی سرگ ۽ ہڈ ہم مک انت۔ من
 کماش جُست کت کہ اے گوکانی سرے ہڈا پر چاک انت۔ کماش ۽ پے دات اے
 پیشکامک انت کہ ادا گو زو کیں مردم باغ ۽ نظر مہ کن انت۔ اے اسپیتیں ہڈاں
 کہ آیانی چم کپ انت گڑا آیانی چم ۽ زور پُر شیت۔

بازیں لوگانی تیراں لہتیں مردم چُک بندیت (چُک گُر ۽ زاتے کہ
 اسپیت ۽ ساپ انت) کہ لوگ نظر مہ بیت۔ نوکیں دُور ۽ بازیں مردم وتی بانانی دیما
 ماشاء اللہ پیشکانبشہ کنت کہ مے بان ۽ ماڑی نظر مہ بنت۔ بازیں جنیں آدم وتی نُنکانی
 گوازاں چُک بند انت ۽، لہتیں وتی نُنکانی کلاہاں چُک بندیت ۽، لہتیں ہتار ۽ گُرک
 ۽ دنتان اش گورادنت، اے دُرست ہے شرک ۽ پال انت۔

اسماعیل کادرے ۽ گدار ۽ ہے و نیل کہ پیش کانت گڑا بادشاہ پرمان دنت
 کہ ہما مردمانی چم کہ گروک انت آیانی چم کٹنگ بہ بنت۔ پے اے کار ۽ بادشاہ وتی

مردماں ہلک پہ ہلک روان دنت۔ بادشاہ ء مردم روانت مہلوک ء اے بابت ء سرپدی دینت۔ پدا بادشاہ ہر دگ ء کور آفس پیچ کنت۔ ہما مردم کہ پہ رضاتوی چمانی کشارینگ ء راضی بنت۔ بادشاہ گوشت من آیاں داد ء سوگت دیاں۔ ہما اے پرمان ء نہ من انت ء زہر شانی کن انت۔ پہ زور آیانی چم کٹنگ بنت۔ بادشاہ گوشت من اے کار ء پہ ملک ء راج ء گہتری ء ہاتر ء کنگ ء یاں، پرچاکہ ہمایانی چم کہ گر انت آیانی چم اگاں کٹنگ مہ بنت۔ اے پہ ملک ء راج ء مزین تاوانے۔

چمانی کٹنگ ء کور کنگ ء پیچ وڑ ء پیم انت۔

باز نطنی ونیشی وڑ ء پیم (آہن گرم کنگ ء مردمانی چماں پر دارگ بیت) تبتی وڑ ء پیہی (مزین سنگے مردم ء دل بند ء سرایر کنگ بیت دانکہ آئی ء چم وت بہ سٹ انت ء ڈن ء در بیانت)

دگی وڑ ء پیم (چمانی تہا تیز اب مان کنگ)

رومی قرطاجنی وڑ ء پیم (روچ ء ترندیں برانزاں گوں چمانی کور کنگ) یورپی وڑ ء پیم (دراجیں مدتے ء تارونکی ء مردم ء بند کنگ، داں کہ چم کور بہ بنت)

بادشاہ وتی چاریگ ء مردماں مہلوک ء سرا دنت۔ بادشاہ ء مردم مردمانی چماں چار انت ء آیاں کار جاہ (کور آفساں) لوٹائین انت ء مردمانی چماں کش انت۔ گیشتر مردم ہے گوش انت کہ مئے چم اگاں کٹنگ بنت گڑا یورپی وڑ ء پیم ء کٹنگ بہ بنت۔ قوپرولو قبائل بادشاہ ء اے گالگجاں نہ منیت ء گوشت کہ بادشاہ مردمانی چماں چش مہ کشتیت بلکیں ایشاں دراں ڈیہہ یا بندیک بہ کنت۔ بلے شیخ الاسلام بادشاہ ء پلہ مرزی کنت۔

پدا یک روچے گپ بیت کہ ملک ء مزن وزیر (پرائم منسٹر) چه
کار ء در کنگ بوتگ۔ مردم گوش انت کہ اے بادشاہ ء چال انت۔ آئی ء ملک ء
مزن وزیر در کنگی بوتگ۔

اے گدار ء صلاح دین ء میری انت کہ زند گوازینگ ء واب ء گندگ ء
انت۔ صلاح دین ء نکاح بوتگ۔ نوکی سور بوئگی انت۔ آوتی دشتار ء پت ء مات ء
لوگ ء انت۔ آچیر وکائی وتی دشتار میری ء گوں وپت ء واب کنت۔ لہتیں روچ ء پد
کور آفس والا صلاح دین ء وتی گورالوٹائین انت۔ صلاح دین وتی دشتار ء لوگ ء
مردماں گوشتیت کہ من کار ء دارگ بوتگاں۔ آہمک روچ کور آفس ء روت۔ یک
روچے آگوں دشتار ء وپت ء واب ء بیت کہ آئی ء چم وتی دشتار ء جان ء پریں، لہتیں
سبزیں نشاناں کپیت۔ صلاح دین وتی دشتار ء گوشتیت کہ اے نشان توپرو لو قبیلہ ء
نشانی انت، شماناں توپرو لو قبیلہ ء مردم ات؟ میری گوشتیت ہوئے دُوریں سیادی
ہست، بلے پدا صلاح دین بے توار بیت۔

دگہ روچے میری سماکنت کہ منی دشتار پریشان پریشان انت۔ گڑا آصلاح
دین ء جُست کنت کہ توچیا گمیگ ء؟ صلاح دین ہیچ نہ گوشتیت ء میری ء بر، ہنگیں
جان ء چاران کنت۔ میری ء گوشتیت ”میری من لوٹاں کہ تئی جان ء ہر بند ء بوگ
ء، ہر نشانی ء یات بہ کناں۔ اے سبزیں نشان کہ تئی جان ء پر انت من ایشاں بے
حال کنگ نہ لوٹاں۔“

ہمد صلاح دین گوشتیت ”کور آفس ء من کار ء نہ بوتگاں۔ بلکیں بادشاہ ء
مردم منی چماں کٹگ لوٹ انت۔ پدا دوئیں گزیونت۔ میری گوشتیت کہ تو دگہ راہ
ء درے بچار۔ وتی چمانی کٹگ ء ٹیل۔ بلے صلاح دین گوشتیت کہ ہیچ راہ ء در

نیست۔ میری پداگوں صلاح دین ء وعدہ قرار کنت کہ من چہ ترا بچہر جتانہ باں۔
گڑا صلاح دین گو شیت تو منی روچ ء من تئی سیاہیں شپاں۔

پدا ایک روچے میری وتی جان ء چاریت۔ تہ ہما سبزیں نشان گار بوہان
انت۔ یکشمبے ء روچ ء درست ہو رندوک بنت ء سوارگ (سبارگ) کنگ ء بنت۔
میری ء مردم میری ء گوش انت کہ صلاح دین انچیں جاہے ء شنگ کہ نوں واترنہ
بیت۔ تو وتی زندگی ء زوال مہ کن۔ آوت ہم جیرٹیت کہ مئے نیامجین ء ہما سیادی کہ
بو تگ نوں ہلاس انت۔ صلاح دین ء باروا ہما گڈی سرپدی کہ میری ء گورا انت، آ
ایش انت کہ صلاح دین ء لوٹ منگ بو تگ ء آ یور وپی وڑ ء پیم ء بز انکہ تارونکی ء بند
کنگ ء کور کنگ بیت۔

میری ء کماش گو شیت، نوں صلاح دین ء باروامہ جیرٹ۔ یک کوریں مردے
ء گوں زندگی گوازیگ تئی وڑیں گونڈیں جنکے ء بچ وڑ ء نہ بیت۔ آنا دراہی ء یا حدائی
کزائے ء چہ کور نہ بو تگ، بلکیں ملک ء بادشاہ ء حکم ء پدا کور کنگ بو تگ۔
میری وتی کماش ء اے گپاں اش کنت، بلے بچ نہ گو شیت ء روت وتی کوئی
ء تہنائی ء دل ء میل ء گزیت۔ بلے میری چہ یک کارے ء وش بیت کہ من وتی
سر جمیں جان صلاح دین ء دستاں دات، دگہ و بچ گو من نہ بیت۔

پدا ایک روچے بادشاہ ہما مردمانی معافی ء جار ء جنت کہ پہ زور کور کنگ
بو تگ انت۔ ہما دراہیں کوراں پہ ورگ ء دعوت دنت۔ دراہیں کور پہ ورگ ء بادشاہ ء
ماڑی ء روانت۔ اودا ملک ء مزین وزیر ہم کورانی سزپ ء گون بیت کہ پہ زور کور
کنگ بو تگ۔ بادشاہ ء ماڑی ء احوال کار، درملکی سفیر ء واکدار ہم کاینت۔ ہما آسٹریا
ء فرانس ء سفیر وت ماں وت گوش انت۔

ہر حرابی ء گوں شری ءے بندوک انت۔ آسٹریا ء قونصل گوں
فرانسیسی ہمکار ء گوشت۔

”ہو راست گوش ءے“۔ فرانسیسی قونصل پسہ دنت۔

کور پرمان ء سبب ء یک جوانیں زبانی درشان داب ء شاعری ءے دیما
اتلگ۔

تو پکا ہے سر پد بے؟ فرانسیسی قونصل گوں حیرانی ء آئی ء چاریت ء
گوشت۔ پدا آئی ء خیال کیت کہ یک رندے آسٹریا ء قونصل ء آگوشنگ کہ من
زبانی شاعری ء بابت ء پٹ ء پول کنگ ء یاں۔

آسٹریا ء قونصل گوشت، ”تو اے کورانی مچی ء بہ چار، ترا ثبوت دز
کپیت“۔

”منی خیال ہم ہمیش انت“۔ فرانسیسی قونصل ہے گوشت ء پدا چٹاں
کہ کورانی نیمگ ء شانک۔۔۔۔۔ تہ گندیت۔۔۔۔۔ کورانی بے وتی گوں دیوالاں ہم
نیادانت۔

اے گدار ء اسماعیل کادرے ء یک انچیں ملکہ ء کسہ بیان کتگ کہ اودا ہج
دستور نیست ء پدا بادشاہ مہلوک ء گوں چوں زوراکی کنت۔ کسی دست نہ رسیت۔
اے وڑیں گدارانی تہمارا وتی عکس ہم گندگ کیت۔۔۔۔۔ بلے۔۔۔۔۔ ”چسہ بہ بیت پہ
گندگ ء“۔۔۔۔۔

ياسونارى كا واباتا

ياسونارى كا واباتا اولى جاپانى ناول نگار، آزمانك كارء شاعر انت كه آئىء 1968ء لبرانكء نوبيل داد ديگ بوتگ۔ جاپانء لبرانكى دنياء ياسونارى هما نام انت كه بے آئىء جاپانء نو كين لبرانكء راجدپتر ناسر جم انت۔ ياسونارى 1899ء ماں اوساكاء پيدا بوتگ۔ كسان عمرىء آئىء واہگ بوتگ كه من عكس كارى به كناں بلئے پدا آئىء اے پڑيله داتگء نيسگء نيمگء اتلگ۔ (تركىء نامدارين گدار نيس اور حان پاكء ہم ہے واہگ بوتگ كه من عكس كارے به باں، بلئے آئىء ہم رندء عكس كارى يله داتگء گدار نيسگ بندات كتگء لبرانكء نوبيل داد گپتگ)۔

ياسونارىء 1920ء ٹوكيو امپيريل يونى ور سٹىء لبرانكء وانگ بندات كتگء چار سالء تها آئىء گريجو ايشن سر جم كتگ۔ لبرانكء كا واباتا سوب مندى 1925ء بندات بيت كه آوتى اولى گدارء شنگ كنت۔ اے گدارء كه آئىء وتى سر گوست انت كه اورنائىء يك ناچى نين جنكءء سر اشيد ابيت۔

ياسونارىء گدارانى همراہىء جوانين آزمانك ہم نبشته كتگ۔ آئىء يك آزمانكء نام "دزچكءء سرا" انت۔ اے آزمانكء آئىء دو گونڈوءء كه آؤرتگ۔ كيوكءء مچيكو آزمانكءء كارست انت۔ كيوكءء ماتء پتءء لوگءء مدام جنگ كتگ۔ آچہ وتى پتءء ماتءء دائى جنگاں بيزار بيتءء مدام كيت درچكانى سرانديت كه جنگءء وهدءء ماتءء پتءء آئىءء مہ گند انت۔ چوناہا كيوكءء اے بابتء

دگراں، سچبر نہ گوشتیت کہ من در چکانی سرا پر چادر کپاں، بلئے مچیکو ء حال دنت ء گوشتیت اے یک رازے من ترا گوشان ء۔۔۔۔۔

”منی پت ء مات ء مدام جنگ کنگ۔ منی مات ء من ء گوشتگ کہ من ترا زوران ء رواں وتی مات ء پت ء لوگ ء۔۔۔ بلئے من ء آیانی لوگ وش نہ بوتگ۔ پیشکا من ہر و ہد ء تنگ ء باغ ء در چکانی سرا چیر بوتگاں۔ آئی ء من ء شوہاز کنگ بلئے من وت ء انچو چیر داتگ کہ آئی ء من ء، سچبر نہ دیستگ۔“

پدا کیو کے مچیکو ء گوشتیت نوں دگہ روچ ء تو ہم بیا ہے دز چک ء سرا ما نندیں، وانیں، وتی اسکول ء کاراں کنیں۔ پدا ما شریں نمبراں گوں پاس ہیں۔ سر جمیں باغ ء بہ چار چنچو جلوہ ناک انت۔ ہر نیمگ ء دز چک انت ء پدا آیانی چنچو تاک انت کہ شپر شپر کن انت۔ ادا مارا چہ دور ء نزنیک ء کس نہ گندیت۔۔۔۔۔ پدا کیو کے ء مچیکو داں دو سال ء در چکانی سرا بنت ء وان انت۔ اے راز دو سال ء پدا پاشک بیت۔۔۔ آہما در چک ء سرا کہ نند انت۔ آوشیں جا ہے بیت۔ پدا، لہتیں انچیں روچ کیت کہ اودا جنگ کایت ء چری چری کن انت۔ در چکانی تاکاں گوات چندینیت۔ آچہ زمین ء اینچو دور نہ بنت۔۔۔۔۔ بلے آدویناں انچو گمان بیت کہ مادا وتی مہرانی دنیا ء تشنگیں۔۔۔۔۔ ادا مارا کس نہ گندیت۔۔۔۔۔ بلکیں مایک وشیں دنیا ء ء چہ زمین ء باز دور تشنگ ء وشیں زندے گوازیگ ء ایں۔۔۔۔۔

اے کسہ اصل ء گونڈوانی نفسیات ء سر انیسگ بوتگ کہ لوگی جنگ ء حیرہ آیاں چوں چہ لوگ ء دور کنت ء آرام ء تاہیر ء شوہاز ء گبار و انت۔۔۔۔۔ کا و اباتا ء کسہ گیش ء چہ گیش چیدگی انت۔ من کہ اے کسہاں واناں بوتگاں۔۔۔۔۔ انچو گمان بوتگ کہ من وابے گندگ ء یاں۔۔۔۔۔ کسے اپس گاڑی ء سوار انت ء آئی ء دل لوٹیت کہ منی اپس گاڑی ء جنکے سوار بہ بیت ء من گوں آئی ء گپ بہ کناں۔۔۔۔۔ کسے

چہ چاگردے تچک لوٹیت کہ منی مہر پر چاچہ من دور روان انت۔ کسے کارے بار کنگ
 لوٹیت اے گپے منارینگے واہگ دار انت کہ منی لوگی بزانت من کارے بار کت
 کناں۔۔۔۔۔ جاپانے مہلوکے نفسیات، جنسی واہگ، ایسٹنی اے بے قراری۔۔۔۔۔ ادا
 بازیں رنگے پدر بیت۔۔۔۔۔

برے برے من یاسوناری کا واباتاے کہ وانگے باں۔۔۔۔۔ من اے گمان
 بیت کہ من واباں، جاہے نشتگاں۔۔۔۔۔ اسٹیجے اے اسٹیجے سر اوڑوڑیں مردم انت
 کہ کاینٹے چیزے کن انت۔۔۔۔۔ بلے کارست نہ زان انت کہ ماپر چاے کارے
 کنگ اے ایں۔۔۔۔۔

برے برے انچو گمان بیت کہ اے کارست دگہ کس نہ انت۔۔۔۔۔ منی چند
 انت۔۔۔۔۔ ادا و اب نیست۔۔۔۔۔ اے آگہی انت اے منی اصل زندگی ہمیش انت کہ
 اسٹیجے سر انت۔۔۔۔۔ آ زندگی کہ من اے دیگ بوتگ۔۔۔۔۔ آ منی زندگی نہ انت۔۔۔۔۔ آ
 یک و اے آ و اب باند ا پڑ شیت۔۔۔۔۔ کا واباتاے کسہانی دنیا من اے ہمیش کاوش بوتگ
 کہ مردم اے برے یک دنیاے سفر اے بر انت۔۔۔۔۔ اے پد اسفر من اے وش بیت۔۔۔۔۔
 یاسوناری کا واباتا 1972 اے وت گشی کنت۔۔۔۔۔ اے کسہانی تھا آئی اے زندگی
 اے بازیں رازے مروچی ہم زندگ انت۔

محمد مرابط۔۔۔۔۔ مراکشی کسہ کار

محمد مرابط 8 مارچ 1936ء مراکش ء تیاب دپی د مگ طنجہ ء پیدا بوتگ۔
 محمد مرابط آزمانکارے ء چہ گیش کسہ کارے ء نام ء زانگ بیت۔ زندگی ء سفر یک
 انجیں سفرے کہ اے سفر ء مردم بازیں راہاں سر سر جنت ء پیدا آئی ء یک انجیں
 راہے تو ار کنت ء وتی نیمگ ء چکیت ء بارت کہ مردم اے راہ ء پدا ہج وڑا یلہ نہ
 دنت ء وتی زندگی ء پیش کپتگیں سفر ء ہمے راہ ء گوازینیت۔ محمد مرابط ہما مردماں چہ
 یکے کہ آئی ء ہمے وڑا بازیں راہاں سر سر جتگ ء پدا آگوں انگریزی ء نامداریں نبشتہ
 کار پال بولز ء دوچار کپیت۔ بولز ہمے زمانگاں مراکش ء وتی کتاباں نبشتہ کنگ ء
 مراکشی کسہانی سراکار ء بیت۔ یک روپے مرابط ء گوں بولز دوچار کپیت ء بولز
 آئی ء جسٹ کنت کہ توچے کار کن ءے؟ مرابط گو شیت کہ من ہج کار نہ کناں،
 بیروز گاراں۔۔۔۔۔ پدا مرابط بولز ء جسٹ کنت کہ توچے کار کن ءے؟ بولز آئی ء
 گو شیت کہ من نبشتہ کارے آل، کتاب نبیساں۔۔۔۔۔ مرابط گو شیت کہ کتاب
 نبیگ ء ہم مردم ء زرار سیت؟ آگو شیت ہو۔۔۔۔۔ ہدا پال بولز محمد مرابط ء یک
 مردم ء عکسے پیش داریت۔ مرابط ہمے مرد ء پجہ کاریت ء گو شیت اے و العربی
 انت۔ بلے بولز گو شیت کہ ہو اے مرد ء من ء لہتیں کسہ ریکارڈ کتگ ء
 داتگ۔ اے کسہانی ریکارڈ کنگ ء من اے مرد لہتیں زرد داتگ۔ مرابط العربی ء
 کسہاں گوش داریت۔ کندیت، گو شیت اے نوں کسہ انت۔ من ترا لہتیں کسہ
 گوشاں، تو ایشاں ریکارڈ کن۔۔۔۔۔ ہدا محمد مرابط پال بولز ء بازیں کسے اش

کنائینیت۔ ہماکسہ کہ پال بولزء دوست بنت آیاں بولز نبشتہ کنان کنت ء گو شیت کہ اے کسہ من ء دوست بوتگ ء انت۔۔۔۔۔ ہمد اچہ محمد مرابط ء کسہ انگریزانی دنیا ء کایت ء پدا سر جمیں دنیا ء شنگ بنت۔۔۔۔۔

محمد مرابط ء کسہانی وانگ ء انچو گمان بیت کہ وانوک دیوانے ء نشنگ ء یک پیر مردے کسہ آرگ ء انت ء دیوان ء در ستیں مردم نشنگ انت ء ہے جیر انت کہ کسہ ء آسر ء باریں چے بیت ؟ کسہ کہ دیوار وان کنت گڑا وانوک ء ذہن ء بازیں آسرے در کیت کہ اے کسہ چش ہلاس بیت۔۔۔۔۔ بلے پدا کسہ انچیں جاہے ء کیت ء ہلاس بیت کہ وانوک ء گت ء گمان ء ہم نہ بوتگ کہ چش ہم بیت۔ محمد مرابط ء ہستیں انچیں کسہ انت کہ دنیا ء اے گیدی کسہاں گوں ہم دپ انت۔ مرابط گو شیت کہ اے کسہانی تہا بازیں واقعات منی واب انت ء بازیں کسہ ہما انت کہ من وتی یلہ چری ء زمانگ ء اش کتگ انت۔

مرابط ء کسہانی جوانی ء ایش انت کہ اے کسہ پہ ہر عمر ء مردمان انت۔ ادا جن ء جاتو انت کہ مردماں مرغ کن انت، مردمانی روح ء سراقضہ کن انت۔ ادا کسہ ء کارست بازیں جاہاں وابانی دنیا ء انچو سفر کنت کہ وانوک ء انچو گمان بیت اے وابے نہ انت ء جاہے جاہے آگہی ء دنیا انچش انت کہ وانوک ء حیالاں آوابے گندگ ء انت۔

محمد مرابط ء وشیں کسہاں چے یکے مز نیں آدینک انت۔ اے کسہ چارده بہرانی تہا نیسیگ بوتگ۔ اے علی نامیں بچکے ء کسہ انت۔ علی یک روچے وتی بلک ء لوگ ء جنکے گندیت۔ اے آئی ء ہمساہگ ء جنک بیت۔ جنک ء نام راشده انت۔ راشده سکیں زیبائیں جنکے بیت۔ علی گندگ ء گوں آئی ء زیبائی ء سرافد بیت۔ بنگ ء جست کنت کہ اے جنک کئے انت ء ایشی ء دشثار ہست کہ نیست۔ گڑا بلک

گوشت کہ اے راشدہ انت ء مئے ہمساک انت۔ سکیں شریں جنکے ء ایشی ء دشتر نیست۔ پدا بلک علی ء زامات کنت۔ زاماتی ء وهد ء علی شپ ء و ابے گندیت کہ راشدہ انت۔ سک زیبا انت۔ پدا اناکہ ء راشدہ ء زیبائی ہلاس بیت انچیں دروشمے ء تہا کیت کہ ترسناک انت۔۔۔۔۔

پدا علی ء سور بیت۔ علی پہ وت باڑو والا لوگے چاریت۔ علی ء لوگے رسیت ء لوگ ء تہا سکیں مزنیں آدینکے بیت۔ سور ء اولی شپ ء علی ء راشدہ و پسوک بنت گڑراشده آدینک ء گندیت ء گوشت کہ علی اے آدینک ء اداچہ دُور کن۔ علی گوشت ہو شتر انت باندا ایشی ء دُور کناں۔ دومی روچ ء علی بے ترانگ بیت۔ راشدہ سہب ء کیت آدینک ء دیما اوشتیت ء وتی گداں کشیت۔ راشدہ ء مات کیت بانور ء چارگ ء۔۔۔۔۔ آگندیت کہ بانور بزہنگ انت ء آدینک ء دیما اوشتانگ۔ آراشده ء گوشت بیامردم دومی لوگ ء انگلاں، تو ادا و تا چش کنگ۔ راشدہ مات ء سرازہر گیپت ء گوشت کہ منی لوگ انت۔ من ہرچی کناں۔۔۔۔۔ بہ کناں۔۔۔۔۔ شپ ء کہ علی ء راشدہ و پسگ ء بنت۔ علی گوشت بہ بخش کہ من بے ترانگ بوتگاں۔ باندا اے آدینک ء دُور کناں۔ گڑراشده گوشت کہ آدینک ء دُور مہ کن۔ بلکیں دگہ کارے کن۔ تو، لہتیں دگہ آدینک بیار ء لوگ ء بہ جن۔

پدا اے آدینک راشدہ ء گنوک کنت۔ راشدہ گنوک بیت۔ ہے وڑا علی ہم آدینک ء چاریت ء گنوک بیت۔ پرچا کہ آدینک ء تہا یک زیبائیں کاڑے پدر بیت۔۔۔۔۔ راشدہ ء چکے بیت۔ راشدہ یک روچے وتی چک ء ہم ہے آدینک ء دیما اوشتیت ء کشیت۔ پدا یتگ ء یک مرغے شپاں بال کنت ء مردم کشیت۔ بلے ہے مرغ ء استرگ کہ مردماں دز کپیت۔ اے ہما استرگ انت کہ ایشی ء گوں راشدہ ء وتی چک کشتنگ۔ پدا علی ء راشدہ دوئیں خون وار بنت۔ دوئیں گوش آنت کہ

اسپیتیں گدانی سراحون ۽ رنگ زیبا بیت۔ یک شپے علی ہمارغ ۽ کشتگیں مردے
۽ کفن ۽ لوگ ۽ کاریت ۽ دوئیں کفن ۽ آدینک ۽ دیما چیرگیج انت ۽ وپس انت۔ اے
شپ ۽ دوئیں وش واب کپ انت۔

یک روچے علی ۽ ڈگار ۽ لوگ ثمرستان ۽ مردے ۽ خنے کایت ۽ گوش
انت کہ آدینک ۽ تہا ہماروح ۽ کہ شہا گندگ ۽ ات۔ اے مئے جنک ۽ روح انت۔ مئے
جنک گوں تو سور کنگ لوٹیت۔ بلے افسوز کہ تو مرتگ ۽۔۔۔۔۔ بلے اے مرد ۽
جن پداچہ لوگ ۽ در نیابت ۽ گار بنت۔ علی حیران بیت کہ اے چی انت۔۔۔۔۔

پدا یک روچے علی لوگ ۽ کیت، اوہ راشده ۽ و تا کشتنگ۔ ۽ ازاری بیت۔
راشده ۽ کل کن انت۔ علی پدا لوگ ۽ کیت۔ ہمے شپ ۽ علی ۽ توارے گوشاں
کپیت۔ توار گوشیت کہ میتگ ۽ ہفت جاتوئیں جنین انت۔ تو برو ہمیشاں وتی لوگ ۽
دعوت دے ۽ پدا ہمیشاں بہ کش۔ ہمے توار علی ۽ ہفتیں جاتوانی شون ۽ دنت۔ علی
ہمے ہفتیں جاتواں کُشیت۔ ہمیشانی حوناں گوں جان شودیت۔۔۔۔۔ آدینک ۽ تہا
بدروح ۽ پدا بیت۔ علی ہمیشی ۽ کُشگ ۽ کیت۔ آدینک پر شیت۔۔۔۔۔ پدا علی وش
۽ جوڑ بیت۔ علی وتی زندگی ۽ روچاں گوازینگ ۽ بیت کہ اناگہ یک شپے وابے
گندیت۔ بلاہیں کبے ۽ کش ۽ علی ۽ دیما ہا جنک اوشاتگ کہ آئی ۽ وتی گنوکی ۽ و ہد ۽
آدینک ۽ تہا دیستگ۔ جنک علی ۽ گوشیت کہ بروئیں۔۔۔۔۔ سور کنیں۔۔۔۔۔ جنک
پدا آئی ۽ وتی مات ۽ پت ۽ گور ابارت۔ علی گندیت کہ اے ہماردم انت کہ ثمرستان
۽ آئی ۽ لوگ ۽ اتلگ انت۔ پدا گار بوتگ انت۔۔۔۔۔ آ علی ۽ گند انت ۽ گوش انت
کہ شر انت۔۔۔۔۔ تو مئے جنک ۽ گوں سور کن۔۔۔۔۔ جنک ۽ مات گوشیت۔۔۔۔۔
علی انگت شری ۽ سراوش ۽ جوڑ نہ انت۔ بلے زندگ انت۔۔۔۔۔ اے شریں
گپے۔۔۔۔۔ پدا علی واب ۽ تہا ہمیشی ۽ گوں سور کنت۔۔۔۔۔

علی آگہہ بیت۔۔۔۔۔ نوں علی ء گوں ہے آدینک ء تہے جنک ء گوں سُور
کتگ۔۔۔ بلے علی آگہی ء آئی ء، پچہر نہ گندیت۔ علی ہر وہد کہ شپ ء وپسگ ء
روت۔۔۔ انچو کہ چم ءے زبنت۔۔۔۔۔ تاں گندیت۔۔۔۔۔ ہا منی جن انت گوں
اسپتیں گداں کب ء لمب ء منی ودار ء اوشاتگ۔۔۔۔۔ علی ء وتی واب ء زندگی
بازوش بیت۔۔۔۔۔

محمد مرابط ء بازیں کسہ انت کہ انچش انت۔ شکاری، سلور، حزانگ ء پیتی،
مہند ء جاتو۔۔۔۔۔ مزنیں مُرغ۔۔۔۔۔ اے کسہاں کہ مردم وانیت۔۔۔۔۔ آئی ء انچو
گمان بیت کہ اے کسہ من چد ء پیسر ہم اش کتگ انت۔ بلے کدی؟ آہد اکیت داں
دیراں جیڑٹیت۔۔۔۔۔ باریں من اے کسہ آگہی ء اش کتگ انت کہ واب ء
دیسنگ انت۔۔۔۔۔

محمد مرابط وتی زندگی ء بابت ء انٹرویوے ء گوشت۔۔۔۔۔

”من وتی سر جمیں زند ء درد ء رنجانی تہا گوازیگ ء یاں۔ کسانی ء پنج سال ء عمر ء
بو تنگاں۔۔۔۔۔ منی حال ہمیش بوتگ۔۔۔۔۔ من چہ لوگ ء تچگی بو تنگاں۔۔۔۔۔ آوہد ء طنجہ
میاں استمانی شہرے ات۔۔۔۔۔ اگاں منی دل ء چیزے لوٹ ات۔۔۔۔۔ من ء نہ
رست۔۔۔۔۔ منی پت ء دو جن ات انت۔۔۔۔۔ بیست ء چار زہگ۔۔۔۔۔ من اسکول
شت نہ کت۔۔۔۔۔ پت ء ہرچی کمائی کت۔۔۔۔۔ ہے بیست ء چار۔۔۔۔۔ ناں۔۔۔۔۔ بیست
ء ہشت۔۔۔۔۔ ناں۔۔۔۔۔ سی ء نوہیں مردماں وارت انت۔۔۔۔۔ من کہ لوگ ء اے
جاور دیست انت۔۔۔۔۔ من وتی لوگ گوں دلرنجی ء یلہ دات۔۔۔۔۔ مروچی کہ
من انگہ زندگاں۔۔۔۔۔ اے حداء وتی مہربانی انت۔۔۔۔۔ من وتی زندگی ء بہتیں
انچیں کار ہم کتگ کہ من، پچہر نہ جیڑٹینگ کہ چیشیں کار ہم کناں۔۔۔۔۔“

ایٹل عدنان ۽ گدار ست 'میری روز'

ایٹل عدنان 1925ء بیروت لبنان ۽ پیدا بوتہ۔ آئی بندات ۽ بیروت ۽ پدا امریکا ۽ فلسفہ و نتہ۔ ایٹل شاعر ۽، عکسکار ۽ گدار نویسے۔

ست میری روز ایٹل عدنان ۽ گدار انت کہ بیروت ۽ جنگانی موسم ۽ ست میری روز نامیں جتنی ۽ آوار جنگ ۽ کوش ۽ کسہ انت۔

من اے و ہد ۽ کہ و بائ ۽ سبب ۽ کوئی ۽ بند اوں، اے و ہد ۽ منا ہما گدارانی وانگ وش بو نگ ۽ انت کہ جنگانی پز در ۽ نبیگ بو نگ انت۔ ہر موسم بہ بیت یا ہر وڑیں جاور، مردم پہ وت وش ۽ راہ ۽ دراں الم شوہازیت۔ ست میری روز یک انچیں کہے کہ منا آئی وانگ و با ۽ روچاں وش بوتہ۔

اے گدار ۽ 'ست میری روز' ۽ بازیں دڑوشمے دیما کیت۔ ست میری روز مردینانی برزدستی ۽ چاگرد ۽ جنینانی ایردستی ۽ ہلاس کنگ ۽ آیاں مردینانی برابری ۽ آرگ ۽ او شتارینگ ۽ چیدگے ۽ رنگ ۽ ہم جنت۔

اے گدار فلسطینیانی بے وطنی ۽ جہد ۽ کوشستانی کسہ ۽ ہم بیان کنت۔ ایٹل عدنان تچک ۽ فلسطینیانی بے وسی ۽ اے دگہ عرب ملکانی بے سمائی ۽ کسہ ۽ دیما کاریت۔

اے گدار ۽ یک مزنی ۽ ایش انت کہ اداست میری روز یک مردے نہ بیت۔ باز جاہ ۽ ست میری روز چیدگے بیت ۽ گپ جنت۔۔۔۔۔ بے وسانی پلہ مرزی ۽ چیدگ، مرگ ۽ دیما او شتگ ۽ قولانی پاس داری ۽ چیدگ، اداگاں جاہے شکاریانی

کسہ بیت، اے روبرکتی سامراج ۽ چیدگ انت۔۔۔۔۔ ست میری روز بے وسیم
گوندواں وانینیت، پہ آیاں چوماتے ۽ انت۔ ادامہر ۽ چیدگ انت۔۔۔۔۔

اے گدار ۽ جاہے پاکستانی گشد ہی ۽ بے حدائی ۽ گپ ہم بیت۔ عربانی
وت ماں وتی کوش ۽ ناتپاکی ۽ گپ ۽ ہم جنت۔۔۔۔۔

جاہے گوشتیت کہ عرباں وتی جنین اینجو دوست نہ بنت۔ آیاں چہ وتی
جنیناں گیش، وتی کار گاڑی دوستر بیت۔۔۔۔۔ پرچا کہ عرباں گاڑیانی سواری ۽
تاچگ وش بیت۔۔۔۔۔

اے گدار مردم ۽ سکین دنت کہ زوراکی ۽ دیما مردم داں ہما و ہد ۽ بہ
اوشتیت کہ آئی ۽ ساہ مان انت۔۔۔۔۔ ۽ ہما مردم کہ زوراکی ۽ دیما اوشتیت ۽
وتی پروش ۽ نہ منیت۔۔۔۔۔ آمردم چاگرد ۽ چوست میری روز ۽ چیدگے بیت ۽
ابدانیت۔

جلون، میرال طحاوی، حسن بلاسم، لیلہ علمی ء دگہ بازیں عرب نبشتہ کار آنت کہ
 آیانی کتاب منی ء آئی ء ہمراہ انت۔ ماہر دوپہ کتاباں و ہد کشیں، پرچا کہ مارا ہما دنیا
 شوہاز انت کہ اوداماتی یات قبر کرتگ انت ء پدا سردگہ نیمگے کشیتہ۔ ما کہ سردگہ
 نیمگے کشیتہ، اچ مارندا تلگیں، لہتیں ناشناسیں نمونہاں ہما قبر کرو تلگ انت ء شتگ
 انت۔۔۔۔۔ مئے یات نوں باریں کجام دڑ چکانی چیر ء شتگ ء پبے وسی ارس شل
 انت۔۔۔۔۔

مارا ہما گداروش بنت کہ آیانی تھا جا ہے ناں جا ہے وڑے ناں وڑے ء مئے
 پچارو کیں مردے یا ملکی مردے ء وڑیں مردے گون بہ بیت۔
 اے گدار کہ من ایشی ء بابت ء گپ ء یاں اے ہم انچیں ملکے ء مردمانی کہ
 انت کہ اودامئے بازیں پچارو کیں مردمانی وڑیں مردم نشتگ انت۔۔۔۔۔ اے گدار ء
 نویسوک لیلہ علمی انت۔

لیلہ علمی 1969ء ماں رباط ء پیدا بوتہ۔ آئی ء بنداتی وانگ چہ
 مراکش ء دربرتہ ء پداپہ گیشیں وانگ ء برطانیہ ء امریکا ء شتہ۔ لیلہ علمی انگریزی
 زبان ء نبشتہ کارے ء امریکا ء جہ مندا انت۔

اے گدار لیلہ علمی ء اولی گدار انت کہ 2005ء چھاپ بوتہ۔
 اے مراکش ء مردمانی کہ انت کہ آ بے وسی ء غربی زندگی گوازینگ ء
 انت۔ بے وسی ء غربی مردم ء پبے بازیں کارے ء لاچار کنت۔ بلوچاں گوشتہ کہ
 "لاپ گریٹ گڑا دنٹان سنگ بُریت"

لیلہ علمی ء گدار ء کارست انچیں جاورانی تھا زندگ انت کہ توبہ کن۔
 اے گدار ء چار مراکشی مردمانی کہ انت کہ آڈڑی ء لانچاں سوار بنت ء چہ مراکش
 ء تچ انت ء دیم پ اسپین ء روانت کہ بلکیں ما اودا شرتیں زندے بہ گوازیں۔۔۔۔۔

بلے اودا ہم آیاں کٹّے دزنہ کپیت۔۔۔ مردیں آدم انگہ اینگو آنگو تچّے ۽ تاگ کنت۔ بلے ہمیشانی تہا گو نیں جنیں آدم بزرگ بنت۔ چہ ہے جنیں آدمیں یکے فاطن انت۔ فاطن نشنگ ۽ نیارٹی نیں جنکے، اسپین ۽ پرے ہاتر اروت کہ بلکیں اودا منی زندگی ۽ وشیں روچ منی ودار ۽ انت۔ بلے اسپین فاطن ۽ پہ کہسگی ۽ وش اتک کنت۔۔۔۔ گڑا فاطن برے گوں یک مردے ۽ وتی شپاں گوازینیت۔

اے گدار اصل ۽ ہما مردمانی کسہ انت کہ پہ وشیں زندے ۽ گوازینگ ۽ دیم ۽ دگہ ملاں دینت بلے آیانی بد بہتی اودا ہم آیاں یلہ نہ دنت ۽ بزرگ بنت۔ اے گدار ۽ مراکش ۽ کرپٹیں چاگرد، وکیلانی رشوت خوری، آمریت، معاشی زوال ۽ چاگردی پرشت ۽ پرشوش ۽ سبب ۽ انسانی زندگی ۽ بربادی ۽ یک شہمے پیش دارگ بوتہ۔ اے شہم ۽ تہادگہ بازیں چیزے گندگ بیت۔۔۔۔۔ چشکہ اسپین ۽ فاطن ۽ وتی کہسگی ۽ سر ابد کیت ۽ وتی دز گوہار نوراء یات کنت۔ نورایک سیریں پتے ۽ جنک انت۔ نوراء پتے ۽ واہگ انت کہ منی جنک امریکاء وانگ ۽ بہ رؤت ۽ نوکیں زمانگ ۽ گوں ہمگام بہ بیت۔ بلے نور او توی پتے ۽ گو شیت کہ من امریکاء نہ رواں۔ ہمد اسکول ۽ وانیناں۔ پد انورا برقعہ سر ۽ کنت۔ نوراء پتے ۽ برقعہ دوست نہ بیت۔ فاطن جاہے گو شیت۔۔۔۔۔ من پیشکا کہسگی یوں کہ من غریبے یوں۔ اگاں من چونوراء سیریں پتے ۽ چک بوتیناں۔ گڑا من ہم ایماندارے بوتگ اتاں۔ ادا ایمانداری ۽ دار ۽ مدار ہم سیری ۽ دست ۽ انت۔

مارگریٹ ایٹ وڈز گدار دی ایڈیبل وومن

مارگریٹ ایٹ وڈ کینیڈاء جہہ منند انت۔ 18 نومبر 1939ء و دی بوتگ۔
 شاعرے، گدار نیس ء آزما نکارے۔۔۔ مارگریٹ ایٹ وڈ ہمانبشتہ کاراں چہ یکے کہ
 وانوک آئی کتابانی ہر و ہد و داری انت۔ آئی نوک تریں کتاب ’دی ٹیسٹ مینٹس‘
 انت کہ آئی اولی چھاپ ء 5 لکھ دانگ گوں شنگ بوتگ ء ہلاس بوتگ۔ کتاب ء
 شنگار ء گو شگ انت کہ کتاب ء آگ ء گوں برطانیہ ء 103177 ء امریکا ء
 125000 کتاب بہا بوتگ۔

ایٹ وڈز کتاباں دورند ء مین بکر پرائز گپتگ کہ اے نوبیل داد ء پد
 دنیا ء مستریں داداں چہ یکے زانگ بیت۔ ہر سال نوبیل داد ء جار ء و ہد کہ نزیںک
 بیت گڑا مارگریٹ ایٹ وڈز شیدائی ہے و دار ء بنت کہ آیانی دل و ستیں نبشتہ کار
 ء نام اے لڑ ء گوں بیت۔۔۔۔۔ بلے نوبیل داد ء سرا بازیں بہتام انت ء
 زانکارانی گو شگ انت کہ نوبیل داد ء سیاست ء گوات وارنگ، پیشکا آوتی
 گیگ ء گوری ء چار انت ء نبشتہ کاراں داد دینت۔

مارگریٹ ایٹ وڈ ہمانبشتہ کار انت کہ امریکا ء زور اکیانی سرا توار چست

کنت ء گو شیت۔

”امریکا نون من ترا پجہ نیاراں کہ تو کئے ء، تی کار دگہ ملائی سرا قبضہ
 کنگ ء آیانی تیل ء گواجنانی پہ زور پلگ انت۔ ہما امریکا کہ آئی باطن ء فاکر
 ء ہیمینگوے وڑیں نبشتہ کار و دی بوتگ انت۔ امریکا نونوں آمریکا نئے۔ امریکا تو

قانون ۽ عزت ۽ شرف پادمال کنگ انت۔ تیٰ جمہوریت تہنا پہ نام پیش کپتنگ۔
امریکا یک روچے کیت کہ مردم گوش انت، کوہ ۽ دیما آبادیں تیٰ اے شہر دنیا ۽
سہل ترین شہر انت۔“

مارگریٹ ایٹ وڈ ۽ اے گدار کہ دی ایڈیبل وومن انت۔ 1969 ۽ شنگ
بوتگ۔ اے انسان ۽ نفسیاتی جیڑہانی سر ایک انچیں گدارے کہ وانوک ۽ یکیں دمان
۽ بزنی ہم کنت ۽ کندگ ہم پر مائیت۔ اے گدار دیروی کتگیں چاگر دے ۽ سر ایک
تڑنے ۽ حساب ۽ ہم چارگ بیت پر چا کہ 1960 ۽ زمانگ ۽ کینیڈا ۽ یونیورسٹیانی پاس
بوتگیں دانشور ۽ نودر بر ہم اداگون انت۔ جنینانی نفسیاتی جنگ ۽ یکے دومی ۽ سرا
سچک، نودر برانی تھیسز ۽ جیڑہ کہ آنہ زان انت ما کجام بن گپ ۽ بزوریں ۽ وتی ایم
اے لٹریچر ۽ تھیسز ۽ نبشتہ بہ کنیں۔ آنیس انت، نیس انت پدا تھیسز ۽ ڈر انت۔
ڈرستیں بن گپانی سرا پیسر انیسگ بوتگ۔۔۔ آبو اسیں شاعری ۽ سرا ہم گپ جن
انت کہ شاعری ۽ نام ۽ بکواس ہم باز بوتگ ۽ انت۔

اے گدار ۽ اینسلے ۽ دروشم ۽ فیمنسٹانی عکس ہم گندگ کیت کہ آیوکا
پرے ہاتر امر دے شوہاز ۽ انت کہ منی لاپ ۽ چک ۽ پت ۽ نام ۽ بہ بیت۔ پر چا
کہ نفسیات ۽ ڈاکٹراں گوشنگ چکے کہ ودی بیت پہ آئی ۽ پت ۽ پیشکا المی انت کہ
آفسیاتی جیڑہانی دیماپان مہ بیت۔ اینسلے پیشکا یک برے ’لین‘ ۽ وتی دام ۽ چنگ ۽
کاریت۔ بلے لین ۽ پہ سور ۽ اینسلے دوست نہ بیت ۽ پدا لین اینسلے ۽ چہ جتا بیت کہ
اینسلے ۽ لاپ ۽ چک لین ۽ نہ انت۔

لین کہ یک وہدے میری این ۽ دوست بوتگ۔ پدا برطانیہ ۽ شنگ ۽ اودا
ٹیلی وژن ۽ کار ۽ انت۔ میری این وتی بچکیں دوست پیٹر ۽ گوشت کہ بیارویں لین ۽
چارگ ۽ کہ چہ برطانیہ وائر اتلگ۔ پیٹر ۽ اے گپ وش نہ بیت ۽ گوشت، ”تو گوش

ئے لین ٹیلی وژن ء کار ء انت۔ بز انکہ آرٹی کرافٹی ٹائپ ۛے۔ گڑا ہو موے ہم بیت۔ میری این چڑھت ء گو شیت لین چشینے نہ انت۔ ادا گدار ء تہا مردین ء نفسیات گندگ بیت کہ مردیں وتی دوستیں جنکے ء دپ ء دگہ بچکے ء نام ء اش بہ کنت چوں روک بیت۔

پدا اودا اینسلے کیت۔ اینسلے ء گندگ ء گوں میری این گنوک بیت ء تجھت۔ چونابا میری این ء واہگ انت کہ من گوں پیٹر ء سور بہ کنناں بلے میری این پدا نفسیاتی بیت۔ میری این ء حیا لاں پیٹر من ء ورگ لوٹیت، پیشکا گڈ سرا میری این کیلے اڈ کنت۔ کیگ ء چو جنیننی شکلے ء کنت ء پیٹر ء دیدانت کہ اے منناں، تو منابہ ور ء وتی دل ء سرد کن۔ پیٹر زہر کنت ء روت۔ انچو ڈ نکن کیت۔ ڈ نکن ہما نودر براں چہ یکے کہ تھیسز ء نیسیگ ء مانگیشتگ انت۔ ڈ نکن ء میری این ء پیسرا چیر وکائی ہو ٹل ء ہم شپے گوازیٹنگ۔ اے ہما شپ انت کہ پیٹر وتی سور ء پارٹی ء بیت کہ میری این تجھت ء کیت ڈ نکن ء کرا ء پدا ہو ٹل ء دوئیں وپت ء واب کن انت۔

نوں کہ پیٹر شتگ، ڈ نکن اتلگ۔ میری این ڈ نکن ء گوں گل انت۔ آئی ء بوسہ دنت۔ بلے ڈ نکن گنو کوے۔

جاہے ڈ نکن گو شیت، ”ہر چیز حقیقی بوت نہ کنت۔ بلے من لوٹاں کہ زندگی ء یک ناں یک چیزے حقیقی بہ بیت۔“
گدار ء گڈ سرا چش جبر کنت؛

”بوت کنت کہ من تنی ہلاس کنگ ء جہد ء نہ بوتگاں، یا اے بوت کنت کہ پیٹر منی ہلاس کنگ ء جہد ء بوتگ۔ یا اے ہم بوت کنت کہ من لوٹینگ کہ پیٹر ء ہلاس بہ کنناں۔ یاما سیسئیں یکے دوئی ء ہلاس کنگ ء جہد ء بوتگیں۔“

اے گدار دی مروی کتگیں چا گردے ء المیہ ء عکس انت۔ مردم زندگی ء
چوں گوازینگ لوٹیت بلے پد مردم چونیں جاہاں کیت ء جیڑہانی دی میپان بیت۔ اے
جیڑہاں مردم وت کاریت وتی راہ ء سرا میلانک کنت یا چا گردے۔۔۔ اے گدار مارا
درستیں چیزاں پیش داریت ء انگہ ہلاس نہ بیت۔ پر چا کہ ہمودا گدار آسر بیت پہ
وانوک ء جیڑگانی در ہمد اچ بنت۔۔۔ پیشکا کہ انگہ دی ماروان کنت۔ ہے گدار ء
مزنی انت کہ کہ ء ہلاس نہ کنت ء آسر بیت۔۔۔۔